

fraternitas

GLASILO HRVATSKE PROVINCIIJE SV. JERONIMA FRANJEVACA KONVENTUALACA

Br. 1/2015

kazalo

Uvodna riječ Provincijala	
»MASADA NE SMIJE OPET PASTI!« . . .	3
DRUGI NACIONALNI SUSRET	
HRVATSKIH KATOLIČKIH OBITELJI . . .	4

Iz Generalne kurije	
DOPIS GENERALNOG MINISTRA . . .	5
REVIZIJA USTANOVA REDA	
FRANJEVACA KONVENTUALACA . . .	6

Pismo Generalnog ministra	
HRANA KOJA HRANI	22

Iz Provincije	
DESETA SJEDNICA DEFINITORIJA. . .	31
JEDANAESTA SJEDNICA	
DEFINITORIJA	31
DVANAESTA SJEDNICA	
DEFINITORIJA	32
PREDAVANJE I IZLOŽBA	
FOTOGRAFIJA SAMOSTANA	
SV. FRANE U ŠIBENIKU	33

Vijesti iz Provincije	
DUHOVNE VJEŽBE	
ZA MINISTRANTE	34
SUSRET GVARDIJANA	
S UPRAVOM PROVINCIJE	34
SASTANAK PODRUČNIH ASISTENATA	
VOJSKE BEZGREŠNE I OSTALIH	
ZAINTERESIRANIH	35
DUHOVNE VJEŽBE ZA BRAČU	
PROVINCIJE	35

Naši mladi	
DANI OTVORENIH VRATA	
KLERIKATA	36

Naši pokojni	
O. NIKOLA JURETA	37
»NI PEDESET TI JOŠ GODINA NIJE,	
A VIDIO SI ABRAHAMA?«	37

O. ANTE (MARTIN) GAŠPARIĆ	40
UMRO VELIKI	
APOSTOL BEZGREŠNE	41

Prilozi	
»OMNIS FRANCISCANUS	
MISSIONARIUS EST«	44
»LJUBAV NAS KRISTOVA OBUZIMA	
KAD PROMATRAMO OVO«	46
INTELEKTUALNA OSTAVŠTINA	
O. CELESTINA TOMIĆA	51

Napisano – objavljeno	55
--	----

Vijesti	55
--------------------------	----

Najave	55
-------------------------	----

SUSRET S PAPOM U SARAJEVU	56
-------------------------------------	----

Kristovo uskrsnuće (Noel Coypel)

Fraternitas
službeno glasilo
Hrvatske provincije sv. Jeronima
franjevac konventualaca

Br. 1/2015

Izdaje:
Hrvatska provincija sv. Jeronima
franjevac konventualaca
HR – 10000 Zagreb, Sveti Duh 31
tel. (01) 3771 888; fax (01) 3773 754
www.ofmconv.hr
ofmconv@ofmconv.hr

Uredio:
Nikola Šantek

Odgovara:
Josip Blažević
Sveti Duh 31, 10000 Zagreb

Tisak:
Denona d.o.o., Getaldićeva 1, Zagreb

ISSN 1332-7941

uvodna riječ provincijala

»MASADA NE SMIJE OPET PASTI!«

»Snaga uskrsnuća, prijelaz, mora se očitovati u svakidašnjem životu.« Ovim riječima pape Franje, draga braćo, obraćam Vam se u Velikom tjednu koji na osobit način predstavlja »prijelaz« iz Korizme u Vazmeno vrijeme, iz vremena u vječnost, iz smrti u život. Korizmeni ožujak obilježio je Nacionalni susret redovnika, redovnica i Bogu posvećenih osoba u Mariji Bistrici. Vazmeni travanj obilježiti će drugi Nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji na Trsatu. Oba događaja zbivaju se u Godini posvećenog života. Obitelj, redovnička i/ili bračna, pozvane su očitovati snagu uskrsnuća u svakidašnjem životu. Obitelj svoje teološko utemeljenje nalazi u judeokršćanskoj antropologiji koja, istovremeno, predstavlja temelj zapadne kulture.

Nakon pada Jeruzalema sedamdesete godine po Kristu, Masada je ostala zadnje židovsko uporište koje je pružalo otpor rimskoj okupaciji. U tvrđavi se skrasio Eleazar Ben Jair i njegovih 960 vojnika, skupa sa ženama i djecom, koji su ju branili oko dvije godine, dok Rimljani u nju nisu prodrli 73. godine. Neposredno prije upada Rimljana u tvrđavu podignutu na neprohodnom brdu visine oko 440 metara, koju su Rimljani opkolili s otprilike 10.000 vojnika, svi u njoj su se poubijali, da ne bi pali u ruke neprijateljima. Svaki je domaćin dobio zadatak da ubije svoju obitelj. Potom su kockom odabrali deseticu koji su poubijali domaćine svake obitelji, a onda su imena posljednje desetorice napisali na glinene posude te kockom odabrali jednoga koji je poubijao ostale, a na kraju i sam sebi oduzeo život. Padom Masade nestala je židovska neovisnost. I danas u izraelskoj vojsci, koja se nadahnjuje ovim primjerom hrabrosti svojih sunarodnjaka, postoji uzrečica: »Masada ne smije opet pasti.«

Masada je, usuđujem se zaključiti, metafora za judeo-kršćansku antropologiju, na kojoj počiva

monogamna heteroseksualna slika braka, oko koje se vodi nesmiljena bitka. Sve su neprijateljske sile svoje postrojbe koncentrirale oko kršćanskog poimanja braka. Otpor koji je pružila inicijativa »U ime obitelji« na površinu je iznio snagu neprijateljske sile koja nije birala sredstva u svojim naumima.

Brak u kršćanskoj tradiciji jest Masada koju treba braniti pod svaku cijenu. On svoje uporište ima u kršćanskoj antropologiji koje se kršćani ne mogu odreći ni po cijenu života. Kroz kršćansku obitelj otkriva se snaga uskrsnuća kao hod u novosti života. Snaga uskrsnuća kroz hod u novosti života treba postati obilježje svakog kršćanina, bez obzira na njegov stalež, naobrazbu, dob ili kob. To je razlog zašto vam, draga braćo, uz iskrene čestitke prigodom Kristova uskrsnuća, upućujem poticaj da budete blizu svakoj kršćanskoj obitelji koja vam je povjerena, osobito onoj koja prolazi kroz krize i poteškoće, kao i prisutni na skorom nacionalnom susretu hrvatskih katoličkih obitelji koje na okupu održava snaga uskrsloga Krista.

— — —

Obavještavam ovim putem svu braću provincije da smo tiskali prospekt za zvanja koji će biti dostavljen na adrese svih samostana, sa zamolbom da se njime poslužite za nedjelju Dobrog Pastira, ali i u drugim prigodama da ga dijelite. Za dodatne količine prospekata obratite se na tajništvo provincije.

— — —

Svima neka je sretan Uskrs!

Cvjetnica 2015.

*fra Josip Blažević,
provincijalni ministar*

Drugi nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji

Obitelj

Nositeljica života,
nada i budućnost Hrvatske

Rijeka – Trsat • nedjelja, 19. travnja 2015.

U slučaju povoljnog vremena sve će se odvijati u perivoju Trsatskog svetišta, a alternativna lokacija je Dvorana Mladosti na Trsatu.

Prijave za Susret vrše se preko župnika i (nad)bi-
skupijskih povjerenika za pastoral braka i obitelji.

Više o tome na: www.susretobitelji.hr

Molitva uz Drugi nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji

Isuse, Marijo i Josipe,
u vama gledamo sjaj prave ljubavi,
vama se s pouzdanjem obraćamo.
Sveta nazaretska obitelji,
učini i od naših obitelji
mjesto zajedništva i ognjišta molitve,
istinske škole evanđelja i male domaće Crkve.
Sveta nazaretska obitelji,
neka nikada više u obiteljima ne bude
nasilja, odbacivanja i podjela:
neka svaki onaj koji je ranjen ili sablažnjen
ubrzo osjeti utjehu i ozdravi.
Sveta nazaretska obitelji,
daj da naredna Biskupska sinoda
kao i Drugi nacionalni susret
hrvatskih katoličkih obitelji,
ponovno probudi u svima svijest
o svetom i nepovredivom karakteru obitelji,
njezinoj ljepoti u Božjoj namisli.
Isuse, Marijo i Josipe,
čujte i uslišite našu molbu.

(Prema molitvi pape Franje izrečenoj na blagdan
Svete obitelji, 29. prosinca 2013.)

PROGRAM

SUBOTA, 18. TRAVNJA 2015.

19 sati - Večernji program u katedrali sv. Vida uz
Zavjetnu spomen-svjieću hrvatskih katoličkih
obitelji

Procesija do Svetišta Majke Božje Trsatske

20 sati - Pjevana molitva Večernje na Trsatu

NEDJELJA, 19. TRAVNJA 2015.

10 sati – Uvodni program u perivoju Trsatskog
svetišta

12 sati – Sveta misa koju predvodi kardinal Josip
Bozanić, a na kojoj propovijeda mons. Valter
Župan

iz generalne kurije

MINISTER GENERALIS
ORDINIS FRATRUM MINORUM CONVENTUALIUM

Prot. N. 62/15

Rim, 31. siječnja 2015.

Draga braćo,

neka do svakog od vas stigne bratski pozdrav mira i dobra, na početku ove godine Gospodnje 2015., posvećene u Crkvi posvećenom životu!

Savjetovanje sa svom braćom i bratstvima oko revizija Ustanova željeno od Generalnog kapitula nastavlja se sada PRIJEDLOGOM II. POGLAVLJA (podjeljenog u tri priložene schede) pripremljenog od Komisije CERC, pregledanog od Komisije CIRC i potvrđenog uz promjene od Generalnog definitorija.

Još jednom molim svakog pojedinog brata neka prouči ponuđene tekstove, a svako pojedino bratstvo neka posveti dovoljno vremena, u vrijeme samostanskog kapitula (po mogućnosti jedno prijedpodne), za zajedničku analizu teksta, zapisavši pri tom eventualne sugestije. Ovo bratsko dijeljenje prigoda je za trajnu formaciju i promišljanje o našem identitetu i poslanju u Crkvi i u svijetu u svjetlu izazova s kojim nas danas suočava posvećeni život.

Osim toga, podsjećam da vaše sugestije na II. POGLAVLJE moraju biti poslane referentu cirkumskripcije (provincije, kustodije) ili delegacije do 31. lipnja 2015. godine. Tada će referent napraviti sintezu koja će biti poslana članu CIRC-a vaše konferencije do 15. rujna 2015. godine. Član CIRC-a napraviti će zadnju sintezu do 15. listopada 2015. godine. Posao će zaključiti CERC i Generalni definitorij.

Papa Franjo, u svojem apostolskom pismu svim redovnicima u povodu otvorenja Godine posvećenog života, govori nam: »Očekujem da »probudite svijet«, jer je proroštvo karakteristično obilježje posvećenog života«. Kao što sam poručio generalnim poglavarima: »evandeoska radikalnost nije svojstvena samo redovnicima: ona se traži od svih. Ali redovnici slijede Gospodina na poseban način, na proročki način«. Ovo je prioritet koji se danas traži: »biti proroci koji svjedoče kako je Isus živio na ovoj zemlji... Redovnik se nikada ne smije odreći proroštva«. (29. studeni 2013).

Gospodin neka vas blagoslovi i bio uvijek s vama

Bratski,

fra Marco Tasca,
generalni ministar

REVIZIJA USTANOVA REDA FRANJEVACA KONVENTUALACA

ZA BOLJE RAZUMIJEVANJE REVIZIJE II. POGLAVLJA

OPĆA OBJAŠNENJA

1. U gotovo svim brojevima revizije išlo se za posadašljenjem rječnika uzimajući u obzir teološki razvoj, razvoj učiteljstva, franjevaštva i širenje Reda u nova geografsko – kulturna područja.
2. Koristili smo novi prijevod franjevačkih izvora (Franjevački izvori, VFZ, Sarajevo-Zagreb 2012.), dajući važnost ponajprije spisima sv. Franje.
3. Unijeli smo sve bilješke na kraju poglavlja, kako bi se olakšalo čitanje.
4. Više smo se pozivali na tekstove učiteljstva.
5. Tražili smo mogućnost dati najveću važnost kontemplativnoj karizmi, sjedinivši je s drugim karizmatiskim elementima.
6. Dakle, novi predloženi tekst poglavlja je duži od prijašnjeg teksta.

POSEBNA OBJAŠNENJA

1. Unijeli smo numeriranje paragrafa Duhovnog uvoda kako bi ga bolje upotpunili s normativnim tekstom
2. Unijeli smo pozivanje na različite crkve s vlastitim obredima, s obzirom na geografsku različitost prisutnosti Reda.
3. Nastojali smo ostaviti mjesta za liturgijsku kreativnost, zadržavajući ipak propise jasno.
4. Naglasili smo da se duhovna praksa braće inspirira na mjesnoj crkvi i na vlastitoj kulturi.
5. Istaknuli smo važnost Riječi Božje u životu braće.

6. Premjestili smo br. 77 §4 aktualnih Ustanova, njihova tematika će biti smještena u poglavlje o misijama.
7. Povjerali smo Provincijskim i kustodijskim statutima posvetu Bezgrešnoj u duhu sv. Maksimilijana Kolbea.
8. Proširili smo čitav naslov o pokori, dajući obrazloženja i inspirirajući se na poglavlje dokumenta *U Franjinoj školi* o trajnom odgoju i o pedagogiji granica.
9. Spomenuli smo duhovno vodstvo i ispit savjesti, jer su u aktualnim Ustanovama nedostajali.
10. Ministrima smo dali moć da ustanove posebne trenutke molitve i pokore, s obzirom na mogućnosti suvremene komunikacije.
11. Naznačili smo, ne ulazeći u potankosti, da samostanski kapitul mora u svoj dnevni red uvrstiti euharistijsko klanjanje i promišljanje o Riječi Božjoj
12. U br. 59 (Liturgija časova za braću s doživotnim i privremenim zavjetima) formuli-rali smo dvije mogućnosti.

**TRAJNA FORMACIJA
REDA MANJE BRAĆE KONVENTUALACA
ŠESTOGODIŠTE 2013.-2019.
siječanj – lipanj 2015.**

**1. SCHEDA – II. POGLAVLJE
II. POGLAVLJE USTANOVA: ŽIVOT I SJEDINJENJE S BOGOM**

DUHOVNI UVOD

POSTOJEĆE III. poglavlje <i>Duhovni uvod</i>	NACRT II. poglavlja <i>Duhovni uvod</i>	OBRAZLOŽENJE
	42. Sveti Franjo Asiški svojim primjerom i svojom riječju pokazuje nam da je život sjedinjenja s Bogom teološko mjesto gdje se rađa i utemeljuje minoritsko bratstvo te da također i poslanje braće nalazi svoju pokretačku snagu u živom i dubokom odnosu s Bogom.	<i>Unijeli smo ovaj broj kao uvod, istaknuvši da je život u sjedinjenju s Bogom temelj bratstva i poslanja.</i>
a) Ljubeći Boga, najveće dobro, žarko smo potaknuti primjerom i riječju Serafskog oca da svoje srce upravimo Ocu, koji je čovjeka »stvorio i oblikovao ... prema slici preljubljenoga svojeg Sina po tijelu i učinio sličnim po duhu« (Opomene, 5) i da istom Ocu govorimo: »Zahvaljujemo ti što si po svojoj svetoj volji i po jedinom svojem Sinu u zajednici s Duhom Svetim sve stvorio ... i nas ... u raj postavio ... Zahvaljujemo ti, također, jer kao što si nas po svome Sinu stvorio, tako si po prevelikoj ljubavi svojoj, kojom si nas ljubio, učinio da se on kao pravi Bog i pravi čovjek rodi od slavne, vazda Djevice, Blažene i Svete Marije, i jer si htio da po njegovu križu, krvi i smrti mi zarobljenici budemo otkupljeni.« (Nepotvrđeno pravilo, 23) ». . . I uvijek budimo stanom i obitavalištem njemu, koji je Gospodin Bog svemogućí, Otac i Sin i Duh Sveti . . .« (Nepotvrđeno pravilo, 22)	43. Ljubeći Boga, najveće dobro, kao Franjo, braća su žarko potaknuta upraviti svoje srce Ocu koji ih je stvorio i oblikovao »prema slici preljubljenoga svojeg Sina po tijelu i učinio sličnim po duhu« i moliti istog Oca: »Oče sveti i pravedni, Gospodaru, kralju neba i zemlje, radi tebe ti zahvaljujemo jer si svojom svetom voljom i po jedino-rođenomu Sinu svome stvorio sve duhovno i tjelesno, i nas...si postavio u raj...I zahvaljujemo ti jer, kao što si nas stvorio po Sinu svome, tako si po svojoj istinskoj i svetoj ljubavi kojom si nas ljubio, učinio da se od vazda slavne Djevice, preblažene svete Marije, rodi sam pravi Bog i pravi čovjek, i htio si da se mi po njegovu križu, krvi i smrti otkupimo iz ropstva«.	<i>Ažurirali smo citate posluživši se najnovijim hrvatskim prijevozom Franjevačkih izvora, u izdanju VFZ Hrvatske i BiH, Sarajevo – Zagreb, 2012.</i>

POSTOJEĆE III. poglavlje <i>Duhovni uvod</i>	NACRT II. poglavlja <i>Duhovni uvod</i>	OBRAZLOŽENJE
	44. Molitva za svetog Franju ima prvenstvo pred svim drugim stvarima i zahtijeva stalno zalaganje: »U svetoj ljubavi, koja je Bog, molim svoju braću, kako ministre tako i ostale, da otklone svaku zapreku i kane se svake brige i tjeskobe, što bolje mogu, te nastoje neokaljana srca i čista duha služiti, ljubiti, štovati i častiti Gospodina Boga, što on nada sve traži«. I uvijek gradimo nastambu i boravište njemu koji je Gospodin Bog svemogućí, Otac i Sin i Duh Sveti.	<i>U ovom novom broju naglasili smo važnost ustrajnosti u molitvi, proširivši citat aktualnih Ustanova.</i>
b) Gospodinu našem Isusu Kristu »utecimo se kao pastiru i nadgledniku svojih duša; on kaže: 'Evo, ja sam s vama . . . Riječi koje vam rekoh, duh su i život. Ja sam put, istina i život'« (Ne-potvrđeno pravilo, 22). Sveti je Franjo »... divnom ljubavlju uvijek nosio i čuvao u svom srcu Isusa Krista i to raspetoga« (1 Cel, 11) i »kao žrtvu prinosis sve udove, a primajući neokaljanog Jaganjca, žrtvovao je duh onom vatrom koja je na oltaru srca uvijek plamsala« (2 Cel, 201). Stoga i govori svojoj braći: »Sve vas dakle, braćo, zaklinjem . . . da svako poštovanje i svaku čast, najveću što možete, iskazujete Presvetom Tijelu i Krvi Gospodina našega Isusa Krista, u kojemu je sve što je na nebu i na zemlji smireno i pomireno sa svemogućim Bogom.« (Pismo Redu)	45. U središtu kontemplativne molitve sv. Franje nalazi se osoba Isusa Krista. Snažan odnos s njim daje mu moliti inspiriranim riječima kao što su ove: »Vatrena i slatka sila tvoje ljubavi, molim, Gospodine, neka obuzme moj um i moje srce i neka ga odijeli od svega, što je pod nebom, da umrem od ljubavi ljubeći tebe, koji se udostojao umrijeti od ljubavi ljubeći mene«.	<i>Posvetili smo četiri broja Franjinom odnosu s Isusom Kristom, jer je to središnji odnos. Dio paragrafa aktualnog teksta nalazi se u br. 48 novog teksta.</i>
	46. Utjelovljenje Božjeg Sina ostavlja sv. Franju u čudu: Riječ Očeva »tako dostojna, tako sveta i slavna« prima od Djevice Marije » tijelo pravoga čovječstva i naše krhkosti. Premda bijaše bogat nada sve, on je sam htio s preblaženom Djevicom, majkom svojom, izabrati siromaštvo«.	

POSTOJEĆE III. poglavlje <i>Duhovni uvod</i>	NACRT II. poglavlja <i>Duhovni uvod</i>	OBRAZLOŽENJE
	47. Razmatranje Isusove muke i smrti uzrokuje kod sv. Franje suze i jecaje, čini ga dijelom također tjelesnih patnji raspetog Krista te čini da iz njegova srca izvire molitve klanjanja i slavljenja: »Klanjamo ti se, Gospodine Isuse Kriste, u svim tvojim crkvama koje su po cijelome svijetu i blagoslivljamo te, jer si svojim svetim križem otkupio svijet«.	
	48. Sv. Franjo ostaje također jako pogođen od poniznosti euharistijskog otajstva, koji ga potiče da usklikne: »O divne li uzvišenosti i čudesna dostojanstva! O uzvišene poniznosti! O ponizna veličanstva, da se Gospodin svemira, Bog i Sin Božji, tako ponizuje te se radi našega spasenja skriva pod prilikom malo kruha. Gledajte, braćo, poniznost Božju i pred njim srca svoja izlijevajte; i vi se ponizite da vas on uzvisi«. Zato govori svojoj braći: »Molim dakle sve vas, braćo...da iskazujete svako poštovanje i svaku čast presvetome tijelu i krvi Gospodina našega Isusa Krista, u kojemu je izmireno i pomireno sa svemogućim Bogom sve, bilo na nebu, bilo na zemlji«.	
»A budući da mi bijedni grešnici nismo dostojni spominjati tebe, Boga Oca, ponizno molimo da ti...za sve...zahvaljuje Gospodin naš Isus Krist...zajedno s Duhom Svetim Tješiteljem...«.	49. Važno i životno mjesto u duhovnom iskustvu sv. Franje ima osoba Duha Svetoga: »Svemogući, vječni, pravedni i milosrdni Bože, daj nama bijednima da poradi tebe uvijek činimo ono što znamo da ti želiš i da uvijek želimo što je tebi milo. Daj da iznutra očišćeni, iznutra rasvijetljeni i Duhom Svetim raspaljeni mognemo slijediti stope tvoga Sina, Gospodina našega Isusa Krista«.	<i>Naglasili smo važnost Duha Svetoga.</i>

POSTOJEĆE III. poglavlje <i>Duhovni uvod</i>	NACRT II. poglavlja <i>Duhovni uvod</i>	OBRAZLOŽENJE
U istom Isusu Kristu molimo božanske hvale onim žarom duše kojim je blaženi Franjo »molio psalme tolikom sabranošću pameti i duha, kao da gleda nazočnog Boga« (Sv. Bonaventura, Legenda major, X, 6).	50. U Isusu Kristu slavimo božanske pohvale s žarom duše sv. Franje, koji moli Časoslov: <i>»pobožno pred Bogom, ne pazeci na melodičnost glasa, nego na skladnost duha: da glas bude skladan s duhom, a duh skladan s Bogom, kako bi mogli čistim srcem ugoditi Bogu«.</i>	<i>Obogatili smo govor o liturgiji časova.</i>
Blaženi je Franjo uvijek razmatrao o Bogorodici Mariji i častio je onu koju je nebeski Otac »posvetio po svojem presvetom i ljubljennom Sinu i Tješitelju Duhu, a u kojoj je bila i jest sva punina milosti i svako dobro« (Pozdrav BDM). Živeći, dakle, u zajedništvu s Bezgrešnom Bogorodicom, Majkom Crkve, Kraljicom svijeta i Posrednicom svih milosti, te »časteći spomen svetaca, nadamo se imati nekog udjela s njima i očekujemo Spasitelja, Gospodina našega Isusa Krista, sve dok se ne pokaže on, naš život, i dok se ne pokažemo mi s njime u slavi« (SC, 8).	51. Sv. Franjo je uvijek razmatrao i slavio Majku Božju, Mariju <i>»kćerku i službenicu svevišnjega Kralja, Majku presvetoga Gospodina Isusa Krista, zaručnicu Duha Svetoga«</i> te ju je pozdravljao ovako: <i>»Zdravo Gospođo, sveta Kraljice, sveta Bogorodice Marijo koja si Djevica Crkvom učinjena i izabrana od presvetoga Oca nebeskoga,</i> koju je posvetio sa svojim presvetim ljubljenim Sinom i Duhom Svetim Utješiteljem; ti u kojoj je bila i jest sva punina milosti i svako dobro«.	<i>Bolje smo pojasnili Franjino slavljenje Marije.</i>

POSTOJEĆE III. poglavlje Duhovni uvod	NACRT II. poglavlja Duhovni uvod	OBRAZLOŽENJE
Prosvijetljen novim svjetlom, blaženi je Franjo velikom radošću prihvatio obraćenje srca Bogu svemogućemu i odlučio »započeti pokoru« (Oporuka), a zatim sve više i više usmjeravati pažnju na »Dobrog pastira, koji je podnio muku križa da bi spasio svoje ovce« (Opomene, 6). Stoga »prezrimo svoje tijelo s njegovim grijesima i manama; živeti, naime, po tijelu, davao nam želi oteti ljubav Isusa Krista i život vječni« (Nepotvrđeno pravilo, 22); a k tome se neprekidno trsimo »da se, kada god sagriješimo, iznutra kažnjavamo kajanjem, a na vani ispovijedu i djelima zadovoljštine« (Opomene, 23), imajući na umu da su »ovce Gospodnje uvijek nasljeđivale Gospodina u nevoljama i progonima, sramoti i gladovanju, slabostima i kušnjama i svemu ostalom, te zato i primile od Gospodina život vječni« (Opomene, 6).	52. Prosvijetljen svjetlom Duha, sv. Franjo je započeo »činiti pokoru« čineći milosrđe gubavcima i nešto kasnije je »otišao iz svijeta«. Radikalno je promijenio život postavivši se u nasljedovanje Krista rassetoga i slijedeći »dobrog pastira koji za spasenje svojih ovaca podnosi muku križa«. Želio je da i njegova braća budu ljudi pokore i obraćenja: »Povrh toga, donosimo plodove dostojne pokore. I ljubimo bližnje kao sebe. A ako ih tko neće ljubiti kao sebe samoga, neka im barem ne nanosi zla, nego neka čini dobro«; »ponizno molimo i zaklinjemo svi mi manja braća, sluge beskorisne, da svi ustrajemo u pravoj vjeri i pokori, jer se inače nitko ne može spasiti«.	<i>Izabrali smo citate koji obogaćuju osjećaj pokore u odnosu na duh franjevaštva.</i>
f) Živeći na taj način, braća svojim djelima predivno ispunjavaju onu Apostolovu: »Sve što činite riječju djelom, sve radite u ime Gospodina Isusa, zahvaljujući Bogu Ocu po njemu« (Kol 3, 17); k tome neka nasljeđuju duh i djela vjere, ufanja i ljubavi blaženoga Franje, koji je, živeti po načelu: »Bog moj i sve moje!«, živio u punom zajedništvu s Trojedinim Bogom po Isusu Kristu.	53. Živeći na taj način, braća svojim djelima predivno ispunjavaju onu Pavlovu: »Sve što činite riječju djelom, sve radite u ime Gospodina Isusa, zahvaljujući Bogu Ocu po njemu« (Kol 3, 17); k tome neka nasljeđuju duh i djela vjere, ufanja i ljubavi blaženoga Franje, koji je, živeti po načelu: »Bog moj i sve moje!«, živio u punom zajedništvu s Trojedinim Bogom po Isusu Kristu.	

PITANJA ZA RASPRAVU O USTANOVAMA

1. Jesi li se duhovno pronašao u ovome tekstu?
2. Vjeruješ li da bi tebi i tvojoj zajednici ovaj tekst mogao pomoći živjeti bolje odnos s Bogom?
3. Koje biste izmjene nacrtu teksta predložili, i iz kojih razloga? Molimo vas, zapišite ih!

N.B. Podsjećamo tajnika samostanskoga kapitula da **NAJKASNIJE DO 31. LIPNJA 2015.** tajniku Provincije uputi izvadak iz zapisnika samostanskih kapitula koji su se bavili izmjenama što ih samostanski kapitul želi predložiti, kao i njihovim razlozima.

TRAJNA FORMACIJA
 REDA MANJE BRAĆE KONVENTUALACA
 ŠESTOGODIŠTE 2013-2019
 siječanj – lipanj 2015.

2. SCHEDA – II. POGLAVLJE
 II. POGLAVLJE USTANOVA: ŽIVOT I SJEDINJENJE S BOGOM

I. NASLOV i II. NASLOV

POSTOJEĆE III. poglavlje <i>I. naslov: Duh i život molitve</i>	NACRT II. poglavlje <i>I. naslov: Duh i život molitve</i>	OBRAZLOŽENJE
67 - §1. Redovničkim zavjetovanjem braća se posvema predaju nadasve dragom Bogu, tako da se novim i posebnim naslovom posvećuju Božjoj službi i njegovoj časti; zbog toga neka razmatranje božanskih istina i trajna povezanost s Bogom po molitvi budu prva i najvažnija njihova dužnost (kan. 663, § 1).	54 - §1. Redovničkim zavjetovanjem braća se posvema predaju nadasve dragom Bogu, tako da žive potpuno za Gospodina, sve dok Bog ne bude sve u svemu; zapravo posvećeni život, kojeg karakterizira proroštvo, svjedoči živu prisutnost djelovanja Duha, on je škola ljubavi i svetosti, povlašteno mjesto apsolutne ljubavi prema Bogu i bližnjemu te je znak božanskog plana da od čovječanstva učini jedinstvenu obitelj sinova Božjih.	Obogatili smo paragraf nadahnjujući se na dokumentu Učiteljstva kao uvod u Naslov I.
§2. Braća neka zahvalnim srcem ispunjuju zapovijed Gospodina koji je riječju i primjerom poticao svoje učenike da neprekidno mole, ispunjujući tako riječi Sv. Franje kojima ih upozorava da nadasve teže za ustrajnom molitvom.	§2. Braća neka zahvalnim srcem traže, kako govori Pravilo, da imaju Duha Gospodnjega i njegovo sveto djelovanje, da mu se uvijek čista srca mole, da budu ponizni, strpljivi i da imaju ljubavi prema svima.	Uključili smo karizmatsku poveznicu.
§3. Braća neka neprekidno i svojski nastoje oko spomenutog duha molitve i pobožnosti tijekom čitava života i djelovanja, po primjeru Serafskog oca, koji je više izgledao kao molitva nego kao molitelj.	§3. Kao odgovor na Gospodinov poticaj da bdijemo i molimo te po primjeru sv. Franje koji je više izgledao kao molitva nego kao molitelj, neka svako bratstvo i svaki brat budu budni u brizi o kvaliteti redovničkog života.	Nadahnuće smo pronašli u br. 13 dokumenta Život braće u zajednici, koji upućuje na veću važnost molitve u redovničkom životu.
68 - § 1. Neka braća nastoje uvijek posjedovati Duh Gospodnji i njegovo sveto djelovanje, te, najuže povezujući molitvu i rad, neka gaje zajedništvo čitavoga svojeg života s Ocem, po sudjelovanju u Kristovim otajstvima.	55. - §1. Neka braća nastoje uvijek posjedovati Duh Gospodnji i njegovo sveto djelovanje, te, najuže povezujući molitvu i rad, neka gaje zajedništvo čitavoga svojeg života s Ocem, otvoreni posjetima Duha i u trajnom suobličenju Kristu.	Obogatili smo koncept jedinstva molitve i djelovanja.

POSTOJEĆE III. poglavlje <i>I. naslov: Duh i život molitve</i>	NACRT II. poglavlje <i>I. naslov: Duh i život molitve</i>	OBRAZLOŽENJE
§ 2. Budući da braća u životu i vladanju moraju ostvarivati ono što su po sudjelovanju u Kristovim otajstvima primili u Duhu, neka svaki pojedini, nakon što se u svojim molitvama tješnje sjedini s Bogom, pomno nastoji sjedinjenje s istim Bogom Ocem u svagdašnjem životu čuvati i djelima kreposti unaprjeđivati.	§ 2. Budući da braća u životu i vladanju moraju ostvarivati ono što su po sudjelovanju u Kristovim otajstvima primili u Duhu, neka svaki pojedini, nakon što se u svojim molitvama tješnje sjedini s Bogom, pomno nastoji sjedinjenje s istim Bogom Ocem u svagdašnjem životu čuvati i djelima kreposti unaprjeđivati.	
§ 3. Braća neka nastoje da sve prosuđuju u svjetlu vjere, da snagom nade svladavaju poteškoće u očekivanju buduće slave, te da se sve više i više po Kristovoj ljubavi sjedinjuju s Bogom, kako bi u svim djelima svojega života slavili Oca.	§ 3. Braća neka nastoje da sve prosuđuju u svjetlu vjere, da snagom nade svladavaju poteškoće u očekivanju buduće slave, te da se sve više i više po Kristovoj ljubavi sjedinjuju s Bogom, kako bi u svim djelima svojega života slavili Oca.	

POSTOJEĆE III. poglavlje <i>II. naslov: Liturgijska molitva</i>	NACRT II. poglavlje <i>II. naslov: Liturgijska molitva</i>	OBRAZLOŽENJE
69 - Euharistijsko otajstvo vrhunac je i izvor čitave liturgije i života Crkve; slavljenje tog otajstva neka stoga bude središte svega duhovnog i apostolskog života pojedine braće i cijele zajednice.	56. - Euharistijsko otajstvo vrhunac je i izvor čitave liturgije i života Crkve; slavljenje tog otajstva neka stoga bude središte svega duhovnog i apostolskog života pojedine braće i cijelog bratstva .	
70 - §1. Sva su braća, po primjeru Serafskog oca, odabrala da na poseban način žive s Kristom raspetim na križu; neka zato svakodnevno sudjeluju u euharistijskoj žrtvi, neka se uče prinositi sebe s božanskom Žrtvom, neka se krijepe kod stola Tijela Gospodnjega, te iz dana u dan, po Kristu Posredniku, nestaju u jedinstvu s Bogom i između sebe, da bi konačno bio Bog sve u svemu.	57. - §1. Sva braća neka sudjeluju svaki dan na euharistijskom slavlju, u kojem su pozvani živjeti Kristov pashalni misterij, sjedinjujući se s njim u darivanju vlastitog života Ocu posredstvom Duha te neka sudjeluju na dvostrukom stolu: stolu riječi koji nas uvijek potiče na trajno obraćenje, i stolu kruha koji daje život.	<i>Obogatili smo broj nadahnjujući se na dokumentu Učiteljstva</i>
§2 Braća neka nastoje da svakoga dana zajednički prisustvuju euharistijskom bogoslužju, kako bi na taj način jasnije došlo do izražaja sudjelovanje bratstva u povezanosti s ovom žrtvom; također neka se, prema prikladnosti, promiče koncelebracija svećenika.	§2 Budući da se u slavlju misterija Tijela i Krvi Kristove učvršćuje i raste jedinstvo i ljubav , braća neka nastoje da svakoga dana zajedno sudjeluju u euharistijskom bogoslužju. Neka se, prema prikladnosti, promiče koncelebracija svećenika .	<i>Obogatili smo broj nadahnjujući se na dva dokumenta Učiteljstva i franjevačkim dokumentima.</i>

POSTOJEĆE III. poglavlje <i>II. naslov: Liturgijska molitva</i>	NACRT II. poglavlje <i>II. naslov: Liturgijska molitva</i>	OBRAZLOŽENJE
71 - §1. Uvelike neka braća drže do moljenja časoslova, jer po njemu čitava Crkva, okupljena i prisutna u službenicima određenima za ovu svetu službu, kao i u svim svojim članovima koji s njima mole, prosljeđuje s hvalama što ih je Krist, veliki svećenik, započeo na ovom svijetu i upravio Bogu zajedno sa žrtvom života.	58. - §1. Neka braća uvelike drže do moljenja časoslova. Po njemu braća sudjeluju u molitvi Krista koji ujedinjuje sa sobom Crkvu, svoju Zaručnicu, u hvali i po zagovoru koje upućuje Ocu za čitavo čovječanstvo.	
§2. Sva braća pojedinih samostana, koja nisu opravdano zapriječena, neka svakodnevno zajednički izmole čitav časoslov.	§2. Braća neka mole časoslov prema uputama »Opće uredbe« Stoga neka se trse da, hvalevrijedno, osobito Jutarnju i Večernju slave na svečaniji način i uz pjevanje, a neka također nastoje da, kada je zgodno, u tome sudjeluju vjernici.	<i>Izmijenili smo red paragrafa.</i>
§3. Braća neka mole časoslov prema uputama »Opće uredbe« Stoga neka se trse da, hvalevrijedno, osobito Jutarnju i Večernju slave na svečaniji način i uz pjevanje, a neka također nastoje da, kada je zgodno, u tome sudjeluju vjernici.	§3. Sva braća pojedinih samostana, koja nisu opravdano zapriječena, neka svakodnevno zajednički izmole čitav časoslov.	
§4. Na ministra provincijala, uz pristanak njegova definitorija i na prijedlog samostanskog kapitula, spada da odredi kanonske časove što ih zajednički, treba obaviti u zajednici u kojoj se, iz opravdanih razloga, ne bi mogao izmoliti cijeli časoslov.	§4. Na provincijalnog ministra ili kustosa , uz pristanak njegova definitorija i na prijedlog samostanskog kapitula, spada da odredi kanonske časove što ih zajednički, treba obaviti u bratstvu u kojoj se, iz opravdanih razloga, ne bi mogao izmoliti cijeli časoslov.	
72 - §1. Svečano zavjetovani klerici moraju privatno izmoliti one kanonske časove koje nisu molili u zajednici.	<u>Alternativa A</u> 59. Braća moraju privatno izmoliti one kanonske časove koje nisu molili u zajednici. U slučaju potrebe neka mole odgovarajući broj Očenaša prema Pravilu.	<i>Ujedinili smo i prerekli paragrafe 1 i 2 kako bi se nadišla razlika između klerika i laika. Predložena je i Alternativa B gdje postoji razlika između braće sa svečanim i braće s jednostavnim zavjetima.</i>
§2. Braća koja su svečano zavjetovana a nisu klerici, dužna su, ako zajednički ne izmole časoslov, privatno izmoliti kanonske časove ili odgovarajući broj Očenaša prema Pravilu.		

POSTOJEĆE III. poglavlje <i>II. naslov: Liturgijska molitva</i>	NACRT II. poglavlje <i>II. naslov: Liturgijska molitva</i>	OBRAZLOŽENJE
	<u>Alternativa B</u> 59. - §1. Svečano zavjetovana braća moraju privatno izmoliti one kanonske časove koje nisu molili u zajednici ili odgovarajući broj Očenaša prema Pravilu.	
§3. Potiču se braća jednostavnih zavjeta da privatno izmole Jutarnju i Večernju, bilo prema časoslovu, bilo moljenjem Očenaša, ako ih nisu izmolili u zajednici.	§2. Braća jednostavnih zavjeta koji ne mogu moliti časoslov u zajednici potiču se da izmole privatno Jutarnju i Večernju. U slučaju potrebe neka mole odgovarajući broj Očenaša prema Pravilu.	
73 - § 1. Budući da bogoslužje na osobit način uspostavlja i usavršava životnu vezu s Bogom, braća neka nastoje da se za nj pripremaju čestim proučavanjem liturgijskih tekstova, kao i da u njemu sudjeluju koliko zahtijevaju njihov stalež i sama narav liturgije.	60 - § 1. Budući da bogoslužje na osobit način uspostavlja i usavršava životnu vezu s Bogom, braća neka nastoje da se za nj pripremaju čestim proučavanjem liturgijskih tekstova, kao i da u njemu sudjeluju koliko zahtijevaju njihov stalež i sama narav liturgije.	
	§2. <i>Braća neka slave liturgiju čisto i s poštovanjem prema crkvenim pravilima, uzimajući u obzir različitost obreda, vrednujući bogatstvo lokalnih Crkvi i ostavljajući prostora za zakonite različitosti i zakonita prilagođavanja.</i>	
§2. Sveti liturgijski čini neka se pomnjivo vrše po obredu Crkve, a treba se pridržavati i propisa kalendara i obrednika Reda; iz pastoralnih razloga mogu se upotrebljavati i biskupijski misal, obrednik i kalendar.	§3. Liturgijski čini neka se pomnjivo vrše po obredu Crkve, a treba se pridržavati i propisa kalendara i obrednika Reda; iz pastoralnih razloga mogu se upotrebljavati i misal, obrednik i kalendar <i>pojedinih mjesnih Crkvi.</i>	Ažurirali smo jezik
§3. Na samostanski kapitul spada da, s pristankom ministra provincijala, odredi okolnosti i redosljed liturgijskih slavlja i obavljanja pobožnosti.	§4. Na samostanski kapitul spada da, s pristankom ministra provincijala i kustosa, odredi okolnosti i redosljed liturgijskih slavlja i obavljanja pobožnosti.	
§4. Neka se pomnjivo bdije nad crkvenom zgradom, relikvijama svetaca, namještajem i nad svim ostalim liturgijskim predmetima.	§5. Neka se pomnjivo bdije nad crkvenom zgradom, relikvijama svetaca, namještajem i nad svim ostalim liturgijskim predmetima.	

POSTOJEĆE III. poglavlje <i>II. naslov: Liturgijska molitva</i>	NACRT II. poglavlje <i>II. naslov: Liturgijska molitva</i>	OBRAZLOŽENJE
	61. Budući da je Red prisutan u Crkvama s vlastitim obredom, neka braća drže bogatstvom sudjelujući na liturgiji i duhovnom bogatstvu dotičnih Crkvi te neka se usklade s onim što je određeno od nadležnih crkvenih vlasti.	<i>Uveli smo novi broj zbog novih stvarnosti u kojima Red djeluje.</i>

PITANJA ZA RASPRAVU O USTANOVAMA

1. Jesi li se duhovno pronašao u ovome tekstu?
2. Vjeruješ li da bi tebi i tvojoj zajednici ovaj tekst mogao pomoći bolje živjeti molitvu i liturgiju?
3. Koje biste izmjene nacrt teksta predložili, i iz kojih razloga? Molimo vas, zapišite ih!

N.B. Podsjećamo tajnika samostanskoga kapitula da **NAJKASNIJE DO 31. LIPNJA 2015.** tajniku Provincije uputi izvadak iz zapisnika samostanskih kapitula koji su se bavili izmjenama što ih samostanski kapitul želi predložiti, kao i njihovim razlozima.

TRAJNA FORMACIJA REDA MANJE BRAĆE KONVENTUALACA ŠESTOGODIŠTE 2013-2019 siječanj – lipanj 2015.

3. SCHEDA – II. POGLAVLJE II. POGLAVLJE USTANOVA: ŽIVOT I SJEDINJENJE S BOGOM

III. NASLOV i IV. NASLOV

POSTOJEĆE III. poglavlje <i>III. naslov: Ostali sveti čini</i>	NACRT II. poglavlje <i>III. naslov:</i> <i>Ostala sredstva za duhovni rast</i>	OBRAZLOŽENJE
74 - §1. U skladu s vlastitim životom i po primjeru Sv. Franje, braća neka štiju Gospodina Krista na zračna u Presvetoj euharistiji privatnim i javnim svetim činima koje je odobrila zakonita vlast.	62. Braća neka iskazuju svako poštovanje i svaku čast presvetome tijelu i krvi Gospodina našega Isusa Krista. Samostanski kapitul neka programira trenutke euharistijskog klanjanja u zajednici. Osim toga, neka svoj braći bude na srcu razgovor s Kristom Gospodinom u osobnom klanjanju.	<i>Ujedinili smo dva paragrafa, nadahnjivali smo se na jednom franjevačkom spisu te smo samostanskom kapitolu preporučili trenutke euharistijskog klanjanja.</i>

POSTOJEĆE III. poglavlje <i>III. naslov: Ostali sveti čini</i>	NACRT II. poglavlje <i>III. naslov:</i> <i>Ostala sredstva za duhovni rast</i>	OBRAZLOŽENJE
§2. Osim toga, neka svoj braći bude na srcu razgovor s Kristom Gospodinom, bilo u osobnom klanjanju, bilo prigodom svagdanjega zajedničkog pohoda Presvetoj euharistiji.		
75 - §1. Kao i sâmo Tijelo Gospodinovo, braća neka također uvijek ljube i štuju božanska Pisma, kojima nebeski Otac ljubazno ide ususret svojim sinovima i s njima razgovara, da bi učvrstio njihovu vjeru i duhovni život.	63. Braća <i>neka redovito slušaju, čitaju i proučavaju Riječ Božju</i> i neka je časte kao i sâmo Tijelo Gospodinovo; <i>nepoznavanje Pisma zapravo je nepoznavanje Krista. Za to braća neka prepoznaju i koriste primjerene načine.</i>	<i>Posadašnjili smo rječnik, nadahnjujući se na koncilskom dokumentu i na dokumentu Učiteljstva.</i>
§2. Osobito pak neka braća stalno razmatraju Evanđelje Gospodina našega Isusa Krista, izvor čitave kršćanske savršenosti i temelj Pravila serafskog Franje.	§2. Osobito pak neka braća stalno razmatraju Evanđelje Gospodina našega Isusa Krista, temelj Pravila sv. Franje.	<i>Pojednostavnili smo tekst.</i>
§3. Neka dakle rado pristupaju svetom tekstu, bilo kroz liturgiju i ostala slavljenja Riječi Božje, bilo pobožnim čitanjem, proučavanjem ili na neki drugi način.	§3. Neka dakle rado pristupaju svetom tekstu, bilo kroz liturgiju i ostala slavljenja Riječi Božje.	<i>Pojednostavnili smo tekst.</i>
	§4. <i>Osim toga, samostanski kapitul neka programira trenutke slušanja i promišljanja Riječi Božje u kojima neka čitava zajednica dijeli ono što je nadahnulo svakog pojedinog brata.</i>	<i>Uvrstili smo novi paragraf kako bi bratstvo potaknuli na rast pred Božjom Riječi.</i>
76 - Svakodnevno neka braća obavljaju razmatranje neka mu posvete veću pažnju nego ostalim molitvama. Pojednostosti ove spasonosne vježbe, koju valja obavljati bar kroz pola sata, neka se odrede u provincijskim statutima.	64. Braća neka obavljaju <i>meditaciju</i> najmanje pola sata dnevno. Provincijski <i>ili kustodijski</i> statuti neka odrede prikladne načine.	<i>Pojednostavnili smo tekst.</i>
77 - §1. Svake godine neka se zajednički obave duhovne vježbe u trajanju od pet dana. Braća koja ne prisustvuju zajedničkim duhovnim vježbama, neka ih obave privatno.	65. §1. Svake godine <i>neka braća sudjeluju</i> na zajedničkim duhovnim vježbama u trajanju od pet <i>čitavih</i> dana. Braća koja <i>ne mogu</i> prisustvovati zajedničkim duhovnim vježbama, <i>neka ih obave na drugačiji način s dozvolom provincijalnog ministra ili kustosa.</i>	<i>Točno smo odredili neke aspekte.</i>

POSTOJEĆE III. poglavlje <i>III. naslov: Ostali sveti čini</i>	NACRT II. poglavlje <i>III. naslov:</i> <i>Ostala sredstva za duhovni rast</i>	OBRAZLOŽENJE
§2. Isto tako neka postoje dani sabranosti, za vrijeme kojih će se braća prikladnim razmatranjem i poukama posvetiti proučavanju Pravila i Ustanova, kao i vježbama za obnovu života, i to na način što ga trebaju odrediti provincijski statuti.	§2. Isto tako neka postoje dani sabranosti, za vrijeme kojih će se braća prikladnim razmatranjem i poukama posvetiti proučavanju Pravila i Ustanova, kao i vježbama za obnovu života, i to na način što ga trebaju odrediti provincijski ili kustodijski statuti.	
§3. Preporuča se da svaka provincija, ili više njih zajedno, ima kuću sabranosti, ili osame, gdje će se braća koja to razborito zamole moći neko vrijeme intenzivnije posvetiti molitvi.	§3. Preporuča se da svaka provincija i kustodija, ili različite cirkumskripcije zajedno, imaju kuću sabranosti, ili osame, gdje će se braća koja to razborito zamole, imajući dopuštenje provincijalnog ministra ili kustosa , moći neko vrijeme intenzivnije posvetiti molitvi, u duhu Pravila za samotišta.	<i>Pozvali smo se na Franjino Pravilo za samotišta.</i>
§4. Samo na gvardijana spada da u našim crkvama i oratorijima dopusti propovijedati onima za koje zna da ih njihov ordinarij smatra sposobnima za tu službu (vidi kan. 765).		<i>Ovo paragraf će se nalaziti u poglavlju o misijama.</i>
78 - §1. Braća neka se svim silama trude da sinovskom odanošću i u duhu posvete štuju Blaženu Djevicu Mariju liturgijskim činima, pobožnim vježbama i osobnom molitvom po primjeru i na poticaj Serafskog oca, i neka nastoje da mole ružarij Blažene Djevice Marije ili, prema tradiciji Reda franjevačku krunicu.	66. - §1. Po primjeru sv. Franje neka se braća svim silama trude da sinovskom odanošću štuju Blaženu Djevicu Mariju liturgijskim činima, pobožnim vježbama (krunica, franjevačka krunica i mjesne tradicije) te osobnom molitvom	<i>Pojednostavnili smo tekst.</i>
§2. Neka sva braća žarkom pobožnošću časte istu Blaženu Djevicu Mariju u otajstvu bezgrešnog začeca kao posebnu pokroviteljicu Reda i našu kraljicu; neka njezin blagdan posvuda slave sa što većom svečanošću, obnavljajući joj također posvetu Reda, a štovanje istog otajstva neka što je više moguće njeguju i šire.	§2. Neka sva braća časte Bezgrešnu Djevicu, pokroviteljicu i kraljicu Reda; neka njezin blagdan posvuda slave sa što većom svečanošću, obnavljajući joj također posvetu Reda, a njeno štovanje neka što je više moguće njeguju i šire.	<i>Pojednostavnili smo tekst.</i>
	§3. Provincijski ili kustodijski statuti neka odrede načine posvete braće Bezgrešnoj u duhu sv. Maksimilijana Kolbea	<i>Uvrstili smo novi paragraf povjeravajući statutima zadatak pronalaska načina posvete.</i>

POSTOJEĆE III. poglavlje <i>III. naslov: Ostali sveti čini</i>	NACRT II. poglavlje III. naslov: <i>Ostala sredstva za duhovni rast</i>	OBRAZLOŽENJE
§3. Neka časte i nasljeđuju sv. Josipa, zaštitnika Reda, predivni uzor redovničkog života.	§4. Neka časte i nasljeđuju sv. Josipa, zaštitnika Reda, predivni uzor čovjeka vjere .	Točnije smo naznačili osobu sv. Josipa.
79 - § 1. Isto tako, neka se svečano slavi blagdan našega svetog oca Franje; neka se neprekidno razmatraju njegov život i djela, kako bi se njegov sferaški i čisti duh trajno održao u sinovima.	67. - § 1. Isto tako, neka se svečano slavi blagdan našega svetog oca Franje; neka se neprekidno razmatraju njegov život i spise , kako bi se njegov sferaški i čisti duh trajno održao u sinovima.	Zamijenili smo riječ djela s riječju spisi jer se djela očituju u životu.
§ 2. I ostale nebesnike našega Reda, napose Sv. Antuna, evanđeoskog naučitelja, i Sv. Bonaventuru, sferaškog naučitelja,	§ 2. Neka braća posebnom pobožnošću štuju i nasljeđuju druge svece i svetice sferaškog Reda .	Pojednostavnili smo tekst.
80 - § 1. Braća neka nastoje podržavati zajedništvo života s Bogom također prikladnim pobožnostima, kojima su Sferaški otac i ostali naši pređi običavali iskazivati i slaviti svoju pobožnost prema otajstvima Kristova života i našega spasenja.	68. - § 1. Braća neka također nastoje podržavati zajedništvo života s Bogom prikladnim pobožnostima, nadahnutima tradicijom Reda i pučkom pobožnošću različitih nacija i kultura, kojima se časte i slave otajstva Kristova života i našega spasenja.	Posadašnjili smo rječnik i otvorili se multikulturalnosti. Tradicionalne pobožnosti Reda premještene su u Generalne statute.
§ 2. U svemu što se odnosi na vršenje svetih čina i na pobožne vježbe neka se točno obdržavaju propisi Crkve; pobožnosti pak i osobne molitve neka budu prožete liturgijskim duhom.	§ 2. U svemu što se odnosi na vršenje svetih čina i na pobožne vježbe neka se točno obdržavaju propisi Crkve; pobožnosti pak i osobne molitve neka budu prožete liturgijskim duhom.	

POSTOJEĆE III. poglavlje <i>IV. naslov: Ostali sveti čini</i>	NACRT II. poglavlje IV. naslov: <i>Ostala sredstva za duhovni rast</i>	OBRAZLOŽENJE
81 - Braća neka podržavaju duh Gospodnji i njegovo sveto djelovanje također evanđeoskom i franjevačkom pokorom, po kojoj sudjeluju u Kristovu trpljenju, upriličuju se sve više i više otajstvu njegova Križa i potpuno se ispunjuju njegovom ljubavlju prema Bogu Ocu i ljudima, postižući tako temeljitiju vlast nad sobom i očišćenje savjesti.	69. - Braća, koja su svečanim zavjetima obnovila svoju krsnu posvetu i njihov trud u nasljeđivanju Krista, neka žive u duhu trajnog obraćenja kako bi se u svemu suobličili s Kristom.	Dali smo dublje značenje riječi pokora(biblijski, karizmatiski, učiteljski) u tri paragrafa..

POSTOJEĆE III. poglavlje IV. naslov: <i>Ostali sveti čini</i>	NACRT II. poglavlje IV. naslov: <i>Ostala sredstva za duhovni rast</i>	OBRAZLOŽENJE
	§2. <i>Po uzoru na sv. Franju koji je dobio milost ponovno započeti činiti pokoru koristeći milosrđe prema gubavcima, braća neka pokazuju želju za obraćenjem stavljajući se u službu siromašnima i isključenima.</i>	
	§3. <i>Na tom putu suobličenja sa siromašnim i raspetim Kristom, braća neka prakticiraju askezu koja je nužna za život posvećene osobe.</i>	
82 - Braća neka često pristupaju sakramentu pokore, da bi napredovala u čistoći srca i obraćenju Ocu	70. - §1. <i>Budući da je suobličenje s Kristom trajni proces postupnog sazrijevanja koji prepoznaje Božje djelo u životu svakog brata, a poznaje slabosti i padove, braća neka često pristupaju sakramentu pokore.</i>	Bolje smo obrazložili sakrament pokore te smo mu dali dublji smisao.
	§2. <i>Na tom putu suobličenja s Kristom, braća neka se utječu s povjerenjem duhovnom vodstvu i svakodnevnom ispitu savjesti.</i>	Naglasili smo duhovno vodstvo i ispit savjesti kao korisne instrumente na putu obraćenja.
83 - §1. Neka se braća živo trse da primi obraćenje svoga srca Bogu i nutarnju pokoru spoje s raznim djelima mrtvenja.		Premjestili smo §1 br. 83 u br. 71 §1 zbog slične tematike.
§2. Neka stoga neprekidno prikazuju Bogu nevolje ovoga života, bolesti, progone i odricanja koja prate bilo zavjete, bilo zajedničku stegu, te napokon na času smrti, po primjeru Sv. Franje, predadu sam život u ruke Božje kao posljednji prinos.	71. - §1. <i>Neka braća blagoslivljaju Gospodina zbog dnevnih teškoća i nevolja i neka mu prinosе ograničenja koja su svakodnevnog života i zajedničkog života.</i>	
	§2. <i>Braća koja se moraju suočiti s iskustvom vlastitih ograničenja neka se suoče s tim teškoćama otvarajući se dijalogu i pomoći subraće, koji neka budu milosrdni.</i>	
	§3. <i>Sva braća neka sudjeluju u Kristovom pashalnom otajstvu prihvaćajući u vjeri i nadi sestru smrt.</i>	

POSTOJEĆE III. poglavlje IV. naslov: <i>Ostali sveti čini</i>	NACRT II. poglavlje IV. naslov: <i>Ostala sredstva za duhovni rast</i>	OBRAZLOŽENJE
	§3. <i>Sva braća neka sudjeluju u Kristovom pashalnom otajstvu prihvaćajući u vjeri i nadi sestru smrt.</i>	
	72 - §1. Braća neka sjedinjuju osobno obraćenje <i>s tjelesnim djelima milosrđa</i> i s različitim djelima <i>pokore: post, uzdržavanje, milostinja, šutnja, odgovorno korištenje mass medija, dragovoljna odricanja, itd.</i>	<i>Naveli smo neke primjere pokore.</i>
84 - Braća neka prema propisima mjesnih Crkvi vjerno obdržavaju pokornička vremena i dane što su propisani za čitavu Crkvu.	§2. Braća neka prema propisima mjesnih Crkvi vjerno obdržavaju pokornička vremena i dane što su propisani za čitavu Crkvu.	
85 - Kao pokornička vremena vlastita Redu neka se smatra i obdržava slijedeće: a) po propisu Pravila: od blagdana Svih Svetih pa sve do Božića, te svaki petak u godini; u te dane braća moraju postiti ili vršiti druga pokornička djela, koja će, prema vremenskim i mjesnim prilikama, odrediti ministar provincijal sa svojim definatorijem; b) snagom ovih Ustanova: uoči Bezgrešnog Začeca Blažene Djevice Marije našega svetog oca Franje; u vršenju pokore u te dane neka se ravna prema propisima provincijskih statuta.	73. - §1. Kao pokornička vremena vlastita Redu neka se smatra i obdržava slijedeće: a) po propisu Pravila: od blagdana Svih Svetih pa sve do Božića, te svaki petak u godini; u te dane braća moraju postiti ili vršiti druga pokornička djela, koja će, prema vremenskim i mjesnim prilikama, odrediti provincijalni ministar ili <i>kustos</i> sa svojim definatorijem; b) snagom ovih Ustanova: uoči Bezgrešnog Začeca Blažene Djevice Marije našega svetog oca Franje; u vršenju pokore u te dane neka se ravna prema propisima provincijskih ili <i>kustodijskih</i> statuta	
	§2. <i>Provincijalni ministri i kustosi, saslušavši svoj definatorij, mogu ustanoviti izvanredne dane molitve i/ili pokore.</i>	<i>Uvrstili smo ovu novost za neke hitne prilike.</i>

PITANJA ZA RASPRAVU O USTANOVAMA

1. Jesi li se duhovno pronašao u ovome tekstu?
2. Vjeruješ li da bi tebi i tvojoj zajednici ovaj tekst mogao pomoći rasti na putu obraćenja/pokore?
3. Koje biste izmjene nacrtu teksta predložili, i iz kojih razloga? Molimo vas, zapišite ih!

N.B. Podsjećamo tajnika samostanskoga kapitula da **NAJKASNIJE DO 31. LIPNJA 2015.** tajniku Provincije uputi izvadak iz zapisnika samostanskih kapitula koji su se bavili izmjenama što ih samostanski kapitul želi predložiti, kao i njihovim razlozima.

pismo generalnog ministra

HRANA KOJA HRANI

Za sretan i svet život

Predraga braćo, Gospodin vam dao mir!

U ovom pismu, koje će do vas doći u vrijeme Korizme, želio bih se usredotočiti na razmišljanje o temi hrane i prehranjivanja, na razmišljanje o teškim problemima koji se vežu, s jedne strane sa strahotama gladi, a s druge strane, na pretjerivanje u svakodnevnom konzumiranju hrane, ali i s nepravdama koje se naziru u proizvodnji, distribuciji i uživanju onoga što bi trebalo koristiti zadovoljenju potreba svih ljudi. Oduvijek je postojala uska i nerazrješiva povezanost između hrane i duhovnosti, odnosno, nije postojao samo njezin funkcionalni karakter: mi smo ono što jedemo ili ne jedemo. Naš odnos prema »kruhu svagdašnjem« kao Gospodinovu daru, koji je koliko naš toliko i od drugih, jer želimo da nikome ne nedostaje, govori mnogo o našem kršćanskom identitetu.

Tema hrane izravno stavlja Crkvu u odnos sa svijetom i u svijet, u smislu da Crkva koja mora izaći na ulice, kako ju je usmjerio papa Franjo, mora napustiti svaku usmjerenost na samu sebe, kako bi preuzela korake muževa i žena našega vremena. U ovom su smislu redovnici muževi pozvani proročkom smjelošću i autentičnim dijeljenjem kreativno živjeti izazove svih ljudi (izazov hrane je jedan od najvažnijih). Njihovo »ne biti od svijeta« ne može na bilo koji način opravdati povlačenje iz svijeta koje označava nezainteresiranost. Teilhard de Chardin o tome govori: »Crkva bez svijeta je kao cvijet bez vode«. Ako je s jedne strane Crkva spasenje svijeta, svijet je zdravlje za Crkvu, mjesto gdje kretanje Isusovih učenika postaje susret, komunikacija, dijeljenje. Papa Franjo piše: »Puninu postizemo kada rušimo zidove i naše se srce ispunja licima i imenima!« (*Evangelii gaudium*, 274). U tom duhu želim promišljati o ovoj toliko važnoj temi za život svijeta.

Ljudi franjevece smatraju umjerenim osobama, što vrijedi i za stol, a iznad svega smatraju ih braćom koja su pažljiva na potrebe svakoga, posebno onih najsiromašnijih. Jesmo li i mi takvi? Možemo li na jedan kreativan način iznova promisliti svoje stilove života, prehrane, kriterije kojima koristimo zemaljska dobra? Ideal koji nas potiče na želju za promjenom svijeta trebao bi započeti od najjednostavnijih dnevnih čina, koji su uzajamni i bratski, a koje promatramo kao znakove blagoslova koje Bog usmjerava prema nama, a preko nas čitavom svijetu.

Želio bih se zajedno s vama osvrnuti na zamršenu situaciju našega Reda, odnosno na smjer kojim bi trebao ići u ovom drugom desetljeću trećeg tisućljeća. Ovo je moje prvo pismo u nizu od nekoliko pisama koja će biti posvećena solidarnosti i načinu života, ne zato da svijetu posvjedoči kako proročko nasljedovanje mijenja egzistenciju otvarajući je sebedarju, nego kako bi se među nama, na svim razinama (pojedini brat, samostan, provincija, cirkumskripcija, red) stavio potreban naglasak na potrebe najmanjih, pojedinaca i zajednica. Na posljednjem Generalnom kapitolu, koji je slavljen u Asizu u siječnju 2013. godine, prihvaćen je Prijedlog (br. 4) u kojem se traži poticanje na bratsku solidarnost. Naravno, nije da nam nedostaje kruha, ali ipak u najsiromašnijim područjima Reda nedostaje mogućnost da se, po uzoru na Discepolato Francescano, koji zajedno s novim Ustanovama utemeljuje jedan od dva načina za ostvarenje prioriteta Reda (Živjeti Evanđelje) u šestogodištu (2013.-2019.), ponudi prikladan odgoj za odgajnike.

UVOD – Prema Expu 2015.

Nikada se u povijesti čovječanstva nije proizvelo toliko hrane koliko u ovo naše vrijeme, ali isto tako nikada nije bilo toliko problema u odnosu prema hrani kao što je to danas: u trenutku kada više od osamsto milijuna ljudi trpi zbog nedostatka hrane, oko milijardu i petsto milijuna osoba ima previše kilograma, dok petstotinjak milijuna pati od bolesti gojaznosti. Globalna glad i gojaznost – kojih se ozbiljnost ne smije niti želi izjednačiti – simptomi su istog problema, lošeg odnosa prema hrani, odnosno njezina nedostatka ili suviška, zbog ekonomskih i političkih razloga, a često i zbog interesa profita (usp. R. Patel, *Stuffed and Starved*, Portobello Books Ltd 2007). U zapadnom se svijetu pojavljuju problemi s prehranom: anoreksija i bulimija. Anoreksija se odnosi na problem izgleda, tj. na estetiku tijela. Bulimija se odnosi na mit o konzumiranju, koji pokreće mehanizam beskrajnog i nezaustavljivog gomilanja. Možemo uvidjeti da je riječ o dva važna pitanja suvremenog čovjeka, od onoga trenutka kada je identitet koji je sve više određen pojavnošću, povezan s procesom nabave i potrošnje dobara. Promišljanje o zamršenosti ove mreže udaljuje nas od bavljenja problemom, koji je možda prisutan na nekom drugom mjestu, koji je od nas udaljen ili ograničen na neke države ili na neke rubne situacije.

Poticaž za promišljanje o ovoj temi došao je od međunarodne izložbe Expo, koja će se ove godine održati u Milanu, a nosi naslov: *Nahraniti planet, Energija za život*. Ovaj događaj, koji će se 184 dana održavati u ekonomskom središtu Italije – od petka, 1. svibnja do subote 31. listopada 2015. – nastojat će staviti u središte važna pitanja o hrani i prehrani u odnosu na održivost planeta. U dvostrukoj perspektivi garancije valjanosti živežnih namirnica (*Food safety*) i pristupa čitavog čovječanstva hrani i vodi potrebnih za vlastite potrebe (*Food security*), razgovarat će se o potpunom svladavanju gladi u svijetu.

Logo Expa 2015. poznati je crtež Leonarda da Vincija, »Vitruvijev čovjek«, poznati simbol čovjeka koji je savršeno smješten u središte planetarnih i kozmičkih dinamika. Vitruvijev čovjek iznutra se sastoji od dva geometrijska oblika, kružnice i kva-

drata, koje je grčki filozof Platon smatrao savršenima, a ujedno prikazuju stvaranje: kvadrat prikazuje zemlju, a kružnica svemir. Čovjek ulazi u odnos s oba oblika te na potpuno proporcionalan način prikazuje savršenstvo prirode u stvaranju čovjeka koji je u skladu sa zemljom i svemirom. Danas bi se taj sklad čovjek – planet – svemir trebao ponovno potpuno obnoviti.

Na Expu 2015. sudjelovat će 144 zemlje, koje će predstavljati 94% svjetske populacije, a u šest mjeseci očekuje se posjet nekoliko milijuna posjetitelja.

Hrana nije samo gorivo

Hraniti se i hraniti druge, dva su čina koji čine okosnicu života i u svojem ponavljanju jamče njegovu održivost. Ako nam je svakodnevica i oduzela ovaj važan smisao, hrana je nešto što nas odvaja od smrti, otkrivajući nam ograničenost ljudske egzistencije, pokazujući nam tako da smo stvorenja koja su nečega potrebna i o nečemu ovisna. No, hrana ne hrani samo tijelo, nego učvršćuje i čuva odnose, obogaćuje ih i kvalificira. Zbog toga kruh nije samo kruh, nego nas vraća u dobar ili loš odnos sa svijetom, stvarima, našim bližnjima i udaljenima, s našim tijelom i tijelima drugih. Hraniti se i hraniti druge izražava također različitost vremenâ, prema dubini značenja i važnosti koja ona imaju u odnosu na osobni i zajednički život. Postoje svakodnevna jela, blagdanska jela i vrijeme posta koji zajedno ovise od vremenskog povećanja konzumacije hrane odnosno od uzdržavanja od hrane. Ako je jelo blagdansko, konzumira se u obilju i gotovo u neumjerenosti, ponuda hrane i pića koja ima za cilj »slavlje« obilna je, dok post usmjerava na istinsku prehranu, onu bratsku i duhovnu. U isto je vrijeme uobičajeno da je hrana svakodnevna stvarnost koju je važno zamijetiti kao dar.

Prožimanje hrane i svijeta, sa životom i drugima mnogo je bliže nego što možemo zamisliti. Ono nam postavlja jedno od najtežih pitanja ljudske egzistencije: pitanje o odnosu prirode i kulture. Promislimo samo o nama bliskom činu kojim u euharistiji ne prinosimo žito i grožđe nego kruh i vino. Upravo to je priča o sposobnosti i preobrazbi, o radu i muci u kojoj čovjek prihvaća Stvoriteljeve darove, koje onda prilagođava sebi. Osim

toga hrana uvijek usmjerava na drugoga: na onoga koji je proizvodi (koji je ponekad iskorišten, slabo plaćen ili čak lišen svojih prava), na mjesto gdje se proizvodi (zbog toga se govori o lokalnim, organskim proizvodima, bez zagađivanja) te na način na koji se konzumira (u samoći, na brzom ručku, kao što je *fast food*, ili u zajedništvu s drugima). O hrani se, dakle, mogu postavljati mnoga čak i dramatična pitanja: koliko pravde i nepravde, koliko mira i nasilja, koliko rada i otimanja u spontanom i nužnom prirodnom činu da se čovjek prehrani? Govoriti o hrani, koja nije samo »gorivo« za život nego obuhvaća dimenzije odnosa u kratkom ili dugom periodu, znači govoriti o teškim problemima koji muče i zabrinjavaju čovječanstvo te bacaju naš pogled na šire, često zanemarene horizonte.

1. POGLAVLJE – HRANITI SEBE I HRANITI DRUGE

Razmišljanja koja slijede žele krenuti od života i vratiti se na život. Ovo izlaganje nije zamišljeno kao izlaganje životnih pravila nego kao opisivanje nekih situacija, stoga pitanja neće biti postavljena na kraj teksta nego će se nalaziti unutar samoga teksta.

Briga o hrani

Velikom broju braće, na poseban način onima koji žive u velikim zajednicama, hrana je nešto što u jednom trenutku dana ulazi u njihov život i na kraju obroka ponovno nestaje na metalnimolicima (ono što je preostalo). Općenito se izlaže kao nešto već pripremljeno i dobro posloženo u velike poslužavnike, kako bi svatko mogao izabrati što mu odgovara. No, postoje i oni koji su se brinuli o njezinoj isporuci, čuvanju, postoje oni koji su tu hranu pripremali, mi smo samo posljednja karika u čitavom lancu. Rijetka su braća, gotovo da ih nema, koja su stavila »ruke u obrok«, tj. oni koji su se na bilo koji način posvetili brizi o hrani, a u kojoj svi mogu uživati, većinom u skromnom obilju i različitosti. Ipak, neki podržavaju tezu da je Isus bio i *homo culinarius*, tj. da je znao kuhati (usp. G. C. Pagazzi, *La cucina del Risorto. Gesù cuoco per l'umanità affamata*, EMI, 2014.), to je činio za

neke svoje učenike i nakon uskrsnuća (»Mi smo s njime zajedno jeli i pili pošto uskrsnu od mrtvih«, Dj 10,41), točnije na Tiberijadskom jezeru, gdje im se približava na genijalan način: »Kad izidu na obalu, ugledaju pripremljenu žeravicu i na njoj pristavljenu ribu i kruh. Kaže im Isus: Donesite riba što ih sada uloviste.... Hajde, doručkujte!... Isus pristupi, uzme kruh i dade im, a tako i ribu« (usp. Iv 21 9-13). Vrlo jednostavna i očigledna usporedba s euharistijskom večerom stavila je u sjenu objavljenu specifičnost koja se nalazi u gestama Uskrsloga: one ne izražavaju samo nešto što je već bilo izraženo, nego na jedan nov način, preko čina i konkretno, govore da se Gospodin brine za svoje učenike. Priredivši hranu za ove ribare, koji su najprije nesretni, a kasnije se čude zbog »velike količine riba« koje su se uhvatile u mrežu, Isus doživljava iskustvo zadovoljstva u su-zadovoljstvu, u onom »brinuti se« za svoje prijatelje, obnovivši im tjelesne snage i vrativši im nadu. *Briga o hrani, koja je u većini slučajeva u našim samostanima povjerena profesionalnim rukama, nije stvar koja bi se trebala izbjegavati ili lišiti dostojanstva, jer upravo ona govori o istinskoj i izravnoj brizi o bratu te o njegovu duhovnom i tjelesnom dobru.*

Hrana koja ujedinjuje

Kada se želimo susresti s prijateljem i provesti neko vrijeme s njime, većinom ga pozovemo na ručak ili večeru: »Želiš li da štogod zajedno pojedemo?«. Ili ako nemamo mnogo vremena, popijemo s njim kavu, čaj ili nešto slično. Hrana je potreba, ali je također i prilika za susret i razgovor, kako bi se drugi upoznao s posljednjim događajima, tj. kako se stvari odvijaju, ponekad kako bi se nekom povjerali. Oko stola cvjetaju i rastu prijateljstva, život obitelji, ali i život svake ljudske i vjerske zajednice. »Reci mi kako (i s kim) blaguješ i reci ću ti tko si!«, jer blagovati znači uvježbavati ljudskost.

Mi fratri, često smo fizički prisutni jedino kod stola, pričljivi ili šutljivi, uz potrebu poštivanja prvenstva te usklađujući svoje vrijeme s vremenom drugih. Dok netko pojede svoju hranu vrlo brzo, drugi jedu na smireniji način, a poneki – budući da su stari i bolesni – trebaju posebnu dijetu te koriste ili ne koriste poneke namirnice: ovo su stvari koje zahtijevaju pažnju i raspoloživost svih. *Sudjelovati ili ne sudjelovati kod zajedničkog stola*

nije ista stvar, jer se na dug period ne odučavamo samo od hrane, nego i od susreta s drugima, jer sve što ima veze s hranom stavlja nas u odnos s drugima. Zajedničkim blagovanjem crpi se život iz istog izvora, osjeća se solidarnost i prijateljstvo, bliskost i odgovornost za dobro drugoga; jede se i nazdravlja u nečije zdravlje! Blagovanje je u isto vrijeme materijalan i duhovan čin: kada se jede stvara se zajedništvo, bluguje se zajedništvo. Iako s jedne strane izgleda da nijedna stvar na svijetu nije toliko materijalna kao hrana, a koja udaljava od apsolutnoga (sjetimo se slavnih riječi Ludwiga Feuerbacha: *čovjek je ono što jede*), stvarnost utjelovljenja usmjerava nas na hranu koja se dijeli, na trenutak kada čin blagovanja postaje čovječniji, prošavši put od neodvojivoga fiziološkog i grabežljivog korijenja, preko njegova otvorenog shvaćanja kao dara kojim se darujemo drugima, pa sve do onoga da postaje čin objavljenja, kao što se dogodilo na večeri u Emausu (usp. Lk 24, 30-31).

Blagoslovljena hrana

U svim našim zajednicama, prije nego što se sjedne za stol, gvardijan započinje molitvu kojoj se svi pridružuju. Većinom je ta molitva kratka, jer zajedničkom obroku predstoji molitva Srednjeg časa ili Večernja. Time se ne želi podcijeniti važnost ove molitve, koja ima za cilj stvoriti zdrav, makar privremen odmak od već pripremljene ali još nepodijeljene hrane. Odmakom, a korištenjem blagoslova, simbolički se svladava pohlepa, neumjerenost i agresivnost: zapravo se spaja Boga i braću sa stvarnošću hrane, iščitavajući njezino podrijetlo (naravno – od Boga) i odredište (za sve prisutne, ali ne samo njih) zajedno s dobrotom: »Doista, svako je Božje stvorenje dobro i ne valja odbaciti ništa što se uzima sa zahvalnošću jer se posvećuje riječju Božjom i molitvom« (1Tim 4, 4-5). *Hrana se prepoznaje kao dubok, potpuno pozitivan dar, koji se iznova prima i daruje, a koji se ne može tražiti i uzimati o trošku drugih.* Postavljajući nas iznad nezahvalnosti i površnosti koja nas usmjerava samo onome što očekujemo, molitva nas postavlja i iznad samodostatnosti, koja nas obmanjuje da smo sami sebi dovoljni, a postavlja nas i iznad ravnodušnosti, koja često neutralizira drugoga, budući da ga prosuđuje kao onoga koji smeta, odnosno kao onoga koji nam je konkurencija.

Blagoslov hrane odvaja nas od logike posesivnosti, od individualnog gomilanja i uživanja te usmjerava prema logici dijeljenja i darivanja, stoga je zajednički obrok u pravom smislu riječi mjesto optjecaja »dara« koji se dijeli u pojedinačne darove. Posebna karakteristika dara je mogućnost optjecaja osjećaja, dobra nad svakim dobrom, više nego bilo koje druge stvari. *Promatrajući ih u toj perspektivi, zajednički obroci su istinska i posebna strateška mjesta gdje se u ljubavi susrećemo s drugima.* Oni nisu obvezatne stanke u kojima bi se zbog napornog rada u apostolatu prikupile nove kalorije, nego su mjesta visokog stupnja bratskoga života, jer ukoliko se zajednica ne uspije stvoriti oko stola, teško ju se može stvoriti u nekim drugim trenucima i kontekstima.

Baćena hrana

Jedan je od najvećih skandala našega vremena jest bacanje hrane. Ono uključuje one koji hranu distribuiraju (velike trgovačke lance u kojima se roba stavlja u prodaju), mjesta posluživanja (restauracije), ali i hladnjake u našim kućama. Često zloupotrijebljena riječ konzumerizam označava, osim stila pretjerane i neproporcionalne potrošnje, logiku razmišljanja prema kojoj stvari imaju rok trajanja, i kada možda ne bi trebale, zamjenjuju se drugima, novijima, onima koje će se možda lakše prodati. »Trošim, dakle jesam« jest imperativ onih koji postaju sve više otuđeni, koji se zavaravaju da će steći identitet i prestiž onime što kupuju i koliko troše. Paradoksalno je da se ekonomija zapadnog svijeta, koja je nekada rasla zahvaljujući iskorištavanju proizvođača dobara, danas usrećuje iskorištavajući same potrošače, mameći ih i obmanjujući lažnim reklamama. Kako bi potrošnja mogla nastaviti svoj trijumfalni hod, nužno je iskorištavanje sve do apsurd, budući da je rasipanje postalo odlučujući pokretač ekonomskih procesa. »Konzumerizam nas je, govori papa Franjo, naviknuo da hranu svakodnevno bacamo te nismo sposobni uvidjeti njezinu stvarnu vrijednost, koja je puno vrijednija od pukih ekonomskih parametara. Pri-sjetimo se, bacanje i rasipanje hrane je kao da krademo od onih koji su siromašni i gladni« (Audi-jencija, 5. lipnja 2013.). Ne može se više tolerirati činjenica da se baca na tone hrane s naših stolova dok milijuni ljudi umiru od gladi (Papa Franjo,

Članovima europskog parlamenta, 25. studenoga 2014.). Ovo nisu neke nove riječi, koje nismo nikada čuli, nego su riječi koje nam ponovno govore kako je jedna od najvećih teškoća našega vremena ona »čuti drugoga«, uskladiti svoju udobnost ili neudobnost drugih s horizontom vlastitog iskustva, s istinskom empatijom, dopuštajući nam da budemo duboko dotaknuti od stvarnih životnih prilika drugih osoba, jer samo u tome leži jedina mogućnost da postanemo oni koji zaista djeluju. *Za nas franjevce, jedna od moralnih zapovijedi bila bi: ne bacati hranu, jer je bačena hrana (voda, energija, zemlja, itd.) bacanje stvorenoga, što zemlju čini siromašnijom i manje gostoljubivijom za buduće naraštaje.* Ako pođemo od mišljenja da bačena hrana uništava resurse i vrijeda one koji pate od gladi, i našim bi zajednicama trebao postati imperativ da kante za smeće izgube na težini.

Hrana za sve

»On daje hrane svakom tijelu: vječna je ljubav njegova!« Tako Psalam 136, 25 opisuje Božju brigu ne samo čovjeka nego za svako stvorenje. Svakom živo biće ima pravo primiti svoj dio hrane kako nikome ne bi nedostajalo ono što mu je potrebno za život. U to je uključen i sam Bog. Nije bez veze najopisivaniji događaj u evanđeljima (čak šest puta) čudo umnažanja kruha, nakon kojega Isus nudi hranu gladnom narodu; i tada je jasno da je kruh Božji dar, a on ga je samo umnožio. »Nitko prije nije jeo kao Isus, kao Sin koji prepoznaje da je primio kruh onako kako je primio i život. I kada drugi gladuju, on se ponaša kao Sin, ne pridržavajući sebi ono što zna da je primio« (G. C. Pagazzi, *La cucina del Risorto. Gesù cuoco per l'umanità affamata*, EMI, 2014., 18).

Kruh za svakoga, ona hrana koja je nužna za život svakog čovjeka, u ovom našem vremenu još uvijek nije stvarnost. U našem je svijetu još uvijek prisutna tragedija gladi, stoga je »jedan od najozbiljnijih izazova današnjeg čovječanstva tragično stanje u kojem žive milijuni gladnih i pothranjenih« (papa Franjo, Poruka za svjetski dan hrane, 16. listopada 2013.). Uvijek ostaje aktualna prisposoba o bogatašu (usp. Lk 16, 19-31), koji se »odijevao u grimiz i tanani lan i danomice se sjajno gostio« (r. 19). Ipak, kako nam govori evanđeoski tekst, bogataš nije bio odmah optužen zbog svo-

je neumjerenosti, nego zbog sljepoće koju je imao u odnosu prema siromahu, a koji je ležao pred njegovim vratima i priželjkivao nasititi se onim što je padalo s bogataševa stola (r. 21). Bogataševa bezosjećajnost i zatvoreno srce teški su grijeh i našeg vremena, grijeh koji isključuje siromašne pružajući im mrvice, otpatke i viškove, zbog kojih se nalazimo pred »ekonomijom isključivanja i nejednakosti« (papa Franjo, *Evangeliu gaudium*, br. 53). Teško je u tom kontekstu braniti teoriju »ekonomije kapanja« (isto, br. 54) koja govori ako kapitalizam proizvodi rast i blagostanje onima koji su već dobrostojeći, da će od toga imati koristi i siromašni jer će primiti proporcijalno od dobročinstava bogatih. Ta bi tvrdnja bila istovjetna tvrdnji da bi bogataš trebao trošiti više i proizvoditi više mrvica kako bi pomogao siromašnom Lazaru (usp. O. Maradiaga, *Bez etike nema razvoja*, EMI, 2013, 58-59). Socijalno uključivanje, kvaliteta odnosa, prepoznavanje jednakog dostojanstva i prava najvažniji su cilj solidarnosti i dijeljenja dobara. Ako se ne riješe problemi siromašnih, kaže papa Franjo, ne mogu se riješiti svjetski problemi, zapravo, ne može biti uistinu riješen nijedan globalni problem (usp. *Evangeliu gaudium*, br. 202).

Kako se može riješiti taj problem? Može se riješiti *siromašnom Crkvom za siromašne*. Tako odgovara papa Franjo, jer to bi bio kršćanski odgovor. Iako se ovaj drugi vid, *za siromašne*, uvijek rado koristio, prvi vid, *siromašna Crkva*, nije se smatrao toliko važnim, bilo teološki bilo pastoralno. *Ista perspektiva vrijedi i za franjevce, u smislu da se o intenzivnom siromaštvu razmišlja samo kao o osobnoj kreposti, kako bi se obnovila temeljna kristološka poveznica i njezino šire shvaćanje u Crkvi* (usp. *Lumen Gentium*, br. 8), *kao što je mjesto osobnog očovječenja u pogledu solidarnosti sa svakim bratom.*

Višak hrane

Svaki vremenski period obilježen je specifičnim bolestima. Sjetimo se gube u Srednjem vijeku, kuge u XVII. stoljeću, tuberkuloze u XIX. stoljeću, raka i AIDS-a u XX. stoljeću i ebole u novije vrijeme. U XXI. stoljeću pojavljuju se nove teške bolesti, među kojima je vrlo rasprostranjena pretilost (imati stalnu i neproporcionalnu pretjeranu tjelesnu težinu) sa širokom lepezom kontraindi-

kacija za zdravlje: visok tlak, dijabetes, poremećaji metabolizma... Ovaj fenomen toliko je upadljiv i ozbiljan da je 2001. svjetska organizacija za zdravlje skovala novu riječ *globesity*, koja označava svjetsku pretilost; zapravo, ako je u zapadnom svijetu pretilost obilježena mogućnošću uživanja vrlo kalorične hrane i kompleksnom smanjenju korištenja fizičke snage u poslovnom okruženju, u ostalim dijelovima svijeta dolazi do bitno drugačijeg problema: Države koje su u posljednje vrijeme pobijedile problem gladi, kreću putem pretilosti. Dok je u ovim zemljama rizik pretilosti prisutan među imućnom klasom, u zapadnom je svijetu pretilošću pogođena populacija nižeg životnog standarda, zbog čega se izokreće tradicionalna slika debljine bogataša i mršavosti siromaha. Dok je nemogućnost dolaska do hrane još uvijek razlog pothranjenosti stotina milijuna ljudi, kojima se vrijeda dostojanstvo, korištenje hrane na neumjeren i površan način dovodi do mnogih psihičkih i psiholoških problema. Glagol »jesti« za neke ima značenje nezadovoljenih potreba, a za druge običnu svakodnevicu. Ali postoje i oni kojima hrana postaje tragična opsesija koja im uništava život – stvarajući im često ovisnost koja, kada postane kronična, zahtijeva poseban i dugotrajan medicinski tretman.

Smijemo se pitati nije li danas još uvijek aktualan grijeh neumjerenosti u jelu budući da se u prošlosti smatrao važnim, dok se u današnje vrijeme više ni ne spominje. To se događa zbog toga jer se nameće ideja prema kojoj je hrana kultura, a ne napominje se da je nemoguće čitavu kulturu svesti na hranu: veliki broj TV-emisija, knjiga i magazina o kuhanju i njezinu usavršavanju govore tome u prilog. Naime, jedna anketa provedena u Francuskoj u jesen 2003. potvrdila je da je među populacijom najpoznatiji grijeh neumjerenosti, no smatra se ipak najmanje teškim grijehom.

Sveto pismo nas podsjeća da stvaranje boga od vlastitog trbuha vodi u propast (Fil 3, 19), ne zato što bi hranjenje kao prirodna potreba – koja uključuje i legitimni užitak – bilo protivno kršćanskoj vjeri, nego se problem nalazi u opsegu u koji ljudi upadaju u grijeh kojim im hrana postaje religija, a čime se postaje rob biznisa neumjerenosti. *Za nas fratre, riječ blagovati je uvijek sjedinjena sa riječju živjeti zajedno (cum-vivere), koja povezuje namir-*

nice s riječju, blizinom, bratstvom i dijeljenjem. U svemu tome važna je umjerenost, koja ne označava uvijek otkidanje od usta nego vrednovanje, u smislu »manje, ali bolje«, manje ali za sve, manje ali prirodno i nezagađeno. Odgajati se u trošenju hrane, u njezinoj vrijednosti i opasnoj povezanosti s njezinom zloupotrebom može biti od pomoći, kako bi se stvorila što zdravija zajednica koja u isto vrijeme postaje svetijom.

Hrana koja je zazvana

Mi ne molimo samo blagoslovnu molitvu nad hranom, o kojoj smo već govorili, nego molimo za hranu. U tome postoje dvije dimenzije, jedna koja ide prema Ocu i dolazi od njega »Kruh naš daj nam ovoga dana« (Mt 6, 11), i ona koju molimo za ljude koji trebaju kruh: »Dajte im vi jesti« (Mk 6, 37). Bog daje kruh da se dijeli među njegovom djecom i nitko ne bi smio ostati bez kruha.

Ali, zaustavimo se pred zazivom »kruh svagdašnji«, koji se nalazi u molitvi koju je Isus naučio svoje učenike i koji im je predao kao model svakog zaziva. U njemu se prepoznaje središnja točka: Kraljevstvo nebesko, koju otvara molitva *Očenaša*, a koja se nastavlja zahtjevom za dolazak Kraljevstva u kojemu je središte – i u Matejevom i u Lukinom evanđelju – traženje »kruha«, ovo je jedina imenica uz koju se nalazi pridjev: »svagdašnji«. Ne postoji život bez kruha jer se od njega hrani naša svagdašnjica te bi se zbog toga moralo odbaciti svako duhovnjaštvo koje ima za cilj umanjiti njegovo materijalno značenje. Kruh je, zatim, svagdašnji, jer se ljudska potreba, ali i dar Božji, obnavljaju svaki dan, obeshrabrujući svako gomi-lanje kojim se sumnja u Božju providnost. »Zato vam kažem: Ne budite zabrinuti za život svoj: što ćete jesti, što ćete piti; ni za tijelo svoje: u što ćete se obući. Zar život nije vrjedniji od jela i tijelo od odijela? Pogledajte ptice nebeske! Ne siju, ne žanju niti sabiru u žitnice, pa ipak ih hrani vaš nebeski Otac. Zar niste vi vrjedniji od njih?« (Mt 6, 25-26). Dobri Otac je onaj koji hrani sva stvorenja, obeshrabrujući ljudski način osiguranja. Zbog toga se javljaju strah i različiti oblici neprijateljstva.

Kruh je nazvan i »naš«, dakle daje se svima, to je ono što označava odgovornost podjeljivanja koja se može izokrenuti. No ipak, mnogim

kršćanima nije na prvom mjestu tražiti od Boga svagdašnji kruh, budući da je za njih kruh nešto što im je svakodnevno zajamčeno te se ta molitva pretvara u recitaciju. Upravo ova riječ »naš« ona je koja nas razlikuje i proširuje naše horizonte, te nam zabranjuje da se »molitva kruha« svede na prazan izričaj. Ta nas riječ potiče na razmišljanje o pojmu *eco-gluttony* (eko-proždrljivost), koji se odnosi na zasićenje vlastitih potreba i na porast gladi kod drugih, pa i onda kada su ti drugi udaljeni i nevidljivi.

Svakodnevno u svetoj misi i časoslovu braća više puta mole Očenaš, molitvu sinova i braće, koja povezuje vertikalnu i horizontalnu dimenziju vjere. Molio bih vas da u vrijeme Korizme i tijekom šest mjeseci održavanja izložbe Expo 2015. molite Očenaš usmjerujući pažnju na zaziv da bude kruha za svaku osobu.

Euharistijska hrana

Posljednja večera je u svemu bila posebni događaj, koji ima temelj u svojoj iznimnoj originalnosti. Povezana je sa židovskom Pashom, no ipak nije proslava Pashe, nego je nadilazi od onog trenutka kada Isus u pashalnoj večeri utemeljuje svoju *Pashu*. »Svom sam dušom čeznuo ovu Pashu blagovati s vama prije svoje muke. Jer kažem vam, neću je više blagovati dok se ona ne završi u kraljevstvu Božjem« (Lk 22, 15-16). Ovdje se radi o dvosmislenu tekstu, koji papa Benedikt XVI. tumači ovako: »Ovaj tekst može značiti da Isus zadnji put jede uobičajeni obrok sa svojim učenicima. Ali, može također označavati da više neće jesti, nego se usmjerava prema novoj Pashi« (Benedikt XVI., *Gesù di Nazaret. Dall'ingresso in Gerusalemme fino alla risurrezione*, LEV 2011, 130). S jedne strane, to je sjećanje na događaj oslobođenja kojim je uskrsnuo jedan narod s kojim je Bog napravio savez posredstvom izlaska iz Egipta; s druge strane, to je predokus Isusove Pashe, budući da su euharistijski darovi predokus križa i uskrsnuća. »U činu darivanja života sadržano je uskrsnuće« (isto, 149). Kršćani stoljećima blagujući blagoslovljeni i svećeničkim rukama posvećeni kruh i vino, obnavljaju spomen na događaj oslobođenja, dok u isto vrijeme prihvaćaju Isusa i njegovo spasenje. Prema *Sacrosanctum concilium* (br. 7) koncilskoj Konstituciji o svetoj liturgiji, načini na koje se Isus

uprisutnjuje u svojoj Crkvi su *Riječ, sakramenti, zajednica koja moli* (»Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima« (Mt 18, 20) i *svećenici*, ali nijedna od ovih prisutnosti, iako važne i autentične, ne nadvisuje *euharistijsko otajstvo*. »Euharistija sadrži samog Krista te je tako vrhunac duhovnog života i cilj kojemu teže svi sakramenti« (usp. *Summa Theol.* III, 73,3). Ne naziva se ova prisutnost bez razloga 'stvarnom', kao da ostale ne bi bile 'stvarne', nego se tako naziva zbog antonomazije (retoričke figure), koja naglašava da je njezina bit i snaga Krist, Bogočovjek, koji je u njoj u potpunosti nazočan (Pavao VI, *Encklika Mysterium fidei*, 1965, 39-40). Svakodnevno euharistijsko slavlje sjedinjuje nas s Kristom i braćom, s čovječanstvom koje pati i koje je gladno materijalne i duhovne hrane. Čovjek živi od kruha, ali ne samo od kruha (»Ne živi čovjek samo od kruha nego od svake riječi što izlazi iz Božjih usta«, Mt 4, 4), nego i od Tijela Kristova, duhovne hrane, koja nas usmjerava prema Bogu te nam otvara srce za svakog čovjeka. Riječi »Ovo činite meni na spomen« (Lk 22, 19) ne upućuju nas samo na nužnost da nad kruhom ponavljamo neke geste, nego da svakog dana obnavljamo darivanje samih sebe braći, na način »lomljenja kruha«, kroz dijeljenje, boreći se protiv svake duhovne ili tjelesne gladi.

DRUGO POGLAVLJE – ZA FRANJINIM STOLOM

Post

Sveti Franjo Asiški bio je čovjek koji je živio na početku XIII. stoljeća u potpunosti bio uklopljen – sa svojim vlastitostima – u kulturu i vjerski mentalitet svoga vremena. U to su vrijeme religiozni ljudi obdržavali produženo vrijeme posta, na poseban način u jakim vremenima, koja su bila određena liturgijskim kalendarom, budući da je monaška tradicija kroz stoljeća utabala ovaj vid kršćanske askeze u život običnih ljudi. U to je vrijeme popis sedam glavnih grijeha bio shvaćen kao, možemo reći, topografska karta koja je pokazivala koliko se netko svojim grešnim činima odvojio i udaljio od Boga. U to je vrijeme neumjerenost u jelu bila jedan od dva tjelesna grijeha (drugi je bludnost), a smatrala se ulaznim vratima svih ostalih grijeha

i prva koju bi bilo potrebno nadvladati kako nas ne bi nadvladali drugi grijesi. Napasnik se približio Isusu kada je on, nakon što je postio četrdeset dana, »postao gladan« (Mt 4, 2). Napast kruha se uvijek prva istakne i protiv nje se potrebno najprije boriti. »Ne može se voditi duhovna borba ako se prije ne nadvlada unutarnji neprijatelj – neumjerenost u jelu« – govorio je Grgur Veliki (Moralia in Job, Pars sexta, XXX 58). Ovaj način razmišljanja zasigurno je bio blizak sv. Franji kada je u Pravilo, nakon uputa o molitvi časoslova, unio upute o postu: »Neka braća poste od blagdana Svih Svetih do Božića. Oni koji dragovoljno poste svetu četrdesetnicu, koja počinje od Bogojavljenja i traje punih četrdeset dana i koju je Gospodin posvetio svojim svetim postom, bili blagoslovljeni od Gospodina; a koji neće, neka ih se ne prisiljava. Ali drugu četrdesetnicu do Uskrsnuća Gospodnjega dužni su postiti. U ostalo vrijeme nisu dužni postiti, osim petkom. U slučaju očite nužde braća nisu obvezana na tjelesni post« (*Potvrđeno pravilo* III, 5). Ovdje se govori, kako primjećuju komentatori, o ublaženoj praksi u odnosu na Nepotvrđeno pravilo, pozivajući se na Benediktinsko pravilo i ostala pravila. Tekst u devetom retku dodaje i mogućnost da se tko oslobodi od tjelesnog posta zbog motiva »nužnosti« (izraz vrlo širokog značenja koji nije pravnog karaktera), dok posljednje riječi trećeg poglavlja govore: »U koju god kuću uđu, neka najprije kažu: 'Mir kući ovoj'. I po svetom Evanđelju slobodno jedu od svakoga jela koje im ponude« (r. 14). Ako se život braće odvijao među siromašnim narodom i u trajnoj misijskoj djelatnosti – bitno drugačije od tipičnog života u samostanima – ova dozvola se ne shvaća u smislu dopustivog (»neka im bude dopušteno«), nego u smislu da se braća moraju zadovoljiti s ono malo što im narod daje, uzdajući se uvijek u providnost i vježbajući se tako u stvarnosti siromaštva. U biti, ritam apostolskog poslanja obilježio je načine i vremena posta, ne obrnuto.

Suživot

Ako s jedne strane sveti Franjo poznaje produženi post, još bolje poznaje suživot, činjenicu da je dijeljenje hrane praktična vježba bratske blizine, konkretan način prihvaćanja brige o potrebi braće, unutarnji znak koji mora obilježiti velika slavlja

Gospodina našega Isusa Krista, iznad svega Božić. »Kad se povela riječ o tome da se na Božić ne jede meso, jer bijaše petak, bratu Moriku je odgovorio: Griješiš, brate, jer petkom nazivaš dan kad nam je rođeno Dijete. Hoću – reče – da toga dana i zidovi jedu meso, pa kad to ne mogu, neka se njime samo namažu!« (2Čel 199).

Asiški svetac, kako čitamo u Izvorima, pokazao se pažljivim ne samo na potrebe braće za hranom, kao onda kada je objašnjavao »dužnost kršćanske ljubavi« dijeljenja hrane s bratom koji je noću zavapio da umire od gladi, pozivajući braću da svi zajedno jedu, nego se s pažnjom odnosio prema njihovim ukusima i posebnim željama, npr. kada prati jednog brata koji je želio pojesti grožđa u jednom vinogradu, te prvi započinje jesti (usp. 2Čel 176). Ipak, nema nikakvog razumijevanja prema onima koji žele sudjelovati u plodovima milostinje bez sudjelovanja u njezinu skupljanju, kao što je to bilo prema »bratu muhi«, koji je previše bio »prijatelj trbuha«, a kojega bez mnogo riječi udaljuje iz Reda (usp. 2Čel 75).

Lijepa sinteza Franjina ponašanja u odnosu na hranu ponuđena nam je u Bonaventurinoj »Legendi maior«: »Strog prema sebi, a čovječan prema bližnjemu, u svemu se pokazivao podložnim Kristovu evanđelju, ali on nije davao primjer samo kad je postio nego i kad je jeo« (1Bon 5,1). Završetak života sv. Franje povezan je, kako znamo, s jednim zahtjevom koji u sebi ne sadrži mnogo duhovnoga: on traži od brata Jakobe, koja zahtjev sa spremnošću uslišava, da mu donese kolače koje je posebno volio (Pismo gospođi Jakobi). I u njegovim posljednjim trenucima hrana je usmjerena na prijateljstvo i duboko usklađeni odnos.

Tema suživota koja proizlazi iz činjenice da Asiški svetac nikoga nije želio isključiti od stola, postaje i danas konkretan vid ekonomskog karaktera, koji se odnosi na solidarnost u Redu, u globalnom smislu. Ako se jedna zajednica nalazi u mogućnosti da ima i više od onog što je potrebno, ono što joj je suvišak trebala bi ustupiti drugim zajednicama iste provincije koje žive u oskudici. Ista logika vrijedi i u odnosu između provincija i kustodija iste cirkumskripcije i na kraju između različitih cirkumskripcija Reda. Kršćanska ljubav prema braći sastoji se u pogledu koji zamjećuje i ruci koja se otvara. Zbog toga ovakav način me-

đusobne pažnje i uzajamnog dijeljenja u ovo naše vrijeme mora postati potpuno normalan.

Prepoznavanje i slavljenje

»Ili jeli, ili pili, ili drugo što činili, sve na slavu Božju činite« (1Kor 10, 31): za Franju je, po uzoru na sv. Pavla, najvažnije u središte staviti Gospodina i njega tražiti u bratstvu, podloživši tome sva materijalna pitanja, pa čak i ona o hrani. Pažnja usmjerena na hranu uvijek je u službi pravilnog odnosa s Bogom i braćom te nikada nije obilježena samo kriterijima posjedovanja i uživanja. Bog se proslavlja u obilju i u oskudici, a njegovi darovi uvijek moraju usmjeravati na susret s onim koji ih daruje, da bi se u tim darovima prepoznala njegova očinska ljubav i briga za čovjeka i svako stvorenje.

Hvaljen budi, Gospodine moj, po sestri i majci nam Zemlji. Ona nas hrani i nosi, slatke nam plodove, cvijeće šareno i bilje donosi (*Pjesma stvorova*, 20). Put od zahvalnosti do slavljenja je put koji *Pjesma stvorova* objavljuje, a koji poziva na ispunjenje. Sve dolazi od Boga, posebno »majka Zemlja«, koja je vrijedan i jedinstven dar koji podupire život svega stvorenoga. Franjino sanjarsko promatranje stvaranja ne zanemaruje nužnost »podržavanja«, u smislu da Zemlja »podržava i vlada«, što se općenito prevodi sa »hrani i nosi«. U Franjinim riječima prožimaju se poezija i stvarnost, zbog čega je u isto vrijeme zanesen u Bogu i pažljiv na potrebe drugih, pozoran na stvoreni svijet koji je Svevišnji želio za svoja stvorenja i s kojim svi ljudi moraju uspostaviti savez pažljivim čuvanjem. Iako »nam je s jedne strane priroda dana na korištenje, smijemo u njoj uživati i koristiti je, s druge strane mi nismo njezini gospodari. Mi smo njezini čuvari, a ne gospodari« (papa Franjo, *Članovima europskog parlamenta*). Kao što smo rekli na početku, tema hrane je tema koja stvara, tj. progresivno širi naš pogled od stola prema svijetu, od naših potreba prema potrebama čitavog čovječanstva, od slučajnih situacija u kojima se sami nalazimo, do situacija čitavog planeta, sve do onog trenutka kada taj pogled ne postane pogled odgovornosti.

ZAVRŠETAK

Draga braćo, nadam se da su ova razmišljanja zaokupila vašu pažnju i da ćete o temama ovoga pisma promišljati u zajednici, kako bi se razvile u posebnim situacijama života u kojima djelujete. Mala braća konventualci prisutni su u 63 države svijeta, na pet kontinenata, u najrazličitijim kulturalnim i ekonomskim situacijama, zbog čega se ova tema o hrani može shvatiti na različite načine. Molio bih vas također da s ovim razmišljanjem upoznate i laike, kako bi svi zajedno tražili nove načine života koji ujedinjuju umjerenost i kvalitetu, dobrobit i dijeljenje.

Svakog dana zahvaljujmo dobrom i milosrdnom Gospodinu na hrani koju nam daruje i koje nam nikada ne nedostaje. Pretvorimo zajedničke obroke autentičnim bratskim susretima, u kojima će se srca otvoriti zahvalnosti i pažnji za potrebe drugih, ponajviše za bolesne i stare. Doživimo ih kao vrijeme milosti koje nam Gospodin daruje za hranjenje tijela, duha i zajedničkih odnosa.

Pokušajmo biti pažljivi na one kojima nedostaje potrebno, a kojima možemo pomoći našom solidarnošću, jer bratski stol ne isključuje nikoga.

Sveta Marijo, koja si hranila Isusa
i čuvala u srcu njegove riječi,
daj nam milost da uvijek slušamo tvoga Sina,
kako bismo Njime hranili svoj život.

Sveta Marijo, pažljiva majko,
koja si na svadbi u Kani vidjela
ono što nedostaje za sreću svih,
učini nas pažljivijima za potrebe braće.

Sveta Marijo, koja si zahvaljivala
Bogu koji je »gladne napunio dobrima«,
otvori naše oči za potrebe svijeta,
kako nikome ne bi nedostajao svagdašnji kruh.

Braćo moja, Gospodin vam dao mir!

fra Marco Tasca,
generalni ministar

iz provincije

DESETA SJEDNICA DEFINITORIJA

Desetu sjednicu Definitorija, na kojoj su bili prisutni svi članovi Definitorija, započeli smo polusatnim klanjanjem 27. studenoga 2014. godine u 8.30 sati u kapelici Svetog Duha u Zagrebu. Nakon klanjanja sjednica Definitorija nastavljena je u prostorijama Provincijalata. Jednoglasno je odobren zapisnik devete sjednice Definitorija.

Promišljalo se o voditelju duhovnih vježbi. Nakon prijedloga nekih osoba dogovoreno je da se fra Tomislav Glavnik pobrine oko pronalaska duhovnika.

Fra Tomislav Glavnik izvijestio je Definitore o susretima Komisije za ekonomiju i gradnju koja se sastala tri puta radi rješavanja problema vezanih uz nastavak uređenja samostana i crkve sv. Ivana Krstitelja u Puli. Definitorij je zaključio da će se ići za novim ulaganjima u crkvu tek kada se riješe svi potrebni papiri oko legalizacije građevine i dobivanja uporabne dozvole.

Creski samostan zatražio je od Definitorija dozvolu da osnuje jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću zbog legalizacije svojih trenutnih i budućih djelatnosti (pitanje proizvodnje električne energije, smještaja turista i ostalog). Članovi Definitorija zauzeli su stav da se istraži mogućnost osnivanja jednog zajedničkog društva za čitavu Provinciju. Fra Tomislav Glavnik, ekonom Provincije zadužen je da izvidi načine osnivanja društva.

Razgovaralo se o pripremi gvardijanskog susreta u Zagrebu koji će započeti u poslijepodnevnom satima u četvrtak, 30. siječnja 2014. te će trajati do petka 31. siječnja 2014.

Provincijalni ministar izvijestio je Definitore o posjetu braći u Njemačkoj od 16. do 20. studenoga 2014. Braća su kratko prodiskutirala posjet te iznijela svoja razmišljanja vezana uz život braće u Njemačkoj.

Provincijalni ministar najavio je adventske susrete s braćom po samostanima Provincije. U ponedjeljak, 1. prosinca 2014. godine, susrest će se s braćom vinkovačkih samostana. Susrete s ostalom braćom dogovarat će s gvardijanima samostana.

U točki razno provincijalni ministar osvrnuo se na Trajnu formaciju za gvardijane koja je održana u Zagrebu od 17. do 20. studenoga 2014. godine. Govorio je i o organizaciji održanog Međunarodnog simpozija o sektama i novim religioznim pokretima te susretu CEFID-a na kojemu su sudjelovala braća Reda. Razgovaralo se i o izvedbama mjuzikla »Uskrsli«. Istaknut je problem vježbanja u samostanu. Želja je da se video zapis mjuzikla snimi u profesionalnom studiju.

Fra Ferdinand Čavar izvijestio je braću o creskim projektima.

Razmatrane su neke molbe.

Na kraju sjednice dogovoreno je da će se sljedeća sjednica Definitorija, ako neće biti posebne potrebe, održati sredinom siječnja. Deseta sjednica Definitorija završena je molitvom u 12.30 sati.

JEDANAESTA SJEDNICA DEFINITORIJA

Jedanaestu sjednicu Definitorija započeli smo klanjanjem u kapeli sv. Josipa Kupertinskog u prostorijama Klerikata, 12. siječnja 2015. godine u 8.30 sati. Jednoglasno je prihvaćen zapisnik desete sjednice Definitorija. Pročitani su izvještaji egzaktora i ekonoma Provincije. Pročitani su i ekonomski izvještaj Veritasa koji je iznio fra Josip Blažević te ekonomski izvještaj Karitasa koji je priredio fra Ivan Radeljak, a pročitao ga je fra Nikola Šantek, tajnik.

Provincijalni ministar upoznao je Definitorij s budućim provincijskim događanjima u 2015. godini te je izvijestio o odabiru voditelja duhovnih

vježbi. Voditelj prvog turnusa duhovnih vježbi koje će se održati od 8. do 13. veljače 2015. u Zagrebu biti će fra Slavko Topić, voditelj drugog turnusa u Cresu od 14. do 19. lipnja 2015. biti će o. Stjepan Fridl, dok će voditelj trećeg turnusa u Splitu od 11. do 16. listopada 2015. biti fra Bernardin Filinić.

O. Provincijal zatim je izvijestio o zdravstvenom stanju braće. Spomenuo je na poseban način bolesnu braću te moguće promjene u samostanima. Obavijestio je braću da će od sredine siječnja u samostan sv. Antuna Padovanskog u Vinkovcima ići fra Bernardin Filinić.

Uslijedila je točka o projektu šibenskog samostana. Na sjednicu je došao fra Ivan Bradarić te predstavio idejni projekt muzeja sv. Frane. Nakon vrlo detaljnog predstavljanja projekta i rasprave u kojoj je projekt podržan i pohvaljen, predloženo je da se izvedbi muzeja pristupi u fazama.

Provincijalni ministar izvijestio je braću o pripremnom sastanku provincijskog susreta mladih u Cresu u svibnju 2015. godine. Na sastanku su bili: fra Tomislav Cvetko, zadužen za organizaciju susreta, fra Stjepan Brčina, fra Josip Petonjić i fra Josip Blažević. Raspravljalo se o temi i smještajnim kapacitetima te je dogovoreno da će se zaključci donijeti na sljedećem sastanku.

O problematici osnivanja društva s ograničenom odgovornošću govorio je fra Tomislav Glavnik, ekonom. Objasnio je da postoje dvije mogućnosti: jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću (j.d.o.o) i društvo s ograničenom odgovornošću.

Predložen je i usvojen dnevni red susreta gvardijana s Upravom Provincije.

Raspravljano je o molbama pristiglima na Definitorij.

Budući da smo od ovog četverogodišta dužni Redu slati novčanu pomoć za potrebe kuća formacije u siromašnim dijelovima svijeta, razgovaralo se o načinu na koji će se to učiniti. Generalna kurija odredila je da svaka cirkumskripcija mora providjeti redovita sredstva i izvanredna. Ova potonja dobivaju se iz postotka od prodaje nekretnina.

Creski samostan već je u dogovoru s Generalnim definatorom odlučio dati 5% od nedavne prodaje nekretnine. Za redovita izdvajanja odlučeno

je da se ekonom Provincije posavjetuje s Generalnim asistentom fra Miljenkom Hontićem i za sljedeću sjednicu Definitorija iznese prijedlog.

Dogovoreno je da će se 5. srpnja 2015. proslavom obilježiti pedeseta obljetnica misništva petorice naše braće u Zagrebu. Realizaciju je na sebe preuzeo fra Tomislav Glavnik, zagrebački gvardijan, u čijim prostorima se ona i predviđa.

Provincijalni ministar govorio je o Vojski Bezgrešnoj te je najavio skorašnji sastanak područnih asistenata Vojske Bezgrešne (31.1.2015.)

Dogovoreno je da će sljedeća sjednica Definitorija biti u utorak, 24. veljače 2015. godine.

DVANAESTA SJEDNICA DEFINITORIJA

Dvanaesta sjednica Definitorija započela je molitvom Križnog puta, u klerikatskoj kapeli, 24. veljače 2015. godine u 8.30 sati. Nakon molitve pročitana je i prihvaćena zapisnik jedanaeste sjednice Definitorija.

U osvrtu na zapisnik fra Josip Blažević obavijestio je braću o razgovoru o primopredaji službi u Karitasu i Domu sv. Maksimilijana. Fra Martin Jaković izvijestio je Definitorij da su se definirale temeljne odrednice organizacije Marijafesta: datum, prisustvo mladih, misa, koncert. Provincijalni ministar zamolio je fra Martina da do sljedeće sjednice Definitorija održi drugi sastanak odbora na kojemu će prirediti troškovnik Marijafesta.

Na prijedlog fra Josipa Blaževića, provincijalnog ministra fra Zdravko Tuba jednoglasno je izabran za Nacionalnog duhovnog asistenta »Vojske Bezgrešne«. Nakon kratkog izvještaja o učinjenom poslu u proteklom mjesecima razgovaralo se o važnim temama za djelovanje Vojske Bezgrešne.

Provincijalni ministar obavijestio je Definitorij da će u ožujku biti organiziran susret zainteresiranih fratara (osobito gvardijana i ekonoma) i stručnih osoba (TEB-a) o zakonskom djelovanju i financiranju vjerskih i (ne)profitnih udruga.

Provincijalni ministar predložio je fra Vladimira Vidovića, provincijskog povjerenika za među-

religijski dijalog i za ravnatelja Centra »Hrvatski Areopag«. Nakon kratkog objašnjenja prijedlog je prihvaćen.

Definitorij je razgovarao o ređenju fra Stjepana Brčine, 26. travnja 2015. godine u Vatikanu te mu je dopustio primanje svećeničkog reda.

Razgovaralo se o organizaciji Izvanrednog provincijskog kapitula koji će se održati od 10. do 13. travnja 2016. godine u Zagrebu te su predložene neke teme.

Definitorij je odlučivao o molbama nekih samostanskih bratstava.

Provincijalni ministar izvijestio je braću da će uskoro započeti sa sada već tradicionalnim korizmenim susretima s braćom Provincije. Osim toga upoznao je Definitore s prijedlogom da prigodom Godine posvećenog života Provincija daruje besplatno hodočašće u Svetu Zemlju trojici braće koja još u njoj nisu bila. Za prvi termin od 10. do 17. ožujka 2015. može se prijaviti jedan brat iz prvog turnusa duhovnih vježbi. Isto vrijedi nakon svakog sljedećeg turnusa duhovnih vježbi. U slučaju većeg broja zainteresiranih iznos će se podijeliti ovisno o broju prijavljenih, a ostatak će nadoplatiti sami. Prijedlog provincijalnog ministra je prihvaćen. Prihvaćen je također prijedlog da se svoj braći koja to žele, o trošku Provincije do maksimalnog iznosa od 1.500 kn, omogućiti odlazak na sistematski pregled u polikliniku »Sunce«. Sve informacije mogu se dobiti kod fra Tomislava Glavnika, ekonoma Provincije.

Fra Nikola Šantek izvijestio je Definitorij o pripremama Dana otvorenih vrata klerikata koji će se održati od 6. do 8. ožujka 2015. godine u Zagrebu.

Provincijalni ministar i fra Tomislav Glavnik obavijestili su braću o bolesnim članovima Provincije. Provincijalni ministar dao je i nekoliko informacija o osobnim zaduženjima u narednom mjesecu, o fra Igoru Horvatu koji je upisao studij duhovnosti na Antonianumu u Rimu te o Nacionalnom susretu redovnika u Mariji Bistrici na kojem će Provinciju predstavljati fra Martin Jaković, vikar Provincije. Na kraju sjednice braća su se dogovorila da će iduća sjednica Definitorija biti 31. ožujka 2015. u 8.30 sati. Dvanaesta sjednica Definitorija završila je u 14.40 sati.

Predavanje i izložba fotografija samostana sv. Frane u Šibeniku

Predavanje »Samostan Svetog Frane u Šibeniku« u sklopu Dana kršćanske kulture održano je 23. ožujka u Gradskoj knjižnici Juraj Šižgorić u Šibeniku. O samostanu su govorili predavač na Veleučilištu u Šibeniku sociolog dr. Ivica Poljičak i gvardijan samostana Svetog Frane fra Ivan Bradarić. U sklopu programa na tu temu otvorena je i izložba fotografija članova fotokluba Šibenik: arheologa mr. Željka Krnčevića i voditelja Ureda za informacije Šibenske biskupije Ive Kronje.

Crkva Sv. Frane jednobrodna je gotička građevina bez arhitektonskih dekorativnih elemenata, smještena u jugoistočnom dijelu povijesne gradske jezgre. U kapeli Sv. Križa smještene su orgulje koje je 1762. izradio glasoviti Petar Nakić. S južne strane crkve nalazi se samostan koji datira iz 14. stoljeća, i koji danas predstavlja mjesto na kojem je pohranjen veliki dio spomeničke baštine grada. Samostan je nezaobilazna institucija Šibenika kako u kulturnom, tako i u duhovnom smislu, istaknuli su Bradarić i Poljičak. Još za života svetog Frane Asiškog franjevci su počeli nastanjivati Šibenik, čime se zapravo utemeljuje samostan. Nikola Tavilić, prvi kanonizirani hrvatski svetac, potekao je iz najstarijeg šibenskog samostana, kao i Martin Rabljanjin, prvi šibenski biskup. Ivan Lukačić i Petar Nakić, također su proizašli iz samostana Svetog Frane, u čijoj se knjižnici i danas čuva Šibenska molitva, najstariji hrvatski spomenik pisan latiničnim pismom početkom 14. stoljeća, kako prenosi IKA.

Željko Krnčević i Ivo Kronja fotografskom kamerom zabilježili su ono o čemu su predavači govorili - eksterijer crkve i samostana, procesiju za sv. Nikolu, čuveno samostansko raspelo Jurja Petrovića i drugo.

vijesti iz provincije

DUHOVNE VJEŽBE ZA MINISTRANTE

Od 5. do 7. siječnja 2015. u prostorijama samostana sv. Duha u Zagrebu održane su duhovne vježbe za ministrante sedmih i osmih razreda. Na susret je došlo 10 ministranata: petorica iz župe Presvetog Srca Marijina – Novo Selo, dvojica iz župe sv. Antuna – Novi Marof, jedan iz župe sv. Maksimilijana Kolbea – Zagreb i dvojica iz župe sv. Antuna – Zagreb. Duhovne vježbe vodio je fra Tomislav Cvetko, a pomagali su mu postulanti: Dominik Lamešić i Zvonimir Pervan. Duhovne vježbe su protekle u ugodnom ozračju na zadovoljstvo organizatora i sudionika.

Zahvaljujem svim župnicima i gvardijanima koji su poslali ministrante na ove duhovne vježbe, a ujedno potičem i ostalu braću na rad s ministrantima jer to je jedan od načina koji pomaže njihovoj duhovnoj formaciji, a možda dragi Bog pozove nekoga od njih i u naš Red.

SUSRET GVARDIJANA S UPRAVOM PROVINCIJE

Okupljanjem i klanjanjem u klerikatskoj kapelici sv. Josipa Kupertinskog, 29. siječnja 2015. godine, započeo je susret gvardijana s Upravom Provincije. Nakon polusatnog klanjanja sudionici su se okupili u samostanskoj dvorani na trećem katu. Fra Josip Blažević, provincijalni ministar najprije je izrekao riječi pozdrava i uvodnu riječ pod nazivom »*Omnis franciscanus missionarius est*«. Predstavio je fra Krunoslava Kocijana, OFM, koji je govorio o temi pučkih misija.

Fra Krunoslav je govorio zašto je došlo do organizacije misija u Provinciji sv. Ćirila i Metoda. Naime, ima mnogo ljudi koji ne dolaze u crkvu ili u nju dolaze rijetko. Pučke misije su pokušaj da se pokuša prizvati u crkveno zajedništvo upravo te ljude, po uzoru na iskustvo onih bogoslova koji su živjeli i djelovali u Italiji. Želja je bila ponuditi malo drugačiji program nego što ga provode Isusovci. Temelj misija nisu predavanja, nego biti među ljudima kao zajednica, kao što je to činio Franjo. Fra Krunoslav je rekao da se u njihovoj Provinciji okupila ekipa od 10-12 fratara koji su zasad pripremili pučke misije na tri mjesta: u Čakovcu, u Istri te u Malom Lošinj. Tema misija bila je: »*Danas mi je boraviti u tvojoj kući*«, a svaki dan je imao svoju posebnu temu. U ponedjeljak je tema bila poziv i poslanje, u utorak zajedništvo, u srijedu poziv, u četvrtak je tema bila euharistijsko otajstvo, u petak ispovijed, u subotu je bila tema o Blaženoj Djevici Mariji, dok je nedjelja bila dan zajedništva, zahvale i poslanja. Uz molitvu, predavanje i svetu misu dva se dana odlazilo u obitelji koje su se okupile na molitvu i razmišljanje o Svetom Pismu. Na kraju misija dali bi se poticaji za kršćanski život iza misija. Fra Martin Dretvić i fra Žarko Relota podijelili su s braćom svoje iskustvo pučkih misija i govorili

o različitim načinima i mogućim pristupima u vođenju misija.

Uslijedila je kratka pauza, a nakon pauze fra Ivan Karlić izložio je okvirni prijedlog sadržaja i programa franjevačkih pučkih misija. Predložene su i određene teme koje će se prilagoditi mjestu u kojem će se misije održavati. Misije bi trebale biti poticajne, tj. one koje će ljudima pružiti dobru duhovnu obnovu.

Nakon diskusije nekoliko braće izrazilo je želju za sudjelovanje u pučkim misijama. Zaključak diskusije je da tajnik upravi dopis svoj braći koji bi bili voljni krenuti u misije. Nakon dobivenog odgovora trebao bi se dogovoriti program.

Zatim je započelo iznošenje izvještaja: Cres, Molve, Novi Marof, Pula – sv. Franjo. Prvi dan završio je molitvom i bratskim druženjem.

Drugi dan započeli smo svetom misom koju je predslavio fra Miljenko Hontiće, generalni asistent Reda u kapeli Svetog Duha u 7.30 sati. Fra Miljenko je propovijedao o misijama i misijskoj djelatnosti u Redu. Nakon doručka u 9.00 sati nastavili smo s izvještajima iz samostana, misija i Provincije te su se pročitali ekonomski izvještaji. Poslijepodne su dovršeni izvještaji, a nakon dovršetka izvještaja fra Josip Blažević, provincijalni ministar i fra Tomislav Glavnik, ekonom Provincije dali su neke obavijesti i smjernice za djelovanje samostana i Provincije u budućnosti.

SASTANAK PODRUČNIH ASISTENATA VOJSKE BEZGREŠNE I OSTALIH ZAINTERESIRANIH

Dana 30. siječnja 2015. godine održan je sastanak područnih asistenata Vojske Bezgrešne i ostalih zainteresiranih. Na sastanku su sudjelovala sedmorica braće. Nakon čitanja izvješća iz regija, fra Josip Blažević, provincijalni ministar izvijestio je braću o svemu što je do sada učinjeno u središnjici

Udruge. Svim članovima poslano je prvo pismo na koje se očekuju odgovori, a polako se uređuje jedna sobica koju je Karitas ustupio VB za ured.

Razgovaralo se o boljoj organizaciji Vojske Bezgrešne, a posebno o odobrenju Udruge od strane nekih mjesnih biskupa, ali i cjelokupne Hrvatske biskupske konferencije. Dogovoreno je da će se biskupima uputiti pismo kojim će se tražiti odobrenje Udruge.

Provincijalni ministar zamolio je braću da pošalju priloge za svibanjski broj Apostola Bezgrešne kako bi ovaj list dobio na atraktivnosti.

O. Zdravko Tuba predstavio je formativne kateheze za članove Udruge. Formativne kateheze biti će izložene svim članovima koji žele sudjelovati u formativnim susretima. Sastanak smo završili u 20.00 sati.

DUHOVNE VJEŽBE ZA BRAĆU PROVINCIJE

Od 8. do 13. veljače 2015. godine u zagrebačkom samostanu Svetog Duha održane su redovite duhovne vježbe za braću naše Provincije. Na duhovnim vježbama pod vodstvom dr. fra Slavka Topića, člana franjevačke provincije Bosne Srebrene, sudjelovali su: fra Zvonimir Zlodi, fra Maksimilijan Herceg, fra Ambroz Knežić, fra Josip Priselac, fra Nikica Batista, fra Ilija Miškić, fra Đuro Hontiće, fra Ivan Karlić, fra Martin Jaković, fra Zdravko Tuba, fra Nikola Rožanković, fra Michael Pavić i fra Matija Antun Mandić.

naši mladi

DANI OTVORENIH VRATA KLERIKATA

Od 6. do 8. ožujka u samostanu Svetoga Duha održali su se Dani otvorenih vrata klerikata franjevac konventualaca na kojima su sudjelovala sedmorica mladića iz Zagreba (4), Vinkovaca (2) i Pule (1). Sudionici su imali priliku živjeti u samostanu i upoznati redovnički način života franjevac konventualaca.

Susret je započeo upoznavanjem i pobožnošću križnoga puta u crkvi sv. Antuna Padovanskoga, a nastavio se uvodnim predavanjem »Na svetost pozvani« koje je održao fra Ivan M. Lotar i istaknuo kako se svetost može postići bez obzira na bračni, obiteljski, redovnički i/li svećenički poziv. Fra Antun Radovanić okupljene je upoznao s likom sv. Franje Asiškoga i ključnim događajima iz njegova života, a fra Milan Gelo predstavio je Red franjevac konventualaca i Provinciju sv. Jeronima u Hrvatskoj. Dan je završio euharistijskim klanjanjem koje je pripremio fra Vilček Novački i molitvom Povečerja u klerikatskoj kapelici sv. Josipa Kupertinskoga.

Subota, 7. ožujka, započela je molitvom Jutarne i euharistijskim slavljem koje je predslavio fra Nikola Šantek, magister bogoslova. Fra Nikola se u kratkoj homiliji osvrnuo na evandeoski odlomak o dvojici braće i milosrdnom ocu te potaknuo na razmišljanje kojemu je od ove dvojice sinova je pojedinac sličniji. Uslijedilo je čišćenje prostorija klerikata, što je neizostavni dio subotnjega dnevnog reda.

U prijepodnevnim predavanjima fra Robert M. Jandel je govorio o posvećenom životu i naglasio stalno traganje i oslušivanje Božje volje u životu. Fra Antun Radovanić naveo je primjere poziva upućenome Abrahamu i Pavlu. Po završetku predavanja fra Vilček Novački iznio je svoje svjedočanstvo poziva na koji je svesrdno odgovorio.

Uslijedio je i zajednički razgovor o posvećenom životu u kojem su okupljeni mladići vrlo rado sudjelovali svojim pitanjima i razmišljanjima.

Poslijepodnevni dio dana bio je ispunjen izletom u Maksimir i posjetom zagrebačkoj katedrali, napose grobu bl. Alojzija Stepinca gdje su okupljeni izmolili Srednji čas i molitvu za njegovo proglašenje svetim. Uslijedila je lectio divina koju je na temu iz Matejeva evanđelja (14,22-33) o olujnom moru održao fra Josip Ivanović istaknuvši važnost oluje u životu svake osobe, oluje koja je ispunjena pitanjima i konačnim susretom s Gospodinom koji uvijek pruža svoju pomoć. Đakon fra Filip Pušić predslavio je svečanu prvu Večernju treće korizmene nedjelje i potaknuo na preispitivanje korizmenog hoda obraćenja. Dan je završio rekreacijom i bratskim zajedništvom.

U nedjelju, 8. ožujka, okupljeni su sudjelovali na euharistijskom slavlju u crkvi sv. Antuna Padovanskoga koje je predslavio fra Nikola Šantek, a potom su održana predavanja o sv. Maksimilijanu Kolbeu (fra Vjekoslav M. Džijan) i Vojski Bezgrešne (fra Robert M. Jandel). Okupljeni su imali priliku razgledati crkvu sv. Antuna Padovanskoga i samostanski kompleks. Susret je završio molitvom i ručkom.

naši pokojni

+ O. NIKOLA JURETA

O. Nikola Jureta, franjevac konventualac, član samostana sv. Antuna Padovanskoga u Sisku – Galdovo i župni vikar župe sv. Josipa Radnika, umro je nakon duže i teške bolesti, okrijepljen svetim sakramentima 20. siječnja 2015. u Klinici za plućne bolesti »Jordanovac« u Zagrebu. u 49. godini života, 27. redovništva i 22. svećeništva.

O. Nikola Jureta, sin Josipa i Dragice r. Rimac, rođen je 6. studenoga 1966. u Vinkovcima. Kršten je 20. studenoga 1966. u župi sv. Euzebija i Poliona u Vinkovcima, a svetu potvrdu primio je u župi Bezgrješnog Srca Marijina 3. svibnja 1980. Osnovnu i srednju školu završio je u Vinkovcima. Godine 1985. primljen je u postulaturu franjevac konventualaca na Svetome Duhu u Zagrebu i upisao je studij na Katoličkome bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, gdje je i diplomirao 1993. godine. Privremene zavjete nakon novicijata položio je 8. rujna 1988. u samostanu sv. Frane u Cresu. Svećane zavjete položio je 4. rujna 1991. u samostanu Svetoga Duha u Zagrebu. Za đakona je zaređen 11. listopada 1992. u zagrebačkoj katedrali po rukama kardinala Franje Kuharića. Đakonsku pastoralnu godinu proveo je u župi sv. Antuna Padovanskoga na Svetome Duhu. Za svećenika ga je zaređio kardinal Franjo Kuharić 27. lipnja 1993. u zagrebačkoj katedrali. Nakon svećeničkog ređenja dodijeljen je samostanu sv. Frane u Šibeniku. 6. kolovoza 1993. imenovan je župnim vikarom u župi sv. Petra na Vidicima u Šibeniku, da bi 11. rujna 1995. bio imenovan župnikom istoimene župe. Župnikom župe sv. Petra na Vidicima bio je punih 11 godina.

Na Provincijskom kapitolu Hrvatske provincije sv. Jeronima izabran je za gvardijana samostana sv. Antuna Padovanskoga dana 26. travnja 2006. godine. Kardinal Josip Bozanić imenovao ga je 14. lipnja 2006. župnikom u župi sv. Josipa Radnika u Sisku – Galdovo. Službu župnika vršio je sve do lipnja 2014. godine, kada je zbog narušena zdravlja

razriješen župničke službe i imenovan župnim vikarom. Za vrijeme svoga pastoralnoga djelovanja u Sisačkoj biskupiji imenovan je povjerenikom za obiteljski pastoral i voditeljem zaručničke pripreme za Sisački dekanat.

»NI PEDESET TI JOŠ GODINA NIJE, A VI- DIO SI ABRAHAMA?«

*(Oproštajni govor provincijalnog ministra
fra Josipa Blaževića
na sprovodu fra Nikole Jurete,
u Vinkovcima, 23. siječnja 2015.)*

Rekoše Židovi Isusu: »Ni pedeset ti još godina nije, a vidio si Abrahama?« (Iv 8, 57).

Dragi roditelji, braćo i sestre našeg dragog fra Nikole, ožalošćena rodbino, prijatelji i poznani-

ci, vjernici iz fra Nikoline rodne vinkovačke župe, kao i pristigli vjernici iz Šibenika i Siska, župâ u kojima je fra Nikola pastoralno djelovao!

Prije šest mjeseci, u ovoj istoj crkvi, stajali smo oko odra fra Alfonsa Janeša, čija nas je smrt zatekla, makar je već bio u 81. godini života. Što reći danas, okupljeni oko odra fra Nikole Jurete, našeg dragog brata u vjeri, svećeništvu i redovništvu, koji nije doživio ni pedeset godina?

Svaka ljudska riječ u ovakvim situacijama je suvišna. Utjehu i nadu pruža Božja riječ kojoj je fra Nikola povjerovao i na koju je stavio sav svoj životni ulog – odazivajući se u svećenički poziv. Životni put fra Nikole Jurete bio je hod s Božjom riječju. Kao njegov subrat u klerikatu i danas se još sjećam prizora koji me se dojmio: upao sam u fra Nikolinu sobu dok je on ležao na podu prostrt pred Biblijom. Ne znam kako se to dogodilo, ali taj jedan fascinantni prizor u meni je, kao postulantu, pobudio duboko poštovanje prema ovom pokojniku.

Umjesto osobnih dojmova o pokojniku, kojima bi svatko od vas imao pridodati i vlastite, mnogi vrlo snažne i opsežne, ograničit ću se na činjenice iz života fra Nikole Jurete, obogaćene pokojim odlomkom iz provincijskog arhiva, kroz koje možemo naslutiti tragove »carstva s onu stranu, čija frula tako neodoljivo zove«, da se poslužimo riječima indijskog nobelovca R. Tagore.

O. Nikola Jureta, sin Josipa i Dragice r. Rimac, rođen je 6. studenoga 1966. u Vinkovcima. Kršten je 20. studenoga 1966. u župi sv. Euzebija i Poliona u Vinkovcima, a svetu potvrdu primio je u župi Bezgrješnog Srca Marijina 3. svibnja 1980. godine. Osnovnu i srednju školu završio je također u Vinkovcima.

Prije tridesetak godina, 1. rujna 1985., kao maturant iz Vinkovaca, Nikola Jureta napisao je u svojoj molbi za primanje u Red franjevacâ konventualaca slijedeće: »Ja, Nikola Jureta, sin Josipa Jurete i Dragice rođene Rimac, molim Cijenjeni Naslov da me primi u svoju Provinciju. Moja osobna karta života uglavnom se sastoji u slijedećem: Rođen sam od kršćanskih roditelja koji su doselili u Vinkovce pedesetih godina. Rođen sam u Vinkovcima gdje sam završio pučku i srednju školu strojobraverskog smjera. Bio sam ministrant, na ministrantskim susretima u Zagrebu pa sam mno-

go razmišljao, dragovoljno i slobodno odlučio poći za Kristom i slijediti Ga!«

Njegov župnik, fra Rajmund Dugandžić, u svojoj preporuci piše: »Momak (19 god.) je, kako je sam rekao, donio tu odluku zrelo i promišljeno. Potječe iz dobre, kršćanske i višečlane (osmero djece) obitelji. Svi su u obitelji praktični vjernici. Nikolu na poseban način resi kršćanska poniznost, jednostavnost i duh pobožnosti. Kroz ove godine koliko ga poznajem, skoro svaki dan prisustvuje svetoj misi i sv. Pričesti. Završio je srednju četverogodišnju školu, fizički je i psihički zdrav, želi postati svećenik i služiti Bogu u Redu franjevacâ konventualaca pa ga ja, kao njegov župnik, toplo preporučujem.« (25. kolovoza 1985.)

Fra Alojzije Litrić, onodobni provincijal, u svome odgovoru na molbu fra Nikole da stupi u Red franjevacâ konventualaca, između ostaloga piše: »Ja se tvojoj odluci veselim. S Božjim te blagoslovom primam u našu zajednicu. Bit ćeš u klerikatu, magister će ti biti fra Špiro Marasović. (...) Neka te prati Božji blagoslov. On koji je u tebi svoje djelo započeo neka ga i dovrši.« (3. rujna 1985.)

Godine 1985. fra Nikola je primljen u postulaturu franjevacâ konventualaca na Svetome Duhu u Zagrebu i upisao je studij na Katoličkome bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, gdje je i diplomirao 1993. godine. Nakon prve godine klerikata (27. lipnja 1986.) fra Špiro Marasović, njegov magistar, piše izvještaj, u kojemu stoji: »Nikola Jureta je vrlo tih, ozbiljan i savjestan kandidat. (...) U život se klerikata sasvim lijepo uklopio, savjesno i redovito sudjeluje u svim zajedničkim činima. Iako je po naravi natprosječno tih i povučen, redovito sudjeluje i na zajedničkoj rekreaciji. Pobožan je, skroman i čedan. Ne zna za pretvaranja i neiskrenost. Te i takve osobine svjedoče o njegovoj vrijednosti i sposobnosti za redovnički život i ja ga preporučujem da bude primljen u novicijat.«

Na kraju novicijata (20. srpnja 1988.) njegov magistar fra Marko Planinić zapaža: »Fra Nikola je zdrav i normalno razvijen. Malo je zatvorene naravi i dosta šutljiv. (...) Dosta je kolegijalan. Na njemu se primjećuje neka flegmatičnost i polaganost tako da čovjek stječe dojam 'da ima jednu brzinu manje' od ostalih. Usprkos tome obaveze namiruje i dobro i savjesno. (...) Na molitvi je točan. Liturgijske čine nastoji obavljati pravilno i voli da mu

se priopće propusti. (...) Prigrlio je zajednicu i nastojao se suživjeti s njome. (...) Moje je uvjerenje da je fra Nikola, s Božjom pomoću, sposoban za redovnički život, stoga preporučam da ga pripustite polaganju zavjeta.«

Privremene zavjete nakon novicijata fra Nikola je položio na blagdan Male Gospe 8. rujna 1988. u samostanu sv. Frane u Cresu.

Svi izvještaji iz klerikatskog razdoblja njegovog kasnijeg magistra fra Ilije Miškića potvrđuju gor-
nju tvrdnju da fra Nikola »svoje dužnosti redovito
obavlja, ali polako« te da nikada nije bio »jutarnji
tip«. U preporuci za polaganje svećanih zavjeta fra
Ilija piše: »Društven je i voli zajednicu. Njegovo
držanje kod liturgijskih čina i ceremonija je ozbilj-
no i pobožno. (...) Smatra da će moći, uz pomoć
Božju, obdržavati zavjete i napisao je molbu. Ja ga
sa svoje strane preporučam.«

Svečane zavjete fra Nikola je položio 4. rujna 1991. u samostanu Svetoga Duha u Zagrebu. Za đakona je zaređen 11. listopada 1992. u zagrebačkoj katedrali po rukama kardinala Franje Kuharića. Đakonsku pastoralnu godinu proveo je u župi sv. Antuna Padovanskoga na Svetome Duhu. Za svećenika ga je zaredio kardinal Franjo Kuharić 27. lipnja 1993. u zagrebačkoj katedrali.

Nakon svećeničkog ređenja dodijeljen je samostanu sv. Frane u Šibeniku. 6. kolovoza 1993. imenovan je župnim vikarom u župi sv. Petra na Vidicima u Šibeniku, da bi 11. rujna 1995. bio imenovan župnikom istoimene župe. Župnikom župe sv. Petra na Vidicima bio je punih 11 godina.

Na Provincijском kapitulу Hrvatske provincije sv. Jeronima izabran je за гвардијана самостана sv. Antuna Padovanskoga 26. travnja 2006. godine. Kardinal Josip Bozanić imenovao ga je 14. lipnja 2006. župnikom u župi sv. Josipa Radnika u Sisku – Galdovo. Službu župnika vršio je sve do lipnja 2014. godine kada ga je, zbog narušena zdravlja, na prijedlog provincijalnog ministra, župničke službe razriješio sisački biskup mons. Vlado Košić i imenovao župnim vikarom.

Za vrijeme svoga pastoralnoga djelovanja u Sisačkoj biskupiji imenovan je povjerenikom za obiteljski pastoral i voditeljem zaručničke pripreve

za Sisački dekanat. Bio je član samostana sv. Antuna Padovanskoga u Sisku – Galdovo i župni vikar župe sv. Josipa Radnika. Umro je u 49. godini života, 27. redovništva i 22. svećeništva.

Smrt ga je zatekla okrijepljena svetim sakramentima 20. siječnja 2015. godine u zagrebačkoj klinici za plućne bolesti »Jordanovac«. Umro je u 23.45 minuta, u ozračju molitve brata i sestre, koji su s njime ostali do posljednjega daha. Zajedno su izmolili sva četiri otajstva krunice, u čijemu je moljenju, koliko je mogao, sudjelovao i sam fra Nikola, a izdahnuo je u drugom otajstvu Krunice milosrdnom Isusu. Kao bogoslov, fra Nikola se volio šaliti da je u samostan ušao kad je saznao da se u njemu dnevno moli samo jedna krunica, dok je kao dijete u obitelji svaku večer molilo više krunica. Dakako, bila je to samo šala! Fra Nikola je zavolio moliti krunicu još u najranijem djetinjstvu. I posljednji dan njegovog života ostat će obilježen molitvom svih otajstava krunice!

Kroz posljednje dvije godine fra Nikolina teška bolest još više je zbližila cijelu njegovu obitelj, njih osmero braće i sestara, svjedoči diskretno s. Anica Jureta, fra Nikolina rođena sestra i časna sestra, provincijalka sestara Franjevki misionarki iz Asiza. Patnja čovjeku pomaže da razluči bitno od nebitnoga, zlato od troske, ima pročišćavajuću vrijednost. Vrijedi samo ono što je vrijedno patnje.

Više puta sam za vrijeme njegove bolesti posjetio fra Nikolu. Njegov optimizam, smirenost, nada da će sve biti dobro, makar su liječničke prognoze bile beznadne, sve su nas uspjele zavesti da nismo bili svjesni blizine njegovoga kraja. Duboka vjera fra Nikole i njegove obitelji koja je stajala uz njega do samoga kraja, ne očajna, nego kao molitvena potpora, osmislili su njegovu patnju i dali joj dublje, otkupiteljsko značenje. »Život je poput goblena okrenuta na stražnju stranu, neurednu i punu konca. Ipak, ponekad nam vjera omogućuje da vidimo djelić prednje strane.« Zahvaljujući vjeri mi ne tugujemo kao oni koji nemaju nade, ne pitamo se što bi bilo da je fra Nikola živio 100 godina a Isus možda 50. Mi se u vjeri Bogu predajemo nepopozivo.

U ime Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca, koju ovdje predstavljam, želio bih izraziti Bogu svoju zahvalnost za dar poziva dragog nam fra Nikole. Njegovim roditeljima, braći i sestrama, zahvaljujem što su ga podupirali u njegovom pozivu, i što su ga podarili našoj Provinciji, Redu i Crkvi. Izražavam sućut svima ožalošćenima, ponajprije roditeljima, braći i sestrama! I svima koji tuguju zbog fra Nikolina odlaska.

Posebno pozdravljam i zahvaljujem ovdje prisutnom Đakovačko-osječkom nadbiskupu, preuzvišenom o. Đuri Hraniću, koji se rado odazvao i predslavio ovu misu. Iskreno želim da povod sljedećeg našeg okupljanja u ovoj crkvi bude radošnji, a to je skoro mlada misa fra Josipa Ivanovića, sina ove župe, kojoj se nadamo dogodine. O. Nadbiskupe, od srca Vam hvala!

Poseban pozdrav i zahvalnost upućujem i ovdje nazočnom sisačkom biskupu, preuzvišenom o. Vladi Košiću, koji me odmah ujutro nakon fra Nikoline smrti nazvao, izrazio sućut, i samoinicijativno se ponudio uzeti udjela u sprovodu. Posljednju dionicu svoga puta fra Nikola je prešao u Sisačkoj biskupiji, u župi sv. Josipa Radnika u Sisku, koja se također nada skorom mladomisniku, đakonu vlč. Mariju Šagolju. Hvala Vam oče biskupe na ovim riječima koje ste nam uputili.

Pozdrav i zahvalnost upućujem generalnom asistentu fra Miljenku Hontiću i provincijskom fra Andreju Šeguli, izaslaniku slovenske Provincije koji su se došli s nama oprostiti od fra Nikole, dakako, s čvrstom vjerom u uskrsnuće mrtvih. Zahvaljujem i svima vama, draga braćo svećenici, redovnice i redovnici, bogoslovi i min., čija nas prisutnost učvršćuje u vjeri.

— — —

Za kraj bih se ponovno vratio dominirajućoj primjedbi odgojitelja iz života dragog nam pokojnika. Nasuprot današnjem ubrzanom ritmu života u kojemu svi mi nekamo žurimo, vozimo u najvećim brzinama, često i na rezervi, fra Nikola kao 'da je imao jednu brzinu manje' od ostalih! No, zapažaju isti, »Usprkos tome obaveze je namirivao i dobro i savjesno«. Kao da je živio sporije od nas, a čak je prije nas stigao cilju kojemu svi mi idemo ususret. »Ni pedeset ti još godina nije, a vidio si Abrahama?« (Iv 8, 57). Da, fra Nikola

gleda Abrahama, a još mu ni pedeset godina nije! Fra Nikolina biografija izaziva nas da iz mjenjača svoga života izbacimo barem jednu brzinu i više vremena posvetimo jedni drugima. Život je kratak i kada traje cijelo stoljeće, a kamoli ako traje manje od polovice stoljeća. Svi smo mi na smrt bolesni, samo ne znamo koliko nam je još vremena života ostalo. Vožnja u nižoj brzini pomoći će nam da nam ne promakne bit života.

Našem dragom fra Nikoli Jureti, pokoj vječni i mir svoj daruj Gospodine!

+ O. ANTE (MARTIN) GAŠPARIĆ

O. Ante Gašparić, franjevac konventualac, član samostana sv. Antuna Padovanskog u Novom Marofu umro je nakon teške bolesti, okrijepljen svetim sakramentima, 5. veljače 2015. godine u Specijalnoj bolnici za kronične bolesti u Novom Marofu u 84. godini života, 65. godini redovništva i 57. godini svećeništva.

O. Ante (Martin) Gašparić, sin Mihovila i Barbare, rođen je 15. siječnja 1932. godine u Hlebina. Nakon osnovne škole ulazi u Red franjevac konventualaca. Privremene zavjete položio je 8. rujna 1950. u Zagrebu, a svečane zavjete 5. kolovoza 1956. u Cresu. Za đakona je zaređen 22. ožujka 1958. po rukama mons. dr. Franje Salis-Seewisa, pomoćnog biskupa zagrebačkog, a za svećenika ga je zaređio nadbiskup Franjo Šeper 29. lipnja 1958. u zagrebačkoj katedrali. Nakon svećeničkog redovanja službovao je u samostanu sv. Antuna Padovanskog u Vinkovcima (1960.-1965.), u Vinkovačkom Novom Selu kao gvardijan (1965.-1968.), »de familia« u Šibeniku (kolovoz 1968. – studeni 1968.) i u samostanu sv. Antuna Padovanskog u Vinkovcima (1968.-1972.), kao kateheta i prvi upravitelj novoosnovane župe Bezgrešnog Srca Marijina u Vinkovačkom Novom Selu (1971.-1972.), kao gvardijan i župni vikar u samostanu sv. Karla Boromejskog u Pančevu (1972.-1977.), kao gvardijan (1977.-1980.), upravitelj župe (1977.-1980.), duhovni pomoćnik i »de familia« (1980.-1983.) u Vinkovačkom Novom Selu, kao upravitelj župe sv. Franje Asiškog u Kukuljanovu i Presvetog Srca

Isusova u Škrljevu (1983.-1984.). Zadnje godine svoga života proživio je u samostanu sv. Antuna Padovanskog u Novom Marofu (1984.-2015), kao župni vikar i župnik u župi sv. Vida i Jurja u Mađarevu (1984.-1998.) i kao župni

vikar u župi sv. Antuna Padovanskog u Novom Marofu, te kao bolnički kapelan novomarofske bolnice (1984.-1996.).

Bio je višegodišnji član provincijskih komisija: Komisije za pastoral, Komisije za odgoj i izobrazbu braće, a najviše se istaknuo kao provincijski i nacionalni upravitelj Vojske Bezgrešne od 1989. do 2014. Isticao se i u radu s djecom i mladima. Mnogi svećenici upravo su po njegovom primjeru ušli u sjemenište i bogosloviju, te postali Bogu posvećene osobe. Ne može se zaboraviti njegov zauzeti rad s bolesnima i nemoćnima, te redovito danonoćno posjećivanje bolesnih i umirućih u Specijalnoj bolnici za plućne bolesti u Novom Marofu.

UMRO VELIKI APOSTOL BEZGREŠNE

(Oproštajni govor provincijalnog ministra fra Josipa Blaževića na sprovodu fra Ante Gašparića, u Novom Marofu, 7. veljače 2015.)

Umro je veliki apostol Bezgrešne, nacionalni upravitelj »Vojske Bezgrešne«, neumorni provincijski promicatelj duhovnih zvanja, dugogodišnji bolnički kapelan, čovjek koji je prkosio svojoj dobi, vječno u pokretu i na proputovanju, nikada ostarjeli p. Ante Gašparić.

P. Ante Gašparić, franjevac konventualac, član samostana sv. Antuna Padovanskog u Novom Marofu, umro je nakon teške bolesti, okrijepljen svetim sakramentima, 5. veljače 2015. godine, u Specijalnoj bolnici za kronične bolesti u Novom Marofu, u 84. godini života, 65. godini redovništva i 57. godini svećeništva.

P. Ante (Martin) Gašparić, sin Mihovila i Barbare (r. Crnjak), rođen je 15. siječnja 1932. godine

u Molvama. Nakon osnovne škole ulazi u isusovačko sjemenište u Travniku gdje ostaje do početka rata 1941. godine. Po završetku rata ulazi u Red franjevaca konventualaca.

Molvanski župnik u svojoj preporuci od 2. rujna 1946. piše: »Sa strane ovog župnog ureda najtoplije se preporuča molba Martina Gašparića iz Molva kojom moli da bude primljen u franjevačko dječje sjemenište na Svetom Duhu u Zagrebu. Dječak je uzornog kršćanskog vladanja, često prima sv. sakramente, prema potrebi ministrira i pomaže u crkvi. Po dosadašnjem dječak daje dojam da će se zaista posvetiti redovničkom zvanju.«

Privremene zavjete položio je 8. rujna 1950. u Zagrebu.

Svećane zavjete položio je 5. kolovoza 1956. u Cresu.

Za đakona je zaređen 22. ožujka 1958. po rukama mons. dr. Franje Salis-Seewisa, pomoćnog biskupa zagrebačkog, a za svećenika ga je zaređio nadbiskup Franjo Šeper, 29. lipnja 1958., u zagrebačkoj katedrali.

Borbe s komunistima

Provincijal o. Pio Polonijo dodijelio ga je samostanu sv. Antuna Padovanskog u Vinkovcima, gdje će provesti pet godina, od 1960. do 1965. Iz tog razdoblja, 8. listopada 1964. godine, o. Ante je predsjedniku biskupskih konferencija u Zagrebu i Provincijalatu franjevaca konventualaca uputio službeni dopis iz kojega su razvidne poratne teškoće na koje je nailazio: »Biskupski ordinarijat u Đakovu imenovao me je nastavnikom vjeronauka za djecu osmogodišnje škole u Vinkovačkom Novom Selu (...). Iako je Ustavom čl. 39. i 46., te članom 1 Zakonom o pravnom položaju vjerskih zajednica zajamčena sloboda savjesti i vjeroispovijesti, nastavnik osnovne škole u Vinkovačkom Novom selu Nikola Dobre sistematski već drugu godinu učenicima iste škole javno govori pred cijelim razredom: 'Bog ne postoji, ne idite na vjeronauk i u crkvu, jer od toga nemate nikakve koristi, čujete samo gluposti, popovi su idioti, i nisu nikakvi ljudi, za vrijeme rata ubijali su djecu i ljude i kada bi sada izbio rat, onda bi svećenici prešli na neprijateljsku stranu, te bi nas ponovno ubijali i možda bi koga od vas koji ide na vjeronauk p. Ante prvoga ubio.«

Na kraju ovog pisma, a prije samog potpisa, susrećemo sintagmu koja će obilježiti životnu korespondenciju o. Ante: »Odani u Kristu i Bezgrešnoj«.

Zauzimanje za liturgiju

Provincijalni ministar fra Marijan Žugaj, dekretom od 15. prosinca 1965. godine, o. Antu imenuje gvardijanom novoosnovanog samostana Bezgrešnog Začeca u Vinkovačkome Novom Selu, sa zadatkom da sve uredi kako bi nabavljena kuća bila što prije prenamijenjena u kapelicu, da se olakša posjet vjeronauka i crkvenih obreda stanovništvu onoga kraja. Na službi gvardijana u Vinkovačkom Novom Selu p. Ante će ostati kroz tri godine, od 1965. do 1968. Tri mjeseca u 1968. godini (od kolovoza do studenoga) p. Ante će provesti »de familia« u šibenskom samostanu sv. Frane. Iz tog razdoblja vlastitom rukom napisao je poduže pismo, iz kojega se zrcali njegova postkoncilaska briga za obnovu liturgije. Povod je bio predstojeći »plenumu omladine«, koji se tih dana imao održati u samostanu, bez ijednog predavanja o liturgiji, o kojoj piše: »Baš liturgija je ona koja nas mora poticati da još više uzljubimo Krista.« Pri kraju pisma nenametljivo svoj stav potkrepljuje vlastitim iskustvom: »Prijašnjih godina, kad sam odlazio s djecom na Vis, imali smo svaku večer skraćeni Completorium, od nedjelje, kao večernju molitvu. Sve molitve prije i poslije psalama sam izostavio, a ono što je najljepše, odnosno najljepše retke sam ostavio, tako da je ostao jedan kratak psalam. Tako smo imali zajedničku večernju molitvu. Zar se ne bi moglo takvo što učiniti i u našem sjemeništu? Time bi se djeca, pa i klerici, više približili liturgijskoj obnovi i sprovodili bi je u život.«

Od rujna 1968. godine p. Ante je ponovno dodijeljen samostanu sv. Antuna Padovanskog u Vinkovcima, na četiri godine, od 1968. do 1972., a dekretom Biskupijskog ordinarijata iz Đakova od 22. prosinca 1970. godine (biskup Stjepan Bauerlein) imenovan je prvim upraviteljem novoosnovane župe Bezgrešnog Srca Marijina u Vinkovačkom Novom Selu (1971.-1972.).

Pastoral zvanja

Godine 1971. pokreće izdavanje časopisa »Žetva«, u svrhu promicanja duhovnih zvanja te piše:

»Sada treba još više zasukati rukave. Uz osobno posvećenje i rad, Gospodin će blagosloviti našu provinciju, po zagovoru sv. Josipa – velikog prijatelja svećenika, i Bezgrešne.« Časopis je zamislio kao list u kojemu bi surađivale sve redovničke zajednice s istim ciljem – a to je promicanje duhovnih zvanja. U prvom broju časopisa »Žetva«, koji djeluje prilično skromno, čitamo: »Duhovnih zvanja ima i danas, samo ugibaju, jer nemaju povoljne sredine da se u njoj razviju.«

Od 1972. do 1977. bio je župni vikar u samostanu sv. Karla Boromejskog u Pančevu, a od 1974. godine i gvardijan istoimenoga samostana. U pismu provincijalu fra Nikoli Rošćiću od 16. veljače 1973. godine otkriva nerazumijevanje s kojim se susreće u pastoralu zvanja. Piše: »Na račun promocije zvanja čuo sam svašta do sada, ne od vjernika, već od posvećenih osoba. Samo da napomenem jedno: 'Zar ima danas uopće smisla moliti za zvanja.'« U pismu istom naslovu 26. prosinca 1972. nastavlja na istu temu: »Svjestan sam da svako djelo koje se radi s ljubavlju (za Boga) mora nailaziti na poteškoće i otpor. Ako misliš da ne činim dobro, prestat ću.« Njegov odgovor na ravnodušnost u Crkvi s obzirom na promicanje zvanja bio je: »Do sada nije mi žao ni jednog koraka, ni jedne neprospavane noći i ranog ustajanja, učinjenih za one koji žele biti vjerovjesnici Kristova Evanđelja. (...) Do sada se dopisujem s 50 đaka i 45 učenika VII. i VIII. razreda, a koji žele stupiti u samostan. Veliku nadu polažem u duhovne vježbe koje će biti za dječake u Ivankovu od 17. do 19. idućeg mjeseca. Isto tako i u isto vrijeme za djevojke u Slavanskom Brodu kod časnih sestara. Sve troškove prehrane i smještaja snose dobrovoljno župnici jednog i drugog mjesta. Sav ovaj rad je pod zaštitom Bezgrešne i sv. Josipa. U molitvi 'K tebi se o sveti Josipe utječemo' molimo 'Brani odabrano potomstvo Isusa Krista'. Tko je drugi to 'odabrano potomstvo', nego mi svećenici.«

Dekretom provincijala fra Ferdinanda Čavara od 8. ožujka 1978. imenovan je članom komisije za formaciju i odgoj, u kojoj će ostati više mandata.

Ostali premještaji i službe

Provincijalni ministar fra Ferdinand Čavar dodjeljuje p. Antu za člana samostana BSM u Vin-

kovačkom Novom Selu dekretom od 16. srpnja 1977. godine. Dekretom mons. Ćirila Kosa, đakovačkog biskupa, ponovno je upravitelj župe Bezgrešnog Srca Marijina u Vinkovačkom Novom Selu te gvardijan istoimenoga samostana od 1977. do 1980. godine. Od 1980. do 1983. postaje župni vikar i duhovni pomoćnik župe Bezgrešnog Srca Marijina u Vinkovačkom Novom Selu.

Na prijedlog provincijalnog ministra fra Alojzija Litrića od 25. lipnja 1983. godine nadbiskup Josip Pavlišić imenuje ga upraviteljem župe sv. Franje Asiškog u Kukuljanovu i Presvetog Srca Isusova u Škrpljevu (od 1983. do 1984.).

Posljednje godine svoga života proživio je u samostanu sv. Antuna Padovanskog u Novom Marofu (od 1984. do 2015.), kao župni vikar i župnik u župi sv. Vida i Jurja u Mađarevu (od 1984. do 1998.) i kao župni vikar u župi sv. Antuna Padovanskog u Novom Marofu, te kao bolnički kapelan novomaroške bolnice (od 1984. do 1996.).

Bio je višegodišnji član provincijskih komisija: Komisije za pastoral, Komisije za odgoj i izobrazbu braće, a najviše se istaknuo kao provincijski i nacionalni upravitelj Vojske Bezgrešne od 1989. do 2014. Rad s djecom i mladima bilo je njegovo prepoznatljivo obilježje. Mnogi današnji svećenici i časne sestre upravo su njegovim primjerom i marom otkrili svoj poziv i posvetili se Bogu u svećeničkom i redovničkom pozivu. Ne može se zaboraviti njegov zauzeti rad s bolesnima i nemoćnima, te redovito danonoćno posjećivanje bolesnih i umirućih u Specijalnoj bolnici za plućne bolesti u Novom Marofu, gdje je i sam dušu predao Bogu u zoru 5. veljače u 5.45.

P. Ante je bio skroman redovnik, istinoljubiv i vedar, predan Mariji i sv. Josipu, njezinom blaženom Zaručniku. Provinciju je zadužio osobito radom na promociji zvanja i promicanjem Vojske Bezgrešne, u čemu ga do danas još nitko nije nadmašio. Bezgrešna, kojoj je posvetio sav svoj život, neka ga uvede u dvor svoga Sina.

Pozdravi i zahvale zaslužnima

S osobitim zadovoljstvom i radošću među nama pozdravljam predslavitelja današnje mise zadušnice, mons. Josipa Mrzljaka, biskupa varaždinskog, i

zahvaljujem mu što se odazvao s nama sudjelovati u ispraćaju dragog nam pokojnika.

Među nama pozdravljam slovenskog provincijala fra Milana Kosa s braćom slovenske minoritske provincije sv. Jožefa i zahvaljujem im na izrazima sućuti.

Ovom prigodom želim izraziti iskrenu sućut i zahvalnost, ponajprije braći novomaroškog samostana, gvardijanu fra Vitomiru Glavašu i vikaru fra Anđelku Sesaru, koji su do posljednjega dana bili uz p. Antu, posluživali ga i razveseljavali. Istu zahvalu upućujem i fra Martinu Dretviću, koji je ovdje bio samostanskim poglavarom do pred pola godine. Iskrenu sućut izražavam pokojnikovoj braći i sestrama, šogorima i šogoricama, nećacima i nećakinjama, i ostaloj tugujućoj rodbini.

Pozdravljam i pridošle vjernike iz vinkovačkih župa, koji su došli izraziti svoju zahvalnost o. Anti za njegov trud i ljubav. Hvala na brzojavima sućuti bratstvima Vojske Bezgrešne koji su nam ih uputili.

Gospodinu dekanu, koncelebrantima, redovnicima i redovnicama, vjernicima iz Mađareva i Novog Marofa, kao i svima koji tuguju zbog smrti o. Ante, izražavam iskrenu sućut.

Zahvala za dar života

Dobri Bog je o. Anti udijelio lijepe godine života! U Poljskoj je proslavio i svoj zlatni jubilej misništva. Potrebno je zbog toga Bogu biti zahvalan.

Zato sam za kraj izdvojio i prilagodio riječi tadašnjega provincijalnog ministra, fra Alojzija Litrića upućene p. Anti prigodom proslave njegove srebrne mise 1983. godine, a danas bi glasile ovako: »U ime braće iz cijele provincije, dragi p. Ante, izričem Ti iskrenu zahvalnost za Tvoj dugogodišnji svećenički rad. Veličamo Boga za Tvojih 84 godine života, Tvojih 65 godina zavjeta, 57 godina svećeništva. Veličamo ga za Tvoj život, za sve dobro koje on po Tvom životu učini. Veličamo ga za Tvoju ljubav prema Redu, za Tvoju ljubav prema Bezgrešnoj, za Tvoju ljubav prema pomlatku našeg Reda. Za sve dobro On neka te ispuni radošću.« Veliki Apostole Bezgrešne, s neba nas zagovaraj, da se svi jednom nađemo okupljeni s njome kod njezina Sina! Amen.

prilozi

Na susretu gvardijana i Uprave provincije, održanom u Zagrebu potkraj siječnja fra Josip Blažević, provincijalni ministar održao je dva nagovora iz kojih izdvajamo neke naglaske.

»OMNIS FRANCISCANUS MISSIONARIUS EST«

Draga braćo gvardijani!

Sve vas, draga braćo, srdačno pozdravljam na početku ovogodišnjeg susreta gvardijana s upravom provincije.

Želja mi je da ovaj susret bude prigoda da se međusobno susretnemo najprije na općeljudskoj razini – kao braća. Drago mi je da povod našeg susreta nije sprovod, nego ipak lijepi događaj!

Ovaj susret, nadalje, ima i duhovnu razinu, jer smo ljudi koje je privukao ideal nasljedovanja Isusa Krista po uzoru na Asiškog siromaška. Za naš *stil života* nije presudno ljudsko mudrovanje koliko Božje djelovanje. Započeli smo ga na koljenima, pred Gospodinom, a bit će još prigoda za zajedničko slavlje liturgije časova. Neka ovaj naš susret protekne kao traženje volje Božje za našu provinciju i kao molitva za njezino dobro, da poslužimo kao sredstvo u Božjim rukama.

Na kraju ćemo se upoznati i s materijalnom dimenzijom naših samostana i provincije, pošto je gvardijanima povjerena služba upravljanja bratstvom, animiranja bratstva, gvardijan je duša povjerene zajednice, on je i prvi odgovorni za materijalna dobra kojima samostan raspolaže da njima razborito upravlja, što nije uvijek baš lak posao. Zato je gvardijanska služba časna ali i odgovorna. »Kome je god mnogo dano, od njega će se mno-

go iskati. Kome je mnogo povjereno, više će se od njega iskati.« (Lk 12, 48).

I, na kraju, ovo je prigoda i za izmjenu iskustava i međusobnog savjetovanja. Želim da jedni pred druge možemo podastrijeti stvarno stanje i jedni drugima olakšati jaram za koji nam je Gospodin obećao da će biti sladak i breme da će biti lako, samo ako prihvaćamo iz ljubavi prema Njemu.

Koristim se ovom prigodom zahvaliti osobito vama gvardijanima koji ste se pravom očinskom ljubavlju brinuli za našu bolesnu braću, nedavno preminulog fra Nikolu Juretu, ali i teško bolesnog fra Miju Jozanovića i fra Antu Gašparića, kao i drugu bolesnu braću, osobito u zagrebačkom samostanu. Neka vas Gospodin blagoslovi zbog svega dobra što ste im ga iskazali.

Kao temu duhovnog dijela našeg prvog gvardijanskog susreta s upravom provincije odabrao sam (*franjevačke*) *pučke misije*. Kao što znate, u našim Ustanovama (149 - § 1.) piše: »Neka se misijski duh pomno njeguje i unapređuje na području cijeloga Reda, prije svega u našim sjemeništima, i neka se za misije neprekidno moli i prikazuje žrtve.« U našem ČPP, u broju 5, određeno je da se u svibnju slijedeće (2016.) godine održi Izvanredni provincijski kapitul na temu »Misije i nova evangelizacija« te da se na provincijskoj razini ohrabruje i podupire *oživljavanje tradicionalnih pučkih misija*.¹ Isti su dio prioriteta *Šestogodišnjeg plana* na razini našega Reda u kojemu stoji: »Papa Franjo kao da nas, odabirom svoga imena, uzorom autoriteta koji proizlazi iz njegovih riječi i postupaka, metodom naviještanja 'Radosne vijesti', koja je pripovjedna, bitna, iskustvena te svjedočka, upravo poziva na obnovljeno usvajanje naše, franjevačke, paradigme života i naviještanja Evanđelja danas.«²

¹ Usp. HRVATSKA PROVINCIIJA SV. JERONIMA FRANJEVACA KONVENTUALACA, *Četverogodišnji provincijski plan (2014.-2018.)*, Zagreb 2014., 23.

² RED FRANJEVACA KONVENTUALACA, *Živjeti Evanđelje. Šestogodišnji plan 2013.-2019.*, Rim 2013., str. 9.

Podsjećam i na *Direktorij za misije* Reda franjevac konventualaca³ u kojemu stoji da je misijsko poslanje upisano u DNK franjevaštva ili, da se poslužimo riječima pape Pio XI.: »svaki franjevac ujedno je i misionar«. Ne može se reći da ljubi Krista onaj tko ne ljubi duše za koje je Krist umro. Povijest misija naše franjevačke obitelji ispisala je junačke stranice, pri čemu neka bude dovoljno spomenuti prvog hrvatskog sveca sv. Nikolu Tavića, čijem svetištu želimo podariti prepoznatljivo obilježje.

U fazi smo pripreme za preuzimanje jedne misijske kuće zajedno sa slovenskom provincijom. To je obveza koju smo preuzeli na prošlom kapitolu i na tom području nema nikakvih iznenađenja. Želja nam je, međutim, da misijska i misionarska svijest sazrije u svakome od nas, svakome članu provincije. Prije nego će misionar postati nositelj Božje Riječi, Riječ Božja mora nositi misionara. I to je, po meni, najveći doprinos pučkih misija. Dati se nositi Riječju Božjom. Više se otvoriti poticajima Duha Svetoga. Više se baviti Riječju Božjom, nju kontemplirati, njome se hraniti! »Franjo živi svoju misiju kao posljedicu velike 'revnosti spram Boga', jer je Bog u njegovu životu sve te želi klicati svijetu kako 'nema drugoga Stvoritelja, Otkupitelja, Spasitelja, doli Gospodina našega Isusa Krista« (FF 70). Poslanje franjevac svoje korijene ima u kontemplaciji, u živome i osobnome susretu s Gospodinom, u slušanju »jedine Riječi koja spašava«⁴.

U našem *Direktoriju za misije* stoji prije stvaranja bilo kakvih misionarskih projekata imperativ: »Zajednica koja radosno živi bratstvo, već je po sebi misionarska.«⁵ Naglasak je na našim samostanskim bratstvima da ona postanu misionarske oaze, da oni koji u njih uđu, ne izađu isti, osobito ne gori, nego zapaljeni Bogom. A to je moguće samo ako smo mi na koljenima, ako nas vide kao molitelje, kao zajednicu koja moli, a ne zajednicu koja se glode!

Provincijski *Direktorij za misije* u tom smislu određuje i značenja pojma misija: »Misija znači biti prisutni s Evanđeljem i s franjevačkom karizmom u velikim pojavama što obilježavaju našu po-

³ RED FRANJEVACA KONVENTUALACA, *Direktorij za misije*, Rim 2009.-Zagreb 2011.

⁴ Isto, br. 4.

⁵ Isto, br. 10.

vijest: globalizacija, višekulturalnost, emigracija. Franjevački model misionarstva... potiče nas na obnovu nastojanja oko bratskoga života, malenosti, svjedočenja Evanđelja i trajnog obraćenja...«⁶

I prije izvanrednog provincijskog kapitula na godinu pozivam sve članove naše provincije da se upustimo u »misionarsku pustolovinu« i započnemo s franjevačkim pučkim misijama.

Biti gvardijan u vremenu apsolutne autonomije i individualizma nije lako. Zato vam hvala na svemu što poduzimate i što ćete još poduzeti u svrhu njegovanja bratskoga sklada i samostanskog života koji će pogodovati rastu u svetosti. Tek kao mali podsjetnik o gvardijanskoj službi izdvajam iz naših *Ustanova* i *Generalnih statuta*:

143 - § 1. »Gvardijan neka smatra svojom dužnošću upravljati djelatnošću zajednice i braću, koja su zauzeta raznim poslovima, očuvati u bratskom jedinstvu.«

202 - § 1. »Dužnost je gvardijana da život i djelovanje braće vodi i usklađuje po Pravilu, Ustavima i statutima, te da promiče duh pravoga bratstva.«

203 - § 2. »Gvardijan neka redovno svakog mjeseca, i kada god se čini potrebnim, sazove kapitul, ili, u njegovoj odsutnosti i u nemogućnosti da se stvar odgodi, neka ga sazove vikar.«

Generalni statuti 19 - § 3. dodaju: »Ako bi gvardijan bez teškog razloga zanemarivao održavati samostanski kapitul, prema propisu Ustanova, čl. 203 - § 2, morat će se na prikladan način pobrinuti ministar provincijal.«

— — —

Razvidno je iz rečenoga da se od gvardijana očekuje inicijativa i kreativnost. Ponovno bih želio istaknuti prioritet molitve i apel da kao gvardijani prednjačite u animaciji duhovnog i bratskog života. Bez toga svaki autoritet gubi smisao, a smisao gubi i naš zajednički život. Mi gubimo konventualski identitet, i bijeg iz zajednice, koja to više nije, postaje predvidiv.

(Ustanove, 68 - § 1.): »Neka braća nastoje uvijek posjedovati Duh Gospodnji i njegovo sveto djelovanje, te, najuže povezujući molitvu i rad, neka

⁶ Isto, br. 12.

gaje zajedništvo čitavoga svojeg života s Ocem, po sudjelovanju u Kristovim otajstvima.« Ovime je sve rečeno. Bogu dati prvenstvo! Ako bratstvo od početka dana nije okupljeno na molitvu, ako Bog nije naše središte, onda je naše bratstvo samo restoran, ili kakva ubožnica. Prije svih drugih, vama gvardijanima, i meni kao provincijalu, obdržavanje Pravila, Ustanova i statuta treba biti na srcu.

»LJUBAV NAS KRISTOVA OBUZIMA KAD PROMATRAMO OVO«

*(Duhovni nagovor provincijalnog ministra
fra Josipa Blaževića
pri korizmenom pohodu braće 2015. godine)*

»Ljubav nas Kristova obuzima kad promatramo ovo: jedan za sve umrije, svi dakle umriješe; i za sve umrije da oni koji žive ne žive više sebi, nego onomu koji za njih umrije i uskrsnu.« (2 Kor 5, 14)

I mi u križnome putu promatramo, da se poslužimo Pavlovom riječju, »ovo«, kako bi nas obuzela ljubav Kristova. »Ovo« označava zamjensku smrt, jedan je umro za nas, i taj nas događaj zamjenske ljubavi, ostavlja bez daha! U nama budi emocije, razgaljuje osjećaje, obuzima nas, štoviše, i pokreće, ona ista ljubav koja je Isusa odvela u smrt. Na djelu je snažna sila koja nije naravnog podrijetla, nego božanskog! To otkriće zamjenske ljubavi, koju će u dvadesetom stoljeću uprizoriti pred očima cijeloga svijeta sv. Maksimilijan Kolbe u Auschwitzu, uzdrimalo je sv. Franju kao nijedno drugo. Apostol Ivan u svojoj Prvoj poslanici precizira:

»U ovom je ljubav:
ne da smo mi ljubili Boga,
nego - on je ljubio nas
i poslao Sina svoga
kao pomirnicu za grijeha naše.«
(1Iv 4, 10)!

Kristova zamjenska ljubav obuzima nas, svaki atom našega bića, želi utjecati na našu svijest, na naše razmišljanje, na način donošenja odluka, na sva naša djela, od nas očekuje konkretan odgovor, kristocentričan, prema Pavlovoj: »i za sve umrije da oni koji žive ne žive više sebi, nego onomu koji za njih umrije i uskrsnu.«

Rečenica je i više nego jasna. Više nismo svoje vlasništvo. Naš je život lutrija koju smo dobili Kristovom zaslugom. Mi pripadamo onomu koji nas je otkupio, koji je umjesto nas podmetnuo glavu na giljotini, koji se svrstao na čelo grešne povorke čovječanstva, koji mi je darovao novo dostojanstvo prešutnim gestama koje govore: »Ti vrijediš više nego ja!« »Ti živiš umjesto mene!« »Ti živiš mojim životom!«

Vlastitu vrijednost otkrivam gledajući u račun na kojemu piše koliko me Isus platio. I sam sam iznenađen tolikom cijenom. Ni sam za sebe ne bih bio spreman toliko platiti! Ta je spoznaja sv. Franju »probudila«, oduzela mu dah, kao mahnit vikao je ulicama Asiza: »Ljubav nije ljubljena!« Na tome tragu su ova moja korizmena promišljanja!

1. Recesija ljubavi

Svijetom hara recesija ljubavi. Papa Franjo govori o globalizaciji ravnodušnosti, da ne kažemo i bezdušnosti, svijetu bez duše! Glad za ljubavlju dosegla je razine globalnog zahlađenja i prouzročila masovno smrzavanje srdaca (»sklerokardija«) katastrofalnih razmjera. Od Kajinovog bratoubojstva do suvremenih hladnih ratova između Rusije i Amerike po pitanju Ukrajine ili mobbinga na poslu, školi, a možda i samostanima...

Svi naši problemi, napetosti, prigovori i mrmljanja, ne samo naši u samostanima nego i cijeloga svijeta, štoviše, i cijele ljudske povijesti, mogu se svesti na isti zajednički nazivnik: »Premalo me ljubiš!« Osjećamo se premalo ljubljenima. Premalo shvaćenima. Uskraćeni u ljubavi.

U igri su dva problema. S jedne strane, čeznemo za apsolutnom ljubavlju koju nam nitko ne pruža. S druge strane osjećamo nesposobnost ljubiti savršeno, onako kako bi željeli biti ljubljeni. Ljubimo relativnom ljubavlju. Ili je naša ljubav uvjetovana, ograničena, slaba, kratkovjeka, neuravnotežena... nikako da zadovolji očekivanja bližnjega!

Na svijetu postoje razne škole, tečajevi, fakulteti! Ali nema fakulteta ljubavi. Slavlje »dana za ljubljenih« komercijalizirana je manifestacija jednog fenomena o kojemu još manje znamo nakon čitanja knjiga *ljubologije* Brune Šimleše. U indeksu imamo ocijene iz raznih predmeta, ali nitko ne ocjenjuje naš napredak u ljubavi. Nema toga metra, barometra, termometra... koji bi mjerio našu evoluciju u ljubavi. Ako je obitelj podbacila, ali i uz savršenu obitelj, život nam može proteći u bauljanju ovim svijetom, »od nemila do nedraga«, sudarajući se sa sebi sličnima, protuhama, u prošnju mrvica ljubavi. »Bez ljubavi je čovjek samo mrtvac na dopustu.« (Erich Maria Remarque).

2. Paradoks evanđelja: Bog služi čovjeku

Korizma je milosno vrijeme (»kairos«) da zavrimo u arhetip svake ljubavi, Isusa Krista, istinskoga Gospodina, koji je mjera ljubavi, On jedini, On koji je svojim činom ovaj svijet ostavio bez daha!

U prizoru pranja nogu Isus otkriva, jednim činom, do tada zazornim, kako je *Bog u službi čovjeka*! Otkriva nam paradoksalno otajstvo. Nešto što do danas još nismo u cijelosti kadri prihvatiti bez nelagode.

Sv. Ivan apostol piše: »Isus je znao da mu je Otac sve predao u ruke i da je od Boga izišao te da k Bogu ide.« Iz ove rečenice proizlaze dvije vrste spasonosnoga znanja koje određuju identitet osobe.

Prva spoznaja odnosi se na Isusovu punu svijest o mesijanskom poslanju na zemlji, da je on Gospodar povijesti, onaj u čijim je rukama sudbina čovječanstva. Isus zna da mu je Otac sve predao u ruke.

Druga spoznaja odnosi se na njegovo božansko podrijetlo, božansko sinovstvo: znao je da dolazi od Oca i da se Ocu vraća, kraj njegovog života je Bog sam, koji je njegov Otac, i njegova proslava.

Isus pere noge učenicima pri punoj svijesti o svome izvoru, svome kraju, svojoj misiji, i sudbini svijeta koja je njemu povjerena, o njemu ovisi.

Isusova svijest je autentična svijest koju o sebi mora posjedovati svaki kršćanin, osobito Bogu posvećena osoba. Riječ je o vlastitom identitetu. To je svijest o sebi, o izabranju od Boga prije po-

stanka svijeta, o predodređenosti za posinstvo; svijest o vlastitoj vrijednosti, što postaje izvor snage, življenje poziva kao dara, »da ne živimo više sebi, nego onomu koji za nas umrije i uskrsnu.« Po toj svijesti, i zahvaljujući njoj, i najmanja djela postaju velika, i najobičnije službe postaju izvanredne, a vrše se s istinskom radošću, entuzijazmom, hrabro.

Suprotnost svjesnosti je nesvjesnost, gubitak identiteta, bauljanje; manifestira se kroz neurotična djela, egzistencijalni nemir, frustraciju, vječno nezadovoljstvo, malodušnost, vršenje službi iz običaja. Svagdanje dužnosti, također i one velike, svete i uzvišene, slavljenje sakramenata i briga za besmrtnu dušu, obavljaju se preko volje, minimalistički, obezvrjeđuje se vlastiti poziv protiv čega opominje sv. Pavao »da se riječ Božja ne bi pogrdila«.

Na Isusovom primjeru dotaknuta je srž ljudske osobe. Apostol Ivan ističe da jasna samospoznaja koju Isus ima o sebi daje vrijednost njegovoj mucu. Njegova muka nema vrijednost samo zato što je Isus, spletom okolnosti, nedužan osuđen na smrt, zato što je pogubljen nevin, nego zato što on spomenutim događajima ide ususret pri punoj svijesti:

»Zbog toga me i ljubi Otac
što polažem život svoj
da ga opet uzmem.
Nitko mi ga ne oduzima,
nego ja ga sam od sebe polažem.
Vlast imam položiti ga,
vlast imam opet uzeti ga.
Tu zapovijed primih od Oca svoga.«

Sve Isusove geste, velike i male, polazeći od pranja nogu učenicima, vođene su tom svijesću, i u toj svijesti nalaze svoje uporište. Makar mu osuda bila nametnuta, on ju prihvaća slobodno, pri punoj svijesti. U tom prostoru svjesnosti kao slobode izbora svoje mjesto nalazi i naš zavjet poslušnosti. Krepost nije u inteligentnom izigravanju zakona ili Pravila, već je krepost u slobodi izbora koja izvire iz pune svijesti da »ne živim više sebi, nego onomu koji za me umrije i uskrsnu.« Nisam gospodar svoga života, dolazim od Boga i Bogu se vraćam, na zemlji sam s točno određenom misijom, po njegovoj volji i do njegove volje, unatoč Herodima i Pilatima,

možda i Bileamovoj magarici, koji mi ne mogu ni vlas s glave skinuti bez njegovog dopuštenja, niti umanjiti moje dostojanstvo, oduzeti moju slobodu, nutarnju slobodu, jer slobodan čin, pri punoj svijesti onoga koji ga čini, čovjeka uzdiže u carstvo osoba. Isus je osoba u najizvrsnijem smislu te riječi. Protestantski teolog D. Bonhoeffer definirao je Isusa kao »čovjek za druge«. Drugim riječima, Bog koji služi čovjeku. Sablazan do blasfemije – čini se mnogima.

3. Tri kategorije ljudi

S obzirom na svjesnost, o kojoj sve vrijeme govorimo, muškarce i žene ovoga svijeta možemo razvrstati u tri kategorije:

1. *Na one čija je svijest o sebi minorna, ako je uopće imaju:* ignoriraju Božju riječ, svoje ljudsko dostojanstvo i egzistenciju srozavaju na razinu banalnosti i bizarnosti, žive bez ideala, snova, radosti, poleta, entuzijazma, perspektive...
2. *Na one čija je svijest o sebi pogrešna, jadna, boluju od upale ega, ego hrane svojom karijerom i društvenim statusom, uspjesima, izmiče im smisao događaja, značenje svagdanjih stvari.* Ilustrativan primjer rečenoga je Pilat koji, dok Isus visi na križu raspet između dvojice razbojnika, on se prepire sa Židovima koji će natpis staviti na križ (usp. Iv 19, 17-22)! Dramatičan opis muke Isusove obiluje krajnostima; s jedne strane otajstva volje Božje koja se ispunja u Isusovom svjesnom i slobodnom opredjeljenju za nju, a s druge strane mizerije koja, zbog nesvijesti ili iskrivljenih svijesti, osljepljuje Isusove neprijatelje za stravičnu spoznaju da su oni puke marionete u rukama Zloga. Glavari o Raspetome govore u trećem licu stavljajući u sumnju njegov identitet: »Druge je spasio, neka spasi sam sebe ako je on Krist Božji, Izabranik«. I vojnici dovode u sumnju Isusov identitet riječima: »Ako si ti kralj židovski, spasi sam sebe!« I jedan od zločinaca stavlja u sumnju njegov identitet riječima: »Nisi li ti Krist? Spasi sebe i nas!« Nitko od njih nije svjestan drame koja se odigrava na Kalvariji. Zato Isus moli: »Oče, oprostí im jer ne znaju što čine.« Oni ne znaju! Žive u neznanju, unatoč toga što su neki od njih i pismoznanci, teolozi, dobri poznavatelji Zako-

na! Svi su oni marionete u rukama Zloga. Svi oni vjeruju kako su inteligentni i pametni a nisu svjesni da samo ponavljaju riječi đavla u pustinji koji je prvi doveo Isusov identitet u sumnju, riječima: »Ako si Sin Božji, baci se dolje!« Smatram da temi razlučivanja duhova, koja je okosnica ignacijanske duhovnosti, u našoj formaciji pridajemo malo prostora, a presudna je za sav duhovni život i izbore koje donosimo.

3. *Autentična Isusova svijest* ima svoj veličanstveni manifest u svijesti Marijinog Magnifikata: »Velika mi djela učini Svesilni«. Marija je svjesna da ona »ne živi više sebi, nego onomu koji za nju umrije i uskrsnu.« Ona je sva Božja! U svemu traži Božju volju! Božja volja ju pokreće! Bogu pripisuje djela u vlastitom životu. Radost je biti ono što jesmo po Božjoj milosti, kako u velikim tako i u malim stvarima. Male se žive s obzorima vječnosti, velike jednostavnošću djeteta. Taj djetinji duh, duh malenosti pred velikim i slinim Božjim djelima, zrcali se iz života sv. Franje koji je bio osvojen Isusovim pranjem nogu učenicima.

»Usta od večere, odloži haljine, uze ubrus i opasao se. Nalije zatim vodu u praonik i počne učenicima prati noge i otirati ih ubrusom kojim je bio opasan.«

Ovim riječima, na najsvečaniji način, opisana je Isusova gesta pranja nogu učenicima, pri čemu do izražaja dolaze svi detalji: ubrus, praonik, voda, polijevanje, otiranje.

Prizor kao da nam se upravo sada odvija pred očima. Isus lagano ustaje i liturgijskim dostojanstvom koje učenike ostavlja zadivljene, skoro bez riječi, započinje prati noge, dok ga Petar ne prekinе uzvikom čuđenja.

»Dođe tako do Šimuna Petra...« Dođe tako do Šimuna Petra i svakog drugog čovjeka koji se, pred otajstvom Božje ljubavi do mjere služenja, buni, opire, štoviše, sablažnjava. Razmotrimo dijalog između Isusa i Petra.

»Gospodine! Zar ti da meni pereš noge?«... »Nećeš mi prati nogu nikada!« Petar potpuno odbacuje Isusovu gestu pranja nogu, gestu služenja, iz razloga koji i mi smatramo ispravnim i valjanim: priličilo bi Petru da opere noge svome Učitelju a

ne obratno! Istovremeno Petar izražava svoj način shvaćanja Isusa: prema njemu, Isus ne bi trebao biti toliko servilan, ponizan, ne bi se trebao spuštati do te razine da učenicima pere noge. Tako su nas uvijek učili! To je obilježje svih religija! Čovjek treba služiti božanstvu i umilostivljavati ga. Uđemo li dublje u Petrovo shvaćanje, primijetiti ćemo da on u srži ne prihvaća da Isus bude sluga, da se učini slugom, jer bi čovjek trebao *prvi* služiti Bogu, a ne da Bog poduzima prvi korak.

Ovaj Petrov otpor najsnažnije dolazi do izražaja kada je Učitelj navijestio svoju muku. Dok Ivan taj odlomak izostavlja i prelazi na opis pranja nogu drugi apostoli pripovijedaju:

»Otada poče Isus upućivati učenike kako treba da pođe u Jeruzalem, da mnogo pretrpi od starješina, glavara svećeničkih i pismoznanaca, da bude ubijen i treći dan da uskrsne.«

Petar ga uze na stranu i počeo odvrćati: »Bože sačuvaj, Gospodine! Ne, to se tebi ne smije dogoditi!« Isus se okrene i reče Petru: »Nosi se od mene, sotonu! Sablazan si mi jer ti nije na pameti što je Božje, nego što je ljudsko!«

Petar nije kadar prihvatiti da bi mogao postojati netko koji čovjeka toliko voli; izriče stvarnu poteškoću svakoga od nas da se dopustimo voljeti, poteškoću svakoga od nas da vjerujemo da Bog toliko ljubi čovjeka, da je za čovjeka predao svoga sina Jedinorođenca!

Petrova slaba svjesnost, nejasna svijest o njegovom stvarnom odnosu s Isusom, ista je ona koja i nas prijeći da istinski živimo duh vjere, predanost vjeri, u sigurnosti da nas Bog ljubi bezgranično i da je uvijek on onaj koji započinje prvi korak prema nama, preuzima inicijativu dara.

Petar, kao i svatko od nas, osjeća poteškoću izaći iz ponosa samodostatnosti, za čovjeka skoro nepobjedive, ne uspijeva prihvatiti da će Gospodin umrijeti za njega, nego Petar se nudi da bude Isusov spasitelj, on želi umrijeti za Isusa. Njegova religiozna formacija i tradicionalni odgoj isprječuju se razumijevanju Isusovog nauma.

»Gospodine, onda ne samo noge, nego i ruke i glavu!«

U strahu da ne izgubi Isusa Petar sada moli da ga svega opere.

Ljudska svijest oscilira između dva ekstrema: s jedne strane *nevjere* da nas Bog zaista ljubi, da je dao svoj život za nas, a s druge strane *nesigurnosti* da se preda ljubavi. Koliko puta smo se samo osjećali nevoljeni, da Bogu nismo dragi, koliko puta sumnjali da nam je Bog blagonaklon!

Krhka svijest vjernika oscilira između ove dvije krajnosti bez mogućnosti da se usidri, i samo ju Isus može izliječiti, ispraviti, iscijeliti.

Isus kod Petra započinje postupak iscjeljenja njegove krhke svijesti koji će nastaviti kroz svoju muku, sve do smrti: smrt, samo ona, kompletirat će Petrovo i naše iscjeljenje.

Na koji način Isus iscjeljuje Petrovu slabu svijest?

Iscjeljuje ju stupnjevito, nema ambiciju iscijeliti ga u trenu: »Što ja činim, ti sada ne znaš, ali shvatit ćeš poslije.« Isus mu kaže: za početak se pouzdaj, prihvati, ja znam što ti je potrebno i uvest ću te u otajstvo moje ljubavi. Šireći Petrove vidike u smjeru velikih Božjih nauma, Isus traži način da ga dovede u stanje prijemčivosti nadnaravne ljubavi i tako njegovu svijest dovodi u ravnotežu da više ne oscilira od depresije ili preuzetosti prema tjeskobi, nego se treba zadovoljiti onim kroz što prolazi i što će tek vremenom polagano razumjeti.

Što znači Isusova gesta pranja nogu?

To je nadasve, i prije svega, revolucionaran čin koji radikalno izmjenjuje prevladavajuće obrasce ponašanja, uobičajene odnose između Učitelja i učenika, između gospodara i slugu. Isus će reći da je redovito Učitelj čašćen, služen, te da njegov čin jest čin sluge:

»Kad im dakle oprao noge, uze svoje haljine, opet sjede i reče im: 'Razumijete li što sam vam učinio? Vi me zovete Učiteljem i Gospodinom. Pravo velite jer to i jesam! Ako dakle ja – Gospodin i Učitelj – vama oprao noge, treba da i vi jedni drugima perete noge. Primjer sam vam dao da i vi činite kao što ja vama učinih.«

»Zaista, zaista, kažem vam:
nije sluga veći od gospodara
niti poslanik od onoga koji ga posla.

Ako to znate, blago vama budete li tako i činili!«
(Iv 13, 12-17)

Na religioznoj razini ovo je uznemirujući čin, iznenađuje nas: Bog služi čovjeku. Ova tvrdnja izgleda blasfemična i nedolična o onome što mislimo o Bogu.

Pa ipak, onaj koji je došao od Boga i koji se Bogu vraća, stavlja se u ponizan položaj sluge, u službi je čovjeka i, nadasve, čak i u ljubavi prema čovjeku neprijatelju, Judi. Bog služi čovjeku koji mu je neprijatelj, koji mu se suprotstavlja, i u odnosu na njega zauzima stav bespomoćnosti, ponižnosti, sluge.

Pranje nogu označava da je služenje božansko djelo što ima nesagledive posljedice bilo s antropološkog ili ekleziološkog aspekta. Služenje je božanski posao, svjestan odabir, a ne naredba, ne autoritet, ne moć.

Kakav bi se profil čovjeka, i Crkve, trebao roditi iz Isusove geste pranja nogu? Profil koji nas uvodi u otajstvo neposrednosti i bliskosti, respektabilne ljubavi, istinskoga bratstva. Isus je uspostavio temelje novog svjetskog poretka u kojemu su na prvome mjestu ministri – sluge! Bog se učinio bližnjim u služenju onima na periferiji, bližnji poput milosrdnog samaritanca. Ovo otajstvo je ključ otajstva križa, muke, svega Isusovog života, ključ otajstva Crkve, i ključ otajstva redovništva.

Koliko je više razvijena naša svijest, odakle dolazimo i kamo idemo, i svijest da smo se pod zavjet obvezali svjesno raditi na tome da postanemo savršeni kao što je savršen Otac naš koji je na nebesima, koliko više smo kroz molitvu osnažili svoj identitet, to ćemo više biti raspoloživi međusobno prati noge jedni drugima, to ćemo više zauzimati položaj sluge nasljedujući primjer Isusa, koji je ovaj svijet ostavio bez daha. Znanje čovjeku daje moć, napuhuje ga, a služenje izvire iz ljubavi. U mjeri u kojoj naša svijest o božanskom poslanju u nama gasne, oslanjamo se na štake duše, materijalne stvari, uspjehe, ljude. Protiv rečenoga upozorava papa Franjo: »Ne podlegnite napasti brojeva i djelotvornosti, a još manje napasti da se uzdate u vlastite snage.« Korizma je poziv da kroz zastupljeniju molitvu učvrstimo vlastiti identitet i međusobnim pranjem nogu jedni drugima iskažemo ljubav na konkretan način. Sada je na nama da

vlastitim primjerom služenja ovaj svijet ostavimo bez daha. Bez Božje ljubavi koja se važe na vagi evanđelja sve će ostati pusta tlapnja. Papa Franjo zahtjeva od nas redovnika da budemo »grad na gori«, »eksperti u zajedništvu«, »svjedoci radosti«, da »probudimo svijet«, da mu budemo proroci. U ovoj Godini posvećenog života isti Papa pred nas stavlja nekoliko naglasaka:

- »Očekujem da se svi oblici posvećenog života propitkuju o onome što Bog i današnji svijet traže. (...) Nitko ne bi smio u ovoj Godini izmaknuti ozbiljnom preispitivanju o svojoj prisutnosti u životu Crkve i o načinu na koji odgovara na stalna i nova pitanja koja se uzdižu oko nas, na vapaj siromašnih.«
- »Postoji li nešto što moramo mijenjati? Imamo li istu veliku ljubav prema našem narodu, jesmo li mu blizu do te mjere da dijelimo njegove radosti i boli, tako da uistinu možemo shvatiti potrebe i pružiti svoj doprinos da na njih odgovorimo?«
- »Nikada se redovnik ne smije odreći proroštva.« Prorok je sposoban »razlučivati kao i pokazivati zlo grijeha i nepravde, jer je slobodan, ne smije odgovarati drugim gospodarima osim Bogu, nema drugih interesa osim Božjih. Prorok je redovito na strani siromaha i nezaštićenih, jer zna da je sam Bog na njihovoj strani. Očekujem dakle da ne održavate živim 'utopije', već da znate stvarati 'druga mjesta', gdje se živi evanđeoska logika dara, bratstva, prihvaćanja različitosti, uzajamne ljubavi.«
- »Da među nama ne bude tužnih lica, nesretnih i nezadovoljnih osoba, jer 'nasljedovanje s tužom na licu je žalosno nasljedovanje'.«
- »'Crkva ne raste kroz prozelitizam već privlačnošću'. Dà, posvećeni život ne raste ako organiziramo lijepe kampanje za promicanje zvanja, već ako djevojke i mladići koji nas susretnu osjete privlačnost prema duhovnom zvanju, ako vide da smo sretni muškarci i žene! Isto tako apostolska djelotvornost posvećenog života ne ovisi o djelotvornosti sredstava koja se koriste. Vaš je život taj koji mora govoriti, život koji zrači radošću i ljepotom življenja evanđelja i nasljedovanja Krista.«
- »Zajedništvo se ostvaruje prije svega u pojedinim zajednicama svake ustanove. U vezi s tim

vas pozivam da ponovno pročitate moje česte istupe u kojima se ne umaram ponoviti da su kritike, ogovaranja, zavisti, ljubomore, antagonizmi stavovi kojima nema mjesta u našim kućama. Kada su te pretpostavke ispunjene hod ljubavi koji se otvara pred nama je malne beskonačan, jer se tada teži uzajamnom prihvatanju i pažnji, provodi se u djelo zajedništvo materijalnih i duhovnih dobara, bratsko ispravljanje, poštivanje prema slabijima... To je 'mistika zajedničkog života'.

- »Očekujem, nadalje, od vas ono što tražim od svih članova Crkve: izaći iz samih sebe i poći na egzistencijalne periferije. 'Pođite po svem svijetu' bile su posljednje riječi koje je Isus uputio svojim i koje nastavlja upućivati danas svima nama (usp. Mk 16, 15). Postoji čitav jedan svijet koji čeka: osobe koje su izgubile nadu, obitelji u teškoćama, napuštena djeca, mladi kojima je oduzeta budućnost, bolesnici i starije napuštene osobe, bogati siti dobrima i s prazninom u srcu, oni koji žedaju za Bogom...
- Ne budite prignuti nad samima sobom, ne dopustite da vas uguše male zadjevice u kući, ne ostanite zatvorenici svojih problema. Ovi će se riješiti ako budete išli van pomagati drugima da riješe svoje probleme i naviještaju radosnu vijest. Naći ćete život darivajući život, naći ćete nadu dajući nadu, ljubav ljubeći.
- »Očekujem od vas konkretne geste prihvatanja izbjeglica, blizine siromašnima, kreativnosti u katehezi, u naviještanju evanđelja, u uvođenju u molitveni život. Samim tim nadam se doći do racionalizacije struktura, ponovnog korištenja velikih kuća za djela koja više odgovaraju sadašnjim potrebama evangelizacije i karitasa, te prilagodbe djela novim potrebama.
- »Je li Isus doista prva i jedina ljubav, kao što smo to čvrsto naumili prilikom polaganja naših zavjeta? Jedino ako je tome tako, možemo i moramo ljubiti u istini i milosrđu svaku osobu koju susrećemo na svom putu, jer smo od Njega naučili što je ljubav i kako ljubiti: znat ćemo ljubiti jer ćemo imati srce jednako njegovom.

(Izvor: »Apostolsko pismo Svetog Oca Franje svim posvećenim osobama u prigodi Godine posvećenog života.«)

INTELEKTUALNA OSTAVŠTINA O. CELESTINA TOMIĆA

fra Ljudevit Maračić, provincijski arhivar

Radeći na sređivanju Provincijskog arhiva, na red je došla intelektualna ostavština koju su naša pokojna braća po smrti povjerali svojoj matičnoj Hrvatskoj provinciji sv. Jeronima franjevac konventulaca. Golemo iznenađenje predstavila je građa koju je pok. o. Celestin Tomić za sobom ostavio, a radi se dakako sve o neobjavljenim materijalima. Uz pomoć Marka Puškarića, koji je bio pok. o. Celestinu »desna ruka« za kompjutorske poslove, sredili smo tu ostavštinu koje ovdje predstavljamo samo onaj blok koji se odnosi na TEMATIKU neobjavljenih radova. Pokušali smo to svrstati u nekoliko cjelina, da bi sve to bilo preglednije, pa ovdje objavljujemo taj dio ovoga vrijednog rada, koji će zasigurno iznenaditi, zapanjiti i zadiviti svakoga koji počne samo prebirati po naslovima. A napominjemo, sve je to neobjavljeno, većinom čak i spremno za tisak.

POPIS NEOBJAVLJENIH DIJELA O. CELESTINA TOMIĆA

Naslovi, poglavlja i podnaslovi – članak/knjiga	Broj stranica
~ ~ ~ ~ ~ <i>Biblijske teme</i> ~ ~ ~ ~ ~	~ ~
BIBLIJA KNJIGA NAD KNJIGAMA (knjiga sa sadržajem)	96
VJERA (knjiga – nedostaje samo sadržaj) ISUS IZ NAZARETA	40
IVAN EVANĎELIST (knjiga – nepotpuna verzija – v. drugu datoteku)	142
PROGLAS NEDJELJNIH I BLAGDANSKIH EVANĎELJA GODINA C (knjiga)	157
ISUS IZ NAZARETA (knjiga)	273
KUŠNJA U PUSTINJI (knjiga)	43
PREOBRAŽENJE (članak 1 – ima 11 nastavaka i sadržaj – može biti i mala knjiga) SMRTI VIŠE NEĆE BITI (Otk 21, 4) (članak 2 – ima 11 nastavaka i sadržaj – može biti i mala knjiga) ISUSOV UČENIK (članak 3 – ima 12 nastavaka i sadržaj – može biti i mala knjiga) ISUS KRIST KRALJ (članak 4 – ima 12 nastavaka i sadržaj – može biti i mala knjiga) CRKVA – OTAJSTVO SPASENJA (članak 5 – ima 12 nastavaka i sadržaj – može biti i mala knjiga) TI SI PETAR! (članak 6 – ima 12 nastavaka i sadržaj – može biti i mala knjiga) PUSTINJA (članak 7 – ima 11 nastavaka i sadržaj – može biti i mala knjiga) MISIJE I KULTURA (članak 8 – ima 11 nastavaka i sadržaj – može biti i mala knjiga) RAZMIŠLJANJA O RAJU (članak 9 – ima 11 nastavaka i sadržaj – može biti i mala knjiga) HOD U VJERI (članak 10 – ima 11 nastavaka i sadržaj – može biti i mala knjiga)	260
ZDRAVO KRIŽU, NADO SVA! (knjiga)	22
OTAJSTVO PATNJE (knjiga)	76
MOLITVA Razmatranja o molitvi (knjiga)	59
RASPETI USKRSNU (knjiga)	41
GOSPODINE! DUHA NAM SVOGA PODAJ! (knjiga)	33
JOSIP IZ NAZARETA – ZARUČNIK DJEVIČIN I OTAC ISUSA (knjiga)	88
IVAN EVANĎELIST (knjiga – nedovršena – završava podnaslovom, nedostaje samo sadržaj – potpuna knjiga v. drugu datoteku)	83
VAZMENO OTAJSTVO (knjiga)	235
USKRSNO TRODNEVLJE (članak ili knjižica)	24
USKRSNU GOSPODIN DOISTA! (knjiga)	64

Naslovi, poglavlja i podnaslovi – članak/knjiga	Broj stranica
~ ~ ~ ~ ~ <i>Marijanske teme</i> ~ ~ ~ ~ ~	~ ~
GOSPINA KRUNICA biblijsko-teološka razmišljanja (knjiga)	45
VELIČA – MAGNIFICAT (knjiga)	34
ZDRAVO MARIJO! (knjiga)	48
MARIJA IZ NAZARETA (knjiga ili stručni članak)	24
MAJKA SPASITELJA (knjiga)	52
MARIJA IZ NAZARETA (knjiga)	119
MOLITVA KRUNICE MOLITVENO RAZMATRANJE OTAJSTAVA ISUSA KRISTA (knjiga)	63
~ ~ ~ ~ ~ <i>Bl. Alojzije Stepinac</i> ~ ~ ~ ~ ~	~ ~
(Devetnica i trodnevica bl. Alojziju Stepincu – razmatranja) DEVETNICA BLAŽENOM ALOJZIJU STEPINCU	19
BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC, BISKUP I MUČENIK (knjiga – nedostaje samo sadržaj)	25
MALI KATEKIZAM KATEHETSKO RAZMATRANJE SA BL. ALOJZIJE STEPINCEM (knjiga)	92
MINISTERIJALNO SVEĆENSTVO u životu i učenju BLAŽENOGA ALOJZIJA STEPINCA (knjiga ili stručni članak)	34
BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC SJAJ SVETOSTI - SLAVA MUČENIKA (knjiga)	151
VELIKI BISTRIČKI ROMAR BL. ALOJZIJE STEPINAC, MUČENIK (knjiga)	59
BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC - MUČENIK VJERE (knjiga – nedostaje samo sadržaj – usporedi s drugom datoteokom)	77
BL. ALOJZIJE STEPINAC, BISKUP I MUČENIK (knjiga – možda šira verzija Miomirisnih cvjetica)	430
DUHOVNOST KRŠĆANSKA - DUHOVNOST LJUBAVI (knjiga – nedostaje samo sadržaj) POSVEĆENI ŽIVOT - PROROČKI IZAZOV (članak ili knjižica)	55
DUHOVNI LIK BL. ALOJZIJA STEPINCA, MUČENIKA (knjiga)	72
BL. ALOJZIJE STEPINAC - SVETAC I MUČENIK (knjiga)	103

Naslovi, poglavlja i podnaslovi – članak/knjiga	Broj stranica
ZVJEZDANI TRAG BL. ALOJZIJA STEPINCA (članak ili knjižica)	51
MIOMIRISNI CVJETIĆI BLAŽENOG ALOJZIJA STEPINCA (knjiga – od IX. pogl. je li isto u drugoj datoteci?)	211
(Dio knjige Miomirisni cvjetići... možda je ovo šira verzija od prethodne)	204
ALOJZIJE KARDINAL STEPINAC NADBISKUP ZAGREBAČKI METROPOLIT HRVATSKI (knjiga)	325
ŽIVOT I DJELA BLAŽENOG ALOJZIJA STEPINCA BISKUPA i MUČENIKA (knjiga – sve je podijeljeno u 15 datoteka)	Preko 1000 str.
~ ~ ~ ~ ~ <i>Posebne teme</i> ~ ~ ~ ~ ~	~ ~
DOBAR PASTIR STADA SVOG SJEĆANJA NA FRANJU KARDINALA KUCHARIĆA, ZAGREBAČKOG NADBISKUPA (<u>članak</u> u povodu smrti – umro je 11. ožujka 2002.)	15
PROMICATELJ SVETAČKOG ŽIVOTA BL. ALOJZIJA STEPINCA (članak o Bonaventuri Dudi kao poznavatelju Alojzija Stepinca)	17
JEHOVINI SVJEDOCI (knjiga)	103
ČAS ŽENE (knjiga)	110
~ ~ ~ ~ <i>Posvećeni život – duhovne vježbe</i> ~ ~ ~ ~	~ ~
POSVEĆENI ŽIVOT U ZBILJI (knjiga)	118
»JEDNO SRCE JEDNA DUŠA!« (knjiga)	77
DAR POSVEĆENOG ŽIVOTA (knjiga)	78
POSVEĆENI ŽIVOT (knjiga)	96
POSVEĆENI ŽIVOT (knjiga – nedovršena – potpunu verziju v. u prethodnoj datoteci)	25
VJERUJTE EVANĐELJU (knjiga) (DUHOVNE VJEŽBE)	62
»TI ME SLIJEDI!« (knjiga) (DUHOVNE VJEŽBE)	151
POZVANI NA SVETOST (knjiga)	98

napisano – objavljeno

Fra Ljudevit MARAČIĆ, **Mandićeva doktorska radnja o franjevačkom zakonodavstvu**, u Zborniku Dr. Fra Dominik Mandić (1889. – 1973.), Zbornik radova sa znanstvenog simpozija održanog u prigodi 40. obljetnice njegove smrti (Mostar-Široki Brijeg, 24. i 25. listopada 2013.), priredio dr. fra Robert Jolić, Mostar-Zagreb, 2014., str. 800-823.

Celestin TOMIĆ, **U srcu Crkve**, Konferencija HKVRPP, Zagreb, 2015.

Špiro MARASOVIĆ, **Franjin 'exivi de mundo' na Eu-ropagu**, u Zborniku radova s V. europskog kongresa OFM animatora za pravdu, mir i očuva-

nje stvorenja posvećenom fra Špiri Marasoviću, Franjevački institut za kulturu mira, Split, 2014., str. 101-132.

Ljudevit MARAČIĆ, **POPIS ARHIVSKE GRAĐE PROVINCIJSKOG ARHIVA (1559.-1827.)** Rukopis (u pisanom i elektroničkom obliku). Obrada i opis svakoga od dvadeset svezaka Akata Provincije, odnosno nekih drugih spisa koji čine povijesni dio Provincijskog arhiva. I. dio (Acta Provinciae", 12 svezaka, 280 stranica), II. dio (ostali rukopisi, 8 svezaka, 64 stranice), Zagreb, 2015.

Stanko MIJIĆ, **Žena – Božja čestica**, Laudato, 2015.

vijesti

Prof. dr. fra Ivan Karlić ponovno je izabran i imenovan pročelnikom Katedre dogmatske teologije Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, na mandat od pet godina.

Fra Ivanu od srca čestitamo!

najave

- Od 7. do 11. travnja susretu klerika CEC-a u Piranu.
- 21. travnja fra Zlatko Vlahek na papinskom teološkom fakultetu branit će magistarski rad koji nosi naziv »I contributi liturgici di p. Girolamo M. Mileta OFMConv alla sua famiglia religiosa«.
- 25. travnja 2015. godine održat će se Provincijski susret ministranata u Novom Marofu.
- 26. travnja 2015. godine u Vatikanu fra Stjepan Brčina primit će sakrament Svetoga reda.
- Od 1. do 3. svibnja održat će se Provincijski susret mladih na Cresu.
- Od 27. svibnja do 3. lipnja u Zagrebu na Svetom Duhu će se održati Festival kršćanskog kazališta.

SUSRET S PAPOM U SARAJEVU

Papa Franjo najavio je kako će 6. lipnja 2015. pohoditi Sarajevo.

»Draga braćo i sestre, želim najaviti da ću u subotu, 6. lipnja, ako se to Bogu svidi, poći u Sarajevo, glavni grad Bosne i Hercegovine. Već od sada vas molim da molite kako bi moj posjet tim dragim narodima bio ohrabrenje vjernicima katolicima te polučio kvasac dobra i doprinio konsolidaciji bratstva i mira, međuvjerskog dijaloga i prijateljstva«, kazao je papa Franjo.

Radujemo se skorom susretu s Papom i molimo da njegov pohod svima donese plodove Kristova mira!

mir vama

Sarajevo
6. lipnja 2015.

